# YA:SUKONO WADE TABO YONETE AKULOLIYA

*Godokono Tabote Lumagino Apa:mo Me Opamo Da:piya*

1 Godote me opo osiyodiloa:no dopamo Tabote
okolinami, ebete Godago eba okolionalo ebe
ega:walo Godoko ibi kapiyanomola,
2 ebema: me opo wagilimia:no Tabote Godago
kapimiya eba kunu okolionamiya.
3 Ebene Godote me opono inamabu ega:walo
tobolo ununo inamabu, iyaiya uliyana ega:walo
epo, ebete ibi bilibilinomo Tabokono elawamo
osiyodiloliya, ebema: ibi bilibilinomo magu-
mulo kapiya tanalo idite idawano elawamo ka-
wokaliya:.
4 Ebe tetelo nanitabo igilote Tabogodolo
itanami, ebene me igilote aloma: eda:te opo
epo bilibilinomo ebo pukuilamiya.
5 Ebe mabuma: me alote idoko magumulo
pukuilamena, idokono elawote a:egamidama:
modoboa:.
6 Ebene Godokono alibodawa Yonete
a:pemaigiya,
7 ebete epo bilibilinomatamo ebe alono tanalo
eba pawokalimilo iba:te ebeno tabo olowite
nanitabokobi ebo ka:midima:.
8 Yonete alo me opamo kadaiya:, wiyasiya ebete
epatamo alono tanalo kapawokalima: ebema:
piya.

9 Yonete dapawokalimiya ebe alo ebe
Godokono nanitabo alola, ebe alote me opo
epo bilibilinomo pukuilamena.
10 Nanitabola, Godote me opo Tabokono
elawamo osiyodiliya, wiyasiya Tabote pete me
opolo eba pokolinalo me opo epate ebeno tanalo
kiyatawaiya:,
11 iyo, ebete ebeno oponomamo piya wiyasiya
ebeno epate ebe kalakalago kelawiya:.
12 Wiyasiya numa:la:, kebe epate ebe
nanitabonomolo delawiya ega:walo ebe
nanitabokobi da:midiya, ebete iba:tamo elawo
ikalamiya iba:te Godokono gudima: keda:onama:.
13 Me guda:te me opo dubu idino ubi tanalamo
ega:walo kateneno elawamo kawokalaiya:,
wiyasiya iba:te Godokono elawo kapiyamo
awokalaiya.
14 Ebene Tabote lumagino apa:mo pete ago
eba pokolinalo ale ebeno alo kawonomo ebo
umiyama:, ebako alo Nabiwi Godote ebeno
kapiya Gudutamo ikamiya. Ebeno alono pukuil-
ame magumulo ale me tanalo umiyama:, ebe
Godokono nilakapo tanalo ega:walo nanitabo
tanalo tabokanomola.
15 Ebene Yonete ebeno tabo madodo unamo
adipatelo Godokono Guduno tanalo ma kunu
awokalimiya, “Nale dopamo kebe dawano
tanaloma: ka:kiyawaimo, me ebe lumagila. Nale
ebeno tanaloma: ma kunu gimo, ebete naimano
walogabo apune ba:pena, ega:walo Godote
ebetamo dikamiya ebe elawo kawonomote
naimano elawo nodoliona, mabu nale me opamo
awokala:no ebete dopamo okolinami.”

16 Ebe nilakapo tabokanomola, ebema: ebeno
nilakapo tanalodo ebete a bilibilinomatamo
ebeno wadewade tanalo walo ikaeamenaki, walo
ikaeamenaki, ebete eba kunu wagelenami.
17 Nanitabola, Godote ebeno Totomu Tabo
epatamo Mosesedo ikalamiya, wiyasiya ebete
ebeno nilakapo tanalo ega:walo nanitabo tanalo
Ya:su Kelisogodone awokalilamiya.
18 Lumagi idite Godokono ololo dopamo kumi-
nakia:, wiyasiya Godokono Gudu kapiyate ebeno
Nabiwino tanalo epatamo apawokalimiya, mabu
Nabiwila Gudula ibi kapiyanomola ega:walo
Gudute Nabiwino ololo apulo okolina.

### *Epo Obamo Waduba:midaoledawa Yonete Ebe A:ka:tuwa: Ebeno Tanaloma: Da:kiyawaiya*

*Ma:t 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18*

19 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo
dilukulionamiya, ebe Yu watowatopiate
Godotamo kalimagono ikameopi dubu ega:walo
Libai gu dubu* epetapi Yonetamo ebo naliboliya
ebeno nanitabo tanalo ka:nuima:. Ebene iba:te
Yonetamo pelamete ebe napalatediya, “A:ma:
potelela:ka:? A:imano nanitabo tanalo atamo
nawokalima:.”

---

* **1:19:** Yu epo magumulo 12 gu na:pola:namiya, me Libai gu ebe idila. Ebe gu kapiyate Godokono woko osiyodilonamiya Yu epo epetapiatamo. Ma kunu Yelusalemalo ditanami, ebe Godoko Amamateno Iya Motolo Libai gu dubate woko a:ka:tuwa: osiyodilonamiya. Ebene iyaiya duliyomololo atumu epetapi iba:te Yu epono balidi ibilamole motolo oale alapiopima: eda:onamiya, epetapiate Godokono tabo iyatulamepima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate tabo anagiyamidapima: eda:onamiya.

20 Yonete ibino tabo wiyama: ubia:noma:
kediya:, wiyasiya ebete kalakalago ibi awokala
nanaliya, “Na Godokono Alibodawa Kelisotea:!”

21 Ebema: iba:te ebe walo nakalatediya, “A:ma:
potelela:ka:? A:ma: Godokono woki awokalim-
idawa Elayatela:ka:, a me opo epatamo walo
da:ka:pemaigi?”

Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na
ebetea:.”

Ebema: iba:te ebe walo nakalatediya,
“Mosesete lumagi idino pe tanaloma:
da:kiyawaiya, a:ma: ebe Godokono Woki
Awokalimidawa idila:ka:?”

Yonete nowamiya, “Ao, na ebetea:.”

22 Ebene iba:te ebetamo walo na:kegeliya, “A
piyate kapaliboe, ale iba:tamo wiya tabo katama:,
modobola a:imano tanalo nawokalima:, a:ma:
potelela:ka:?”

23 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Godokono woki awokalimidawa Aisayate
naimano tanalo awokalima: tabo ma kunu giya,

‘Lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,

‘Kawodawano gabo
na:tupugaima:la:.’ ’ ”

24 Ebe tetelo kebe Yu watowatopiate ebe dubu

Yonetamo dapaliboliya, ibi Pa:lisi tanebapila,†
25 ebema: ebe dubate ebe walo na:kegelamiya,
“A:ma:le egeata a:ma: Kelisotea:, ega:walo
a:ma: Elayatea:, ega:walo Mosesete Godokono
wokodawano pe tanaloma: da:kiyawaiya a:ma:
ebetea:. Ebema: mabu keleka: a:ma:le epo obamo
dowaduba:midaola:wenaka?”
26 Yonete ibino tabo eba wiyalo
negiya, “Nanitabola, nale epo obamo
owaduba:midaolenakomo, wiyasiya la:
magumulo dokolina ebe lumagi idino tanalo la:
nanitabolo iyatawa:, ebe aimano Kawodawala.
27 Ebete naimano walogabo apune ba:pena,
wiyasiya na wadenoa: nale ebeno agowa uku-
laolema:.”
28 Yonete Yodane Kolomo apulo epo obamo
dowaduba:midaolenaki, ebete ebe opono Betani
duliyomololo eba okolinalo me tanalote ebetamo
ebo pemaigiya.

### *Ya:suko Me Opo Epono Kuba Wiya Uwate-lamedawala*

29 Ebene egela idilo Ya:sute ebetamo eba
pitalo, Yonete ebe umite epetapiatamo negiya,
“Numa:la:, ebe Godokono Sipi-goeo Da:pesote
pita, ebete opo epono kuba osiyodilole wiya uwa-
telamete ebeno kalimamo kegebolelaemene.

---

† **1:24:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubakubapima: gelate iba:go kaladabutinakia:

30 Nale dopamo la:tamo kebe dawano
tanaloma: ka:kiyawaimo, me ebe lumagila. Nale
ebeno tanaloma: ma kunu gimo, dubu idite
naimano walogabo apune ba:pena, wiyasiya
ebeno elawo kawonomola, ebete naimano elawo
nodoliona mabu nale me opamo awokala:no
ebete dopamo okolinami.
31 Iyo, nale ebe umia:no dopamo ebeno
nanitabo tanalo na iyatawa:, wiyasiya ebeno
tanalo nale Isalaela epatamo awokalima:
piyamo, ega:walo nale epo obamo ebema:
waduba:midaolenakomo."
32 Ebene Yonete Ya:sukono tanalo awokalim-
ilo negiya, "Nale ebeno tanalo ma kunu uimo,
Godokono Uliyanate Unu Duliyomolone ebetamo
bigo olamu piwisigitalo uimo, ebete ebegodolo
ka:pokolinama:.
33 Nale ebe tanalo umia:no dopamo Ya:sukono
nanitabo tanalo iyatawa:, wiyasiya na epo
obamo waduba:midaolema: dapaliboniya
ebe Kawodawate natamo negi, 'Naimano
Uliyanate pogodolo ka:pokolinama: ebetamo
da:piwisigamene, a:ma:le ebe lumagi uma:wete
kiyatawama:ta, ebe naimano Uliyanamo epo
waduba:midaoledawala.'
34 Nanitabola, ebe tanalo naimano balida:mo
uimo, nale ebeno tanalo ebema: awokalimo, ebe
Godokono Gudula."

### *Ya:sute Ebeno Dopo Waloma:tapi Deka:la:miya*

35 Egela idilo Yonete ebe waloma:tapi netewago
dutiti,
36 ebe tetelo Ya:sute ibi niyakabodo eba peto-
natolo, Yonete ebe umite negiya, "Numa:la:, me

Godokono Sipi-goeo Da:pesola, ebete epono kuba
osiyodilole wiya kuwatelaemene.”
37 Yoneko waloma:tapi netewate ebe tabo
dolowiya iba:te ebe atepate Ya:suko ebo
waloma:tiya,
38 ebene Ya:sute olobigate ibi ulamelo nanaliya,
“La:imano ubi beda:la:ka:?”
Iba:te ebeno tabo eba wiyalo ebe naniya,
“Iyatulamedawa, ale a:ma: La:baima: ka:miata,
ebema: a:ma: kebolo kokoliawena, a ubila ebe bai
uima:.” Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma:
me tanalo niyatawa, Yu epate ibino tabamo wade
iyatulamedawa idi La:baima: ka:minaka.
39 Ebene Ya:sute iba:tamo nowamiya,
“Kuba:nola, la: pa:wete na:puma:la:.” Ebene
egelate kela:mo da:niwisigatepani, 4 koloko
keba kunula:ka: ebako tetelo ebe dubu netewate
Ya:suago tonate, ebeno okoli bai numinate kapiya
idoko eba:go ebo nelaniya.
40 Ebe dubu netewapi magumulo idino mailo
A:ndulutela, ebe Saimono Pitakono ekawila.
41 Ebene duiyanomolo A:ndulute tote ebeno
naniwi Saimonoko da:numiya ebe nananiya,
“A Mesayako nanitabonomolo uima:!” Buka
ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niy-
atawa, Yu epate Godokono Alibodawa Kelisoko
ibino tabamo Mesayama: ka:minaka.
42 Ebene A:ndulute ebeno naniwi Ya:sutamo
demagatiya, Ya:sute ebe umite ebetamo
negiya, “A:imano mailo ebe Saimonotela, a:ma:
Yonekono gudulata, wiyasiya epate a:ma: oli
mailo Kipasema: keka:ima:ta.” Kipase mailono
magumu nitana ‘Nokolala,’ ega:walo Guliki

opo epono tabamo iba:te ebe mailo Pitama: ka:minaka.

### *Ya:sute Pilipiko Ega:walo Nata:niyoloko Ebe Waloma:tapima: Keda:onama: Deka:la:miya*

43 Ebene egela idilo Ya:sute Ga:lili opamo ka:toma: ubi diyatiya, ebe tetelo ebete Pilipiko umite ebe naniya, “Modobola a:ma: na nowaloma:ena:.”

44 Ebe dubu Pilipiko ebe Betasaida duliyomolo-dawala, ega:walo A:nduluko Saimonago iba:te ebe atu duliyomololo okolionamiya.

45 Ebene Pilipite Nata:niyoloko numite ebe nananiya, “Mosesete Godokono Totomu Bukalo pokono tanalo kawokalimiyale, ale ebe Ka-wodawa nanitabonomolo uima:. Iyo, Godokono woki awokalimipi epetapiate ebeno Bukalo atu lumagino tanaloma: tabo walo dakawokalimiya, me ebe lumagila. Ebe Ya:sute Nasalete duliy-omolodawala, Yausepekono gudula.”

46 Nata:niyolote wiyasiya negiya, “Nasalete duliyomolo wade duliyomoloa:, ebema: ebe duliyomolone beda: wade tanalote na:ka:pemaigamene?”

Pilipite ebe naniya, “Modobola a:ma: pa:wete ebeno tanalo na:puma:.”

47 Ebene Nata:niyolote ebetamo da:pemaigiya, Ya:sute ebe umite ebeno tanaloma: negiya, “Me Isalaela opo dubu ebe nani tabo lumagila. Ebeno tepo magumulo a:da: tanalo idi kitana:, puliyanomola.”

48 Nataːniyolote ebe nalatediya, “Mabu kelekaː
aːmaː naimano tepo magumuno tanalo diy-
atawawita?”
Ebene Yaːsute nowamiya, “Pilipite aːmaː mamo
pemaː anaːno egaːwalo nale aːmaːgo alugoaːno,
aːmaːle daːimi kewano gololo magumulo
dokoliawitaka, nale aːmaː Godokono Uliyanano
elawamo iyalo umaːkamata.”
49 Ebe tetelo Nataːniyolote ebetamo negiya, “Iy-
atulamedawa, nanitabola aːmaː ebe Godokono
Gudulata! Aːmaː Isalaela epono Kawo Ela-
wodubulata!”
50 Ebene Yaːsute ebetamo negiya, “Nale
aːmaː daːimi kewano gololololo dumitakama,
ebe mabumaː aːmaːle na nanitabokobi
kaːmidinaːwita? Nanitabola, me tanalo kawo
tanaloaː, wiyasiya aːmaː walone nagodolo
kawokawo anoano tanalonomo kulamolemaːta.
51 Na aːmaːtamo nani tabonomo gemo, Godote
ebeno Unu Duliyomolo aːiyamiditalo aːmaː
kuimaːta, iyo, Epono Naniwite‡ waola gabomaː
edaːte, Godokono nopopiate ebe waola gabodo
Unu Duliyomolamo kaːnodolo, kaːpiwitio, eba
kunu eba wagelelo, aːmaːle ibi ebo kulaemaːta.”

# 2

## *Yaːsute Kaːina Duliyomololo Obonomo Wade Daːimi Obonomomaː Daːmidiya*

1 Egela netewa epetapi daːpetoiya, ebe tetelo
Gaːlili opono Kaːina duliyomololo dubu idite oli

‡ **1:51:** Epono Naniwi ebe Yaːsukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

kamiyale lawe soliyomu osiyodiluti. Ebe soliyomu magumulo Ya:sukono menoko na:luti,

2 ega:walo Ya:sute ebe waloma:tapiago atumu ebolo na:ka:pola:niya mabu soliyomu namutudawate ibi analiya iba:te epo epetapiago soliyomu bae ka:penaoma:.

3 Ebene soliyomu osiyodilo magumulo wade da:imi obote dolopoligiya, ebe tetelo Ya:sukono menokote ebe naniya, “Epate wade da:imi obo da:nia samonomamo opoliya.”

4 Ebene Ya:sute ebeno menokotamo negiya, “Maea, nale kebe tanalo osiyodiloma: a:ma:le na akopanana:la:, mabu naimano elawo awokalimi tete nanitabolo ka:pea:, ebe tetete pemaigama: Godote a:ka:tuwa: na kananemene.”

5 Ebe tetelo ebeno menokote olobigate soliyomu namutudawano moto wokopiatamo negiya, “Ebete kebe tanalo osiyodiloma: la: danaletamene, modobola la: ebe tanalo gito nosiyodiliyala:.”

6 Ebe tetelo ebe motolo sikisi kawokawo obo upate na:pola:niya, me upa epate nokolamo osiyodiloliya ega:walo ibi magumulo epetapi 80 litala ega:walo epetapi 120 litala. Me upano tanalo ma kunu itani, nio oboa: wiyasiya Yu epono osiyodilole magumulo iba:te Godokono totomu tabo ida:mo ka:tudila:oma: ibino kotono daleya makomako upano obamo ukulaolenakiya, ibino ewoniate ibi diyatulamiya eba kunu.

7 Ebema: Ya:sute moto wokopi nanaliya, “La: me upa obonomamo netabokailama:la:,” ebene iba:te nanitabonomolo detabokailamiya,

8 Ya:sute ibi ebo analiya iba:te kalila:mo iyapote
soliyomu namutudawatamo ka:nikaema:.
Ebene iba:te tolamete soliyomu namutu-
dawatamo da:nikamiya,
9 ebe tetelo ebete nite ebeno wokilo gola
da:imi obonomoma: giya. Ebe obote wade
da:imi obonomoma: keba kunu kediyale moto
umi wokopiate iyatawaiya, wiyasiya soliyomu
namutudawate ebe tanalo iyatawa:no, ebete oli
kamiyale daiditi ebe dubu ebetamo ka:mite
10 ebe naniya, “Numa:, aimano osiyodilo
tanalo ma kunula, soliyomu osiyodilo tetelo ale
epatamo wade golanomo da:imi obo dopamo
ikalamenakoma:, iyo, iba:te ebe wade gola obo
dopoliyama:na:, ebene walone ale gola:dopo
obo iba:tamo ebo kikalaemalema:. Wiyasiya
a:ma: eba kunu kosiyodilawea:, a:ma: soliy-
omu olopoligo tetelo me gola da:imi obonomo
epatamo ikalamitata!”
11 Ebema: Ga:lili opono Ka:ina duliyomololo
Godokono elawo awokalima: Ya:sute me ebeno
dopo anoano tanalo osiyodiliya. Ebe tetelo ebeno
waloma:tapiate ebeno kawo elawonomo dumiya,
iba:te ebe nanitabokobi ebo midiya.
12 Ebene me tanalo dolopoligiya Ya:suko
ega:walo ebeno waloma:tapi, iba:te ebeno
menokago ega:walo ekakiago Kapeniyama
duliyomolamo tolamete tete da:pesamo ebo
nilukuliya.

### *Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya*

*Ma:t 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46*

13 Mabu Yu epono Aduga:la Soliyomu*
osiyodilo tete detatalinapiya, ebema: Ya:sute
Yelusalema kawo duliyomolamo gito tiya.
14 Ebene ebete Godoko Amamateno Iya
Motamo tote, ebe motolo epate kau-goeogoeo
ega:walo sipi-goeogoeo ega:walo bigo olaola
maniamo eba midiolitalo ebo nulamiya, ega:walo
ebe atu tetelo epate patapatalo ilukulite
epetapino mani dodowaolitiya ebete ibi ebo
ka:nulamiya.
15 Me mabuma: Ya:sute ale uwatete pa:ka:pa:ka:
osiyodilote ebete ebe goeogoeo Godoko Ama-
mateno Motono kala magumune elawonomamo
ebo a:na:ma:lateliya, ega:walo ebete mani
odowaolepino patapata oba:midaolelamete
epono mani eba pa:na:gudilamelo iyaiya ebo
petoiya.
16 Ebene ebete bigo olaola olowamepi kawiya
eba analelo negiya, “Me inamabu me motone
nowagaila:la:. Naimano Nabiwino Moto talenala,
ebema: la:le olowame baima: akomida:la:!”
17 Ya:sute me tanalo dosiyodiliya ebeno
waloma:tapiate Godokono Bukano tabo idi ebo
malagidiliya, ebe tabote ma kunu itana, “A:imano
Talena Moto mabuma: naimano tepo magumuno
elawote elanomoma: eda:na.”
18 Ebe tetelo Yu watowatopi epetapiate Ya:suko
naniya, “A:ma: Godokono elawo awokalima:
aimano ololo apulo anoano tanalo nosiyodila,
ebema: a kiyatawaomalema: a:ma:le Godokono

* **2:13:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Yon 18.28 buka apuno walubi tabo numiye.

Motolo dosiyodilawa: ebe tanalo a:imano elawamo kosiyodilawea:, wiyasiya Godokono elawamo osiyodilata.”

19 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kuba:nola, la:le me Godoko Amamateno Moto danabulima:ema, wiyasiya nale netewa-kapiya egelalo walo ka:ketemamo.”

20 Yu watowatopiate ebetamo negeliya, “A:ma: na:kemalagidilawita, a:imano elawo modobola me moto kawonomo netewa-kapiya egelalo keta:ema:? Eiye! Me moto aimano nabiate 46 ulamamo etenamiya!”

21 Wiyasiya Ya:sute kebe tabo kegiyale ebe ebeno apeno tanaloma: giya.

22 Ebema: walone tetelo ebete a:e magumune da:kemaigiya, ebeno waloma:tapiate me tabono magumu ebo malagidiliya, ebene Godote ebeno tanaloma: ebeno Bukalo kebe tanalo iyalo ka-wokalimiyale, iba:te ebe tanalo wadenomamo lawete nanitabokobi eba midilo Ya:sukono tabo atumu nanitabokobi ebo ka:midiya.

### *Ya:sute Epo Bilibilinomono Tepo Magumuno Iyaiya Kuba Tanalo Iyatawala*

23 Ebene Aduga:la Soliyomu tetelo Ya:sute Godokono elawo awokalima: kebe kawokawo anoano tanalo Yelusalema duliyomololo kosiyo-diloliyale, epo epetapi bilibilinomate ebe tanalo ulamete ebe nanitabokobi ebo midiya.

24 Wiyasiya ibi magumulo Ya:sute ebeno nanitabo tanalo kapiya lumagi iditamo kawokalimiya:, mabu ebe iyatawanomola epo

bilibilinomono tepo magumulo kuba elemasigi
tanalate ba:pola:lamena.
25 Ega:walo ebete lumagi idi kananakia: ebete
ebeno tepo magumuno tanalo nanitabonomolo
kawokalima:, mabu ebete epo bilibilinomono
tepo magumuno tanalo iyalo iyatawiya.

# 3

*Ya:sute Yu Epono Watodawa Nikadimasiago Tabo Degelaniya*

1 Ebe tetelo Yu epono watodawa idi nokoli-
nami, ebeno mailo Nikadimasitela, ebe Pa:lisi
tanebadawa idila.
2 Idoko idilo ebete Ya:sutamo penate na:pegeni,
"Iyatulamedawa, a epetapi iyatawala a:ma:
Godote palibiyata a ka:piyatuama:ema:, mabu
Godote kebe lumagigodolo okolina:no, ebete
a:ma:le dosiyodilola:wenaka ebako anoano
tanalo osiyodilolema: a:ka:modobomene."
3 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, "Na
a:ma:tamo nani tabonomo gemo, lumagite oli-
noma: eda:lo ebe oli igilamo walo awokala:no,
Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe
tanalono magumu a:kuimene."
4 Ebema: Nikadimasite Ya:suko nalateda:ni,
"Lumagite kadelema: deda:na, ebe tetelo
ebete olinoma: walo keba kunu na:keda:mene?
Gaboa:nola, mabu ebete ebeno menokono tepo
magumamo opegate menokote ebe walo alaima:
modoboa:!"
5 Ya:sute ebetamo nowamini, "Nale a:ma:tamo
nani tabo gemo, lumagite obamo ega:walo
Godokono Uliyanano elawamo olinoma: eda:no,

Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe duliyomolamo a:ka:nopegamene.
6 Me opolo lumagite dawokaliya ebe tetelo ebeno igilote menokola nabiwila iba:godone pawokaliya, wiyasiya ebeno uliyanano nanitabo igilote Godokono Uliyanagodone ka:pemene,
7 ebema: epate olinoma: eda:ote walo awokalaoma: degemo, ebe tanaloma: a:ma: akola:wa:la:.
8 Lumagite Godokono Uliyanano elawamo olinoma: eda:lo ebe oli igilago walo dakawokalamene ebe tanalo ma kunula. Me opolo awate a:ka:tuwa: ebeno ubilo iyaiya apune dapaloguta, a:ma:le ebeno diyamo kapiya olowitata wiyasiya awate kebene wagilimite ka:pitale ega:walo keba apulo ka:nolopoligutale a:ma: iyatawa:."

9 Nikadimasite wiyasiya Ya:sutamo negeni, "A:imano tabono magumu na wadenomamo kelawea:. Me tanalo keba kunula:ka:?"
10 Ebene Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, "A:ma: Isalaela epono iyatulamedawa idilata, wiyasiya mabu keleka: a:ma: me tanalono magumu kiyatawawena:?
11 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, naimano tanebapiago ale diyatawaonama: ebe iyaiya tanalo gelanakoma:, ega:walo ale iyalo dulamoliyama: ebe iyaiya tanalo kiyawaonakoma:, wiyasiya la: Yu epo epetapiate aimano tabo kolowiawenakoa:.
12 Iyo, nale me tetelo la: me opono tanalo da:kiyawaolametanakoma, la: wiyasiya nanitabokobi ka:midila:wena:, ebema: nale

Godokono Unu Duliyomolono tanalo la: walo
da:ka:kiyawaolametama, diyala, la: atumu
nanitabokobi a:ka:midila:ema.
13 Nanitabola, me opo epo magumulo lumagi
idite Godokono Unu Duliyomolamo ka:nodoliya:,
wiyasiya Epono Naniwite Unu Duliyomolone me
opamo a:piwisigiya, ebema: ebe kapiyate iy-
atawala Unu Duliyomolono tanalo.
14 “Ega:walo me tanalo idila, Mosesete bulu
opolo kalu idi auli inamabuamo osiyodilote
gaubamo keba kunu kadipatiyale, modobola
a:ma: ebe tanalo nemalagidila. Ebe tetelo bu
kaluate Isalaela epo magumulo kebe epo daloliya,
iba:te Mosesekono auli kalutamo da:meleiya,
Godote ibino igilo ebo mula:lelamiya. Ebema:
nanitabola, me tetelo Godote atu gabodo Epono
Naniwi unamo kadipatemene,
15 ebene piyate ebe nanitabokobi
da:midima:na: iba:te uwomua: igilo ebo
kelaema:na:.
16 Mabu Godote me opo epo nilakapolo
kawonomamo eba malagidilolelo ebeno Gudu
kapiyanomo me opamo ebo palibiya, ebema:
piyate ebe nanitabokobi da:midima:na: ibino
igilate akalatidioma:na: wiyasiya iba:te uwomua:
igilo kelaema:na:.
17 “Nanitabola, Godote ebeno Gudu dapalibiya,
ebe tetelo ebe ubi kiyatiya: ebeno Gudute
epono tanalo anagilamelelamete kuba wiya
kikalaema:, ao, wiyasiya ebe ubila ebete ibino
igilo ka:pa:mula:lelaema:.
18 Ebema: piyate Godokono Gudu nanitabokobi
da:midina Godote iba:tamo kuba wiya

a:kikalaemene, wiyasiya piyate ebe nanitabokobi
midia:no Godote ebeno woki iyalo iyatiya
iba:tamo kuba wiya kikalaema:, mabu iba:te
nanitabokobi midi magumulo ebeno Gudu
kapiyanomo kelawea:.
19-20 Numa:, Godokono alote me opamo da:piya
iba:te ubia:noma: eda:iya, wiyasiya ibi ubila
idoko magumulo kilukulionama: mabu ibino
osiyodilole tanalo kubakubanomola. Iyo, kuba
osiyodilolepiate wade alo ubia:noma: eba eda:olo
alo magumamo ka:pelamenakoa:, mabu ibi
ubia:nola alote ibino kuba pukuilamelelaema:,
ebema: nanitabola, ibino kuba anagiyamida
tanalote iba:tamo ka:pemaigamene,
21 Wiyasiya piyate Godokono nanitabo
gabodo da:tolamena iba:te alo magumamo
ka:pelaema:na:, ebene iba:te wadewade tanalo
Godokono elawamo eba osiyodilolelo alote ibino
nanitabo tanalo ebo kawokalilaemene."

### *Epo Obamo Waduba:midaoledawa Yonete Ya:sukono Tanalo Dawokalimiya*

22 Ebe tanalo dolopoligiya Ya:sute ebe
waloma:tapiago Yudiya opamo tolamete, iba:te
ebolo tete geyageyadopolo eba nilukulilo epo
epetapiate obamo aduba:mida tanalo laema:
da:pelamenakiya Ya:sute ibi ebo walubilinaki.
23 Ega:walo atu tetelo epo epetapiate Yonetamo
da:pelamenakiya, ebete ibi Inono duliyomolo
niyakabolo atumu kowaduba:midaolenaki mabu
ebolo obo kawodopola, ebe Inono duliyomolote
Salimi duliyomolo tatalilo itana.

24 Ebe tetelo gabamaniate Yoneko idoko moto
guamo iyatia:nola.
25 Ebene egela idilo Yoneko waloma:tapiate Yu
opono dubu ida:go epono apeno daleya ukulaole
tanaloma: apaminateuitiya.
26 Ebema: epetapi iba:te ebe tabo gela magu-
mune Yonetamo pelamete ebe napaniya, “Iy-
atulamedawa, dopamo Yodane Kolomo apulo
a:ma:tamo da:pemaigi ebe dubuno tanalo a:ma:le
atamo dawokalima:wia, ebete walo ka:pete epo
obamo ba:powaduba:midaolenate, ega:walo epo
bilibilinomate a miyapaete ebetamo na:tolama:.”
27 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Lumagite wade tanalo a:ka:tuwa: a:kelaemene,
Godote ebetamo ikamea:no ebete gito
ka:lutamene.
28 Nale la:tamo degimo, la: ebe tabo
nanitabonomolo olowimata. Iyo, na ma kunu
gimo, ‘Na Godokono Alibodawa Kelisotea:,
wiyasiya Godote na napaliboniya Kelisoko
dopomete ka:toma:.’
29 Dubu idite oli kamiyale delaemene,
ebete soliyomu osiyodilote ebe kamiyalete
nanitabonomolo ebenoma: keda:mene. Ebe
tetelo ebe dubuno wade namutudawate
tete da:pesamo ebe niyakabamo nutite,
ebeno namutudawano tabo madodo olowite
ebeno kawo kalakala duimene, ebete atumu
kekalakalamene. Nanitabola, na eba kunula,
Kelisoko mabuma: naimano tepo magumulo
kalakala kawonomote etaboki,
30 ebema: modobola ebete kawoma:
neda:mene, na wiyasiya da:pesoma:
keda:mamo.”

### *Unu Duliyomolone Da:piwisigiya Ebe Kawodawano Tanalo*

31 Godokono Unu Duliyomolone da:piwisigiya
ebe Kawodawate opo epo bilibilinomo nodoilina.
Kebe lumagite me opolo dokolina, ebe me opono
tanaloma: kiyawaonako mabu ebe opo lumagila,
wiyasiya Unu Duliyomolone da:piya ebe dawa
eba kunua:. Ebete me opolo a:ka:tuwa: Ka-
wodawanomoma: eba peda:nalo,
32 Unu Duliyomololo kebe tanalo kulamiyale
ega:walo kebe tanalo kolowiyale, ebete ebe
iyaiya tanalo opo epatamo napawokalilamena,
wiyasiya ibi magumulo epetapi bilibilinomate
ebeno tabo kelawena:.
33 Ebe mabuma: kebe lumagite ebeno tabo
nanitabonomolo delaemene, ebete ebe tanalodo
me tanalo idi kawokalimene, Godoko kapiya ebe
nanitabo tanalo awokalimidawala.
34 Nanitabola, Godote dapalibiya ebe
Kawodawate Godokono nani tabo kiyawaonako,
mabu Godote ebeno Uliyanano elawo kawonomo
ebetamo iyalo ikamiya,
35 iyo, Nabiwi Godote ebeno Gudu nilakapolo
nemalagidilona, ebema: ebete ebetamo elawo
ikamiya ebete tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.
36 Ebe mabuma: kebe lumagite Godokono
Gudu nanitabokobi da:midina, Godokono
uwomua: igilote ebegodolo bitana, ebete iyalo
elawi, wiyasiya kebe lumagite Godokono
Gudutamo tuduwata:no, Godokono kawo dowa
tanalonomote ebetamo bitana ebema: ebete
nanitabo igilo a:kelawenamene.

# 4

*Ya:sute Samaliya Opono Kamiyala:go Tabo Da:kiyawaiya*

1 Ebene Pa:lisi tanebapiate Ya:sukono tanalo
ma kunu olowiya, ebete epo bilibilinomo
ebeno waloma:tapima: midilite ibi obamo ebo
waduba:midaolenaki, wiyasiya Yonete bilibili
epo kowaduba:midaolenakia:.
2 Ebe teteno nanitabo tanalote wiyasiya
ma kunu itani, ebe epo magumulo Ya:sute
lumagi idi obamo kaduba:midanakia:,
ebeno waloma:tapiate a:ka:tuwa:
waduba:midaolenakiya,
3 ebene Ya:sute Pa:lisi tanebapino tabo gela
tanalo diyatawiya, ebe tetelo ebete Yudiya opo
atepate Ga:lili opamo olowaima: malagidiliya.

4 Ebene ebamo ka:nemaigama: ebete
duiyanomolo wagilimite Godokono ubilo
Samaliya opodo tote
5 ebe opono Saika duliyomolamo gito ne-
maigiya. Ewonino tetelo Ya:ikobote ebeno gudu
Yausepetamo dikamiya me Saika duliyomolo ebe
damela niyakabolo itana,
6 ega:walo Ya:ikobote dobobiya ebe obo
gulite ebolo atumu ba:kitana. Ebene egela tuli
tetenomolo Ya:sute tete geyageyadopo pete ebe
obo guli niyakabolo pokolite ela ebe pamiti.

7-8 Ebene Ya:suko waloma:tapiate bae mani-
amo uwateoma: duliyomolamo da:tolamiya, ebe
a:ka:tuwa: obo gulilo eba okolitalo Samaliya opo
kamiyale idite obo iyapoma: duliyomolone ebo

piya, ebene Ya:sute ebe naniya, “Na obo kapete unamita. Niyata, na obo nikanama:.”

9 Ebene kamiyalete Ya:sukono tabo eba wiyalo negiya, “Eiye, a:ma: Yu opono dubulata ega:walo na Samaliya opono kamiyalela! A:ma: na oboma: beda:ma: kanana:wa:?” Ebete ma kunu degiya mabu Yu epate Samaliya opo epo daleyagopima: gelalo atu kalila:mo obo nioma: talenama: gelanaka.

10 Ebene Ya:sute negiya, “Godote epatamo gito dikalamena ega:walo potele a:ma: oboma: da:towemeta, a:ma:le ebe netewa tanalo nanitabolo niyatawawetaleka:, a:ma:le na banana:wena: nale a:ma:tamo igilo obo kikametama:.”

11 Kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, a:ma: ebe igilo obo kebene na:kelawa:emene? A:ma:godolo obo iyapono inamabu puliyala, ega:walo numa:, me obo guli ebe kulukulunomola.

12 A:ma: aimano ewono Ya:ikoboko da:pesodawama: gelo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: kawoma: ka:mida:wita? Me obo guli ebete a ebeno walone gudi mabuma: obobiya, ebene ebe ega:walo ebeno gudi, ega:walo ebeno sipi-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeo, ibi bilibilinomate me obo nionamiya.”

13 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “Kebe lumagite me obo da:nimene ebe obo kapete walo ka:kuimene,

14 wiyasiya nale kebe obo lumagitamo nima: dikaemo ebe obo kapete walo a:kuminakomene. Ebe igilo obote lumagino okoli magumune

tete bilibilinomolo ba:peka:ka:liyanamene, ma
kunu ebete uwomua: igilo nanitabonomolo
kelaemene."
15 Ebene kamiyalete ebetamo negiya,
"Kawodawa, niyata, a:ma: ebe obo natamo
nikanama:. Nale da:nimo, na walo obo kapete
a:kunamenakomene ega:walo nale me obo
iyapoma: walo a:ka:penakomo."
16 Ya:sute ebe naniya, "A:ma: duliyomolamo
toawete, a:imano awi nadabua:wete mamo
kapimiya na:piyala:."
17 Ebene kamiyalete nowamiya, "Na
awia:nola."
Ya:sute ebetamo negiya, "A:ma: awia:noma:
nanitabolo geata,
18 mabu a:ma: dopamo paibu iyaiya dubate
aida:tepaiata, ega:walo ka:lo a:ma:go dokolina
ebe dubu a:imano awinomoa:. Iyo, a:ma:
awia:noma: nanitabolo geata."
19 Ebema: kamiyalete ebetamo negiya, "Ka-
wodawa, na niyatawitamo, nanitabola, a:ma:
Godokono woki awokalimidawa idilata.
20 A Samaliya epono ewoniate Godoko me
damela ununomolo amamatenakiya ebema: ale
talenama: gelanama:, wiyasiya la: Yu epate nege-
lanakomata epate Yelusalemalo Godoko nama-
matenama:na:."
21 Ya:sute ebetamo negiya, "Kamiyale, nale
degitamo, a:ma: me tabo nanitabokobi na:mida:.
Tete na:pe, piyate Nabiwi Godoko damamatena
iba:te walo Yelusalemalo akamamatenama:na:
ega:walo me damela ununomolo akamamate-
nama:na:.

22 La: Samaliya opo epate Godoko amamate
gabo nanitabonomolo iyatawa:, wiyasiya a Yu
epate me tanalo iyatawala mabu Godokono igilo
mula: tanalote agodone opo kawonomamo pena.
23 Nanitabola, tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe,
piyate Nabiwi Godoko nanitabonomolo dama-
matena iba:te oli woki uwatete ebeno Uliyanano
elawamo ega:walo ebeno nanitabo tanalodo ebe
bamamatenama:na:, mabu Nabiwite ebako epo
olena ebe kamamatenama:.
24 Godote lumagino ololamo kokolina:,
ebe uliyananomola. Ebema: piyate ebe
damamatena, modobola iba:te ebeno Uliyanano
elawamo ega:walo ebeno nanitabo tanalodo
namamatenama:na:."
25 Ebene kamiyalete ebetamo negiya, "Na iy-
atawala Mesayate ka:pemene, ebeno mailo idi
Kelisotela. Ebete da:pemene Godokono tanalo
bilibilinomo atamo kapawokalilaemene."
26 Ya:sute ebetamo nowamiya, "Na a:ma:go
tabo da:kiyawautama:, na Kelisotela."
27 Ebe tetenomolo Ya:sukono waloma:tapiate
duliyomolone da:ka:pelamiya, iba:te kawiya
pela:wa:iya mabu ebete me kamiyala:go tabo
eba kiyawautalo ebo pulamiya. Wiyasiya
ibi magumulo lumagi idite ebe kamiyale ma
kunu kaniya:, "A:ma: beda: tanalo osiyodiloma:
kowagela:wita?" ega:walo lumagi idite Ya:suko
kaniya:, "Mabu keleka: a:ma:le eba:go tabo
da:kiyawawita?"
28 Ebema: ebe tetelo kamiyalete ebeno upa obo
gulilo atepate duliyomolamo tote epo ma kunu
nanaliya,

29 “Dubu idi naːpumaːlaː. Diyala, ebe daː Kelisotelaː, mabu nale dopamo kebe kuba tanalo diya gabodo dosiyodilolenaimo, ebe iyaiya tanalo ebete natamo nanitabonomolo awokalilame.”
30 Ebemaː duliyomolo epate kamiyaleno tabamo tudilaːote Yaːsuko uimaː gito tolamiya.

### *Yaːsute Ebeno Bae Na Tanalomaː Daːkiyawaiya*

31 Duliyomolo epate eba pelamitalo ebe atu tetelo Yaːsuko walomaːtapiate ebe kawiya naniya, “Iyatulamedawa, modobola aːmaː bae nena.”

32 Wiyasiya Yaːsute ibaːtamo negiya, “Ao, nale namaː ditana ebe baeno nanitabo tanalo laː iyatawaː.”
33 Ebemaː Yaːsukono walomaːtapiate ibi magumulo negeliya, “Diyala, lumagi idite ebetamo bae daː ikamele.”
34 Ebene Yaːsute ibaːtamo negiya, “Na dapaliboniya nale ebeno ubi tanalamo tuduwatalo ebeno woko uwomuamo daːnemaigamo, nale ebe gabodo elawo nanitabonomolo elawenakomo, bae na tanalo keba kunulaːkaː eba kunula.
35 Numaːlaː, laː pali osiyodilole tetelo ma kunu gelanakomata, ‘Netewa-netewa saganate baːnaːpolaːna, pali inamabu nao tete kaːpemene.’ Ebemaː nale laː tabo idi analemata, laːle Godokono pali inamabu wadenomamo ulamaːwete niyatawalaː, nao inamabu uwate tete aːpe.
36 Egaːwalo me tanalo idila, kono wakalami wokodawate pali namutudawano uwomuaː igilo mabumaː pali woko magumulo nao kono

uwatenako. Nanitabola, namutudawate ebetamo wiya ikame iyalo owagilimi, iyo, me gabodo kono kikopu amiodawa ega:walo kono wakalami wokodawa, iba:te ibino wiya kawonomo kalakalago kapimiya kuwatema:na:.

37 Epate degelanaka ebe tanalo nanitabola, ‘Lumagi idite kono kikopu amiote wiyasiya ebeno ekawite pali inamabu uwate tetelo woko kosiyodilomene, ebene ibi netewapiate kapimiya kenaoma:na:.’

38 Ebema: nale la: pali inamabu uwatema: eba kunu alibolemata, wiyasiya ebe pali inamabu la:le kamiawea:. Iyo, wokopi epetapiate dopamo kodakoda woko osiyodiliya, wiyasiya ka:lo la: ibino wade woko osiyodilo magumune wadewade nao inamabu uwatenakomata.”

### *Samaliya Opo Epo Bilibilinomate Ya:suko Nanitabokobi Da:midiya*

39 Ebe tetelo ebe duliyomololo dilukulinamiya ebe Samaliya opo epo magumulo epetapi bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi ebo midiya, mabu kamiyalete ibi ma kunu kiyawaolamiya, “Nale dopamo kebe kubakuba tanalo diya gabodo kosiyodilolenaimo, ebe iyaiya tanalo me dubute natamo nanitabonomolo awokalilame.”

40 Ebene iba:te ibino duliyomolone Ya:sutamo da:nemaimiya, iba:te ebe na:toweomiya ebete iba:godolo kokoliatepama:, ebema: ebe tetelo Ya:sute netewa egela ebo ka:luti.

41 Ebe tetelo duliyomolo epo epetapiate Ya:sukono tabo dolowiya, ibi magumulo epetapi bilibilinomate ebe nanitabokobi midite,

42 kamiyale ma kunu aniya, “Dopamo tetelo
a:imano tabo kapiya dolowima: ale me dawa
Ya:suko nanitabokobi ebo midima:, wiyasiya
ka:lo ale aimano imila galamo ebeno tabo olow-
ima:. Nanitabola, ebe me opo epono Igilo
Mula:lelamedawala.”

### *Ya:sute Gabamani Dubuno Koi Wadekobi Da:midiya*

43-44 Ya:sute me opolo dokolinami ebete
ebeno tanaloma: nanitabonomolo ma kunu
genaki, “Godokono woki awokalimidawa
ebeno duliyomolo epate ebe unamo
akadipatema:na:, wiyasiya iba:te ebe ubia:noma:
beda:onakoma:na:.” Ebema: Ya:sute ebe tanalo
iyatawate Samaliya opolo netewa egelamo lutate,
ebene ebe opo atepate ebeno Ga:lili opamo walo
gito ka:tiya.
45 Ebe tetelo Ga:lili opo epo epetapiate ebe
kalakalago lawiya, mabu iba:te dopamo Aduga:la
Soliyomuma: Yelusalema kawo duliyomolamo
da:tolamiya Ya:sukono osiyodilole tanalo bilibili-
nomo nulamete wadewadenoma: ebo negeliya.

46 Ebene Ya:sute Ga:lili opono Ka:ina duliyomo-
lamo walo gito ka:tiya, ebe duliyomolo ebe ebete
dopamo Godokono elawo awokalimi tanalodo
obonomo wade da:imi oboma: da:midiya, ebe
duliyomolola. Ebe tetelo gabamani dubu idi
ebolo nokoliti, wiyasiya ebeno koite Kapeniyama
duliyomololo kawo gabugabuago watiti.
47 Ebene ebe gabamani dubute Ya:sute Yudiya
opone pe tanalo dolowiya, ebema: ebete ebe-
tamo tote ebe nananiya, “Modobola:ka: a:ma:

Kapeniyama duliyomolamo paːwete naimano koi
wadekobi naːpaːmidiye, mabu ebe aːe tatalila.”
48 Yaːsute wiyasiya ebetamo negiya, “Laː epo
bilibilinomono tanalo ma kunula, nagodolo ka-
wokawo anoano tanalo ulamaːweaːno laːle na
nanitabokobi kaːmidinaːwenakoaː.”
49 Gabamani dubute ebetamo walo naːkegiya,
“Kawodawa, niyata. Aːmaː nago samamo naːpaː,
naimano gudute daːbaːemene.”
50 Ebene Yaːsute ebetamo negiya, “Aːmaː
kalakalago naːtoa. Aːimano koino igilote
akalatidimene.”
Ebe tetelo ebe dubute Yaːsukono tabo
nanitabokobi midite ebeno Kapeniyama
duliyomolamo to ebo wagilimiya, wiyasiya ebe
atu egelalo ebete duliyomolamo kaːnemaigiyaː.
51 Ebene egela idilo ebeno moto wokopi
epetapiate ebaːgo dapalugiya, ibaːte ebe
napaniya, “Niyata, aːimano koite dutu igilo walo
aːkelawi!”
52 Ebeno koite kebako tetelo wadekobi kolow-
ile, ebete ebe tanalo laemaː ebeno wokopi
dalatedaːliya ibaːte nowaimiya, “Dutu egela tuli
tetelo, 1 koloko tete keba kunulaːkaː, gabugabute
ebe ebo atepi.”
53 Ebene nabiwite wokilo nemalagidiliya, ebe
tete ebe atu tetenomola Yaːsute ebe dani koino
igilote akalatidimene, ebemaː ebe egaːwalo
ebeno moto epo, ibi bilibilinomate Yaːsuko
nanitabokobi ebo midiya.
54 Nanitabola, Yaːsute Yudiya opone
Gaːlili opamo pete netewa anoano tanalo
daːposiyodiloliya, me tanalo ebe idila.

# 5

## *Ya:sute Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midiya*

1 Me tanalo dolopoligiya Ya:sute Yelusalema
kawo duliyomolamo tiya Yu epono soliyomu idi
ka:nuima:.
2 Yelusalemano kala ga:dimi tetelo gigiyu idi
bitana, ebeno mailo Sipi-goeogoeono Gigiyula,
ega:walo me gigiyu niyakabolo mala: ikila:no
bobo ba:kitana, ebeno mailo Yu epono tabamo
ebe Betesedala. Ebe bobo apuapune paibu tana-
tima:gopi motote lamota:onamiya,
3 ebene iyaiya temetema:gopi bilibilinomate
ebe motono golololo pola:nanakiya, ibi magu-
mulo epetapi balidi tamiopila, ega:walo epetapi
agowa tataipila, ega:walo epetapi ape kodakoda
temetema:gopila. Iba:te egela bilibilinomolo
obono tete ebe makopelitanakiya,
4 mabu iyaiya kapiyakapiya tetelo
Kawodawa Godokono nopodawate bobono
obo da:pologinaki obote gelewalemu ebo
elewegediamidanaki. Ebe tetelo kebe
temetema:godawate obo magumamo samamo
da:niwisiganaki ebe kapiyate wade tanalo ebo
lawenaki.*
5 Ebene Ya:sute Beteseda bobamo
da:nemaigiya, dubu idite ebolo na:luti, ebete
38 ulamalo pata: modoboa:noma: eda:nami.
6 Ya:sute ebe eba watitalo da:numiya, ebete
niyatawiya ebe dubute tete geyageyanomolo
eba kunu okolinami. Ebema: ebete ebe

* **5:4:** Yon 5.3b-4 buka apuno tabo Yonete bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

naniya, “A:ma: ubila:ka: Godote a:ma: wadekobi
midima:?”
7 Temetema:go dubute ebetamo nowamiya,
“Kawodawa, me obo Godote gelewalemu
dewegediamidanako, ebe tetelo na walu-
binidawa puliyala, ebema: na obamo eba
niwisigitalo wiyasiya lumagi idite dopamo
niwisiganako modobo tanalo ka:nelaema:.”
8 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: maigawete,
a:imano keta mokopiamidawete, na:toa.”
9 Ebe tetenomolo ebe dubute wadekobi olowite,
ebeno keta lawete ebo tiya.
Ya:sute ebe dubu wadekobi da:midiya, ebe
egela ebe Yu epono wokoa: talena egelala.
10 Ebema: ebe dubute keta eba aguwatitalo
Yu watowatopi epetapiate ebe ma kunu kawiya
aniya, “Eiye! Me aimano wokoa: talena egelala!
Keta aguwata magumulo a:ma: aimano pukala
adikamidala:ta!”
11 Ebete wiyasiya negiya, “Na wadekobi
da:midini ebe dubute ma kunu anane, ‘A:imano
keta mokopiamidawete na:toa.’ ”
12 Ebema: iba:te ebe nalatediya, “Kebe dubute
kanata, a:ma: keta aguawete ka:toaema:? A:ma: a
nanaa:, ebe dubu potelela:ka:?”
13 Wiyasiya ebe dubute Yu watowatopiatamo
wiya tabo gema: ka:modobiya:, mabu ebete
Ya:sukono tanalo kiyatawiya: ega:walo Ya:sute
ebe wadekobi midite ebete epo bilibilinomo
magumamo gito nopegiya.
14 Ebema: walone Ya:sute Godoko Amamateno
Iya Motolo ebe dubu walo da:kumiya ebo
aniya, “Numa:, a:imano ape wadekobi olowi,

ebema: a:ma: kuba idi walo ako-osiyodilala:. Diyala, kawo temetemete a:ma:tamo walo da:ba:ka:pemaigamene, ebene walogabo apuno temetemete kawonomoma: eda:te, dopamo a:ma: dumitanamiya ebe temeteme kodolimene."

15 Ebe tetelo ebe dubute tote Yu watowatopi ma kunu nanaliya, "Na wadekobi da:midina:ka ebe dubu Ya:sutela."

### *Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Ubi Diyatiya*

16 Mabu Ya:sute Yu epono wokoa: talena egelalo temetema:gopi epetapi wadekobi da:midilinaki, ebema: ibino watowatopi epetapiate ebetamo dowaote temeteme ikaema: ebo wagilimiya.

17 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, "Naimano Nabiwite egela bilibilinomolo woko osiyodilona, ebema: na ebeno Gudute atumu woko kosiyodilonamo, egela idi gito ka:lutanakoa:."

18 Yu watowatopiate ebe tabo dolowiya iba:te ubi kawonomamo ebo iyatiya ebe kanakapuima:, mabu nanitabola, dopamo Ya:sute ibino talena egelano pukala adikamidaliya, wiyasiya me tetelo ebete Godoko ebeno nani Nabiwima: gelo ebe a:ka:tuwa: ebeno elawo Godokono elawago modoboma: ge.

### *Uwomua: Igilo Godokono Gudugodolo Bitana*

19 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, "Na la:tamo nani tabonomo gemo, Godokono Gudute a:ka:tuwa: ebeno ubilo tanalo idi osiyodiloma: modoboa:, wiyasiya Gudute ebeno Nabiwino osiyodilo tanalo duminako ebete ebe atu tanalo ebe kosiyodilonako.

20 Mabu Nabiwi Godote ebeno Gudu nilakapolo
eba malagidilonalo ebeno osiyodilole tanalo bili-
bilinomo Gudutamo awokalilamena. Nanitabola,
walone tetelo Nabiwite ebeno Gudutamo tanalo
epetapi kawokawonomo kawokalilaemene ebete
kosiyodilolema:, ebema: la: bilibilinomate ebe
tanalo ulama:wete kanoanomamota.
21 Nabiwite a:e lumagi igilamo keba kunu kadi-
patenakole, Gudute atumu eba kunu kowage-
lena, ebete kebe lumagitamo ubi diyatimene ebe
lumagitamo nanitabo igilo kikaemene.
22 Ega:walo Nabiwi Godote a:ka:tuwa: lumagi
idino tanalo akanagiyamidaemene, wiyasiya
ebete elawo Gudutamo ikamiya ebete epono
iyaiya tanalo kanagilamelelaema:.
23 Ebema: epo bilibilinomate Guduno mailo un-
amo kadipatema:na:, iba:te Nabiwino mailo keba
kunu kadipatenake eba kunu. Kebe lumagite
Gudutamo ubia:noma: deda:na, ebete atumu
Nabiwi Godotamo ubia: tanalo nakawokalimina
mabu me Gudu Nabiwite opo epatamo palibiya.
24 “Na la:tamo nani tabonomo gemo,
potele naimano tabo olowite ebene ebete
na Alibonedawa nanitabokobi da:midina,
ebegodolo uwomua: igilo nanitabonomolo
bitana, iyo, Godote ebe lumagino tanalo
akanagiyamidaemene mabu ebete a:e
magumune igilamo iyalo emaigi.
25 Ebema: na walo la:tamo nani tabonomo
na:kegemo, tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe,
ebe tetelo a:elao epate Godokono Guduno tabo
madodo dolowima:na: iba:te uwomua: igilamo
kemaimioma:na:.
26 Nanitabola, Nabiwi Godoko kapiyagodolo

uwomua: igilo bitana, ebema: ebete ebeno Gudu-
tamo elawo iyalo ikamiya ebete atumu Igilo
Mabudawama: ka:keda:nama:,
27 ega:walo Nabiwite Gudutamo elawo walo
a:kikamiya ebete epono tanalo kanagilamele-
laema:, mabu me Gudu ebe Epono Naniwila.
28 "Ebema: la: olowiopi naimano kiyawao
taboma: akola:wa:oala:, mabu tete ebe na:pe,
a:elao epate ebeno tabo madodo olowite
29 bobo magumune igilamo kemaimioma:na:.
Ebene ibi magumulo piyate me opolo
wadewade tanalo kosiyodilolenaki iba:te Igilo
Duliyomolamo ka:nodoloma:na:, wiyasiya
piyate kubakuba tanalo dosiyodilolenakiya
iba:te tabo anagiyamida bailo ibino kuba wiya
ka:nuwatema:na:."

### *Nabiwi Godote Ebeno Gudu Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimina Ebe Tanalo*

30 Ya:sute walo na:kegiya, "Na a:ka:tuwa:
naimano ubilo tanalo idi osiyodiloma:
modoboa:, wiyasiya naimano Nabiwite na
dananenako nale ebe gabo kapiyado epono
tanalo ebo anagilamelelamenakomo. Ega:walo
anagiyamida magumulo nale tuputupunomolo
osiyodilonakomo, mabu na ubila na dapaliboniya
ebe Kawodawa kapiya kekalakalaiminama:, na
a:ka:tuwa: na a:kekalakalaimo.
31 "Na a:ka:tuwa: ma kunu degemo, 'Na magu-
mulo nanitabo tanalo bitana,' epate ebe tabono
nanitabo tanalo a:kelaema:na:,
32 wiyasiya Kawodawa idi bokolina, ebe
Godotela, ebete naimano nanitabo tanalo
awokalimina. Na iyatawala, ebete naimano

tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaonale ebe tabo
nanitabola.
33 “Dopamo tetelo la: Yu watowatopiate dubu
epetapi Yonetamo dalibola:ima, ebete iba:tamo
naimano nanitabo tanalo atumu akawokalimi.
34 Numa:la:, me opo epate naimano tanaloma:
da:kiyawaona nale ibino tabo kolowinakoa:,
wiyasiya Yonete dopamo da:kiyawai ebe tabo
ebeno woki taboa:, ebe Godokono tabola.
Ebe mabuma: nale ebe atu tabo la: walo
nakanalemata, la:le nanitabokobi mida:wete
Godote la:imano igilo ka:mula:lelametama:.
35 Iyo, Yoneko ebe wade alo keba kunula:ka: ebe
eba kunu pukuilamenami, ebene tete da:pesamo
ebe alono tanaloma: la:le la:imano ubi alo-
matepaolo ginima:mo walo na:kolowamimata.
36 “Ega:walo me tanalo idila. Nabiwi Godote
iyalo tetelo natamo dikanamiya, nale ebe woko
eba osiyodilonalo naimano wokote naimano
nanitabo tanalo awokalimina, na Godote pali-
boniya. Ebema: dopamo tetelo Yonete naimano
tanaloma: nanitabo tanalo dawokalima:tepiya,
wiyasiya me tetelo naimano wokote naimano
nanitabo tanalo wadenomamo awokalimina.
37 Nanitabola, na dapaliboniya ebe Nabiwite
naimano nanitabo tanalo eba awokaliminalo,
wiyasiya la:le ebeno tabo madodo kolowiawe-
nakoa: ega:walo ebeno ololo kuma:wenakoa:.
38 Iyo, ebeno tabo la:imano tepo magumulo
kitana:, mabu ebete na me opamo paliboniya
wiyasiya la:le naimano tabo nanitabokobi
ka:mida:wena:.
39 La:le Godokono Buka apuno iyaiya tabo
wadenomamo eka:la:miolenakomata, mabu

la: nemalagidilonamata ebe gabodo la:le uwomua: igilo kelaemamota. Eiye, numa:la:! Me Buka apuno tabo bilibilinomate naimano nanitabo tanalo awokalimina, wiyasiya la:imano ka:la:miole magumulo ebe tabono magumunomo nanaetoamidanamata,
40 ebema: la: ubia:nola natamo pelama:wete nagodone uwomua: igilo ka:pelawa:ema:.

41 “Na ubia:nola me opo epate na moionema:,
42 mabu na iyatawala la: kebako epola:ka:, la:imano tepo magumulo nilakapo kimalagidilo tanalote Godotamo nanitabolo kitana:.
43 Nanitabola, nale naimano Nabiwino elawamo piyamo wiyasiya la:le na kelawena:wena:, wiyasiya lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo la:tamo da:pemene la:le ebe kalakalago kelaemamota,
44 iyo, la: ubila la: magumulo idite idi kemoio, idite idi kemoio, eba kunu kowagela:wenama:. La: nolowiala:, la:le iyaiya tuputupu tanalo aimano kapiya Godotamo osiyodilolema: dowagela:ema ebe tetelo ebete la: kemoiolema:ta, wiyasiya la: ubia:nola. Me mabuma: la:le na nanitabokobi a:ka:midina:ema, gabo puliyala!

45 “La: ma kunu akomalagidilala:, na kapiyate Nabiwi Godotamo la: kuba osiyodilolepima: keka:la:mitama:. Ao, Mosesete atumu la: kubakubapima: ka:keka:la:ima:ta, ebe la:le la:imano wade walubidawama: degelawenakoma ebe dawala!
46 Ega:walo la:le Mosesekono tabo nanitabokobi na:mida:wenataleka: la:le na atumu nanitabokobi ba:ka:midina:wena:,

mabu ebete Godokono Bukamo iyaiya tabo
dakuloliya, ebe tanalate naimano nanitabo
tanalo awokalimina.
47 La: wiyasiya ebete Bukamo dakuloliya ebe
tabo nanitabokobi ka:midila:wena:, ebema:
la:le naimano tabo nanitabokobi keba kunu
na:ka:mida:ema? Gabo a:kitanamene!”

# 6

*Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalam-
oleni*

*Ma:t 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17*

1 Ebene ibino tabo kiyawao tanalo olopoligote,
egela epetapi da:petoiya, tete idilo Ya:sute Ga:lili
Paka: apuamo peago gito na:iwiya, ebe paka:no
mailo idi Taibiliyasila.
2 Ebene epo bilibilinomate ebe ebamo
waloma:tiya, mabu ebete temetema:gopiatamo
dosiyodilolenaki, iba:te ebe anoano tanalo
ulamoliya ega:walo iba:te kawo tanalo idi uima:
ubi iyatiya.
3 Ebene Ya:sute damela unamo nodolote ebe
waloma:tapiago ebo nokoliti,
4 ebe tetelo Yu epono Aduga:la Soliyomu tete
tatalima: na:kediya.
5 Ebene adimo apulo epo epetapi bilibilinomate
Ya:sutamo dapaladabutiniya, ebete ibi ulamenate
Pilipiko nanani, “A me epo bilibilinomo walubil-
ima: bae kebolo na:kuwatelaema:?”
6 Ebe tetelo Ya:sute iyalo iyatawani ebete
epatamo beda: tanalo na:kosiyodilomene, ebema:
ebete Pilipiko me tabo anani, mabu ebe ubila
ebeno nanitabokobi midi tanalo kuiminama:, da:
nanitabola: o da: nanitaboa:.

7 Ebene Pilipite ebetamo nowamini, “Me epo
bilibilinomate bae kela:mo naoma: kapiya ula-
mano woko wiya manite a:ka:modobomene.”
8 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tadawa idi, ebeno
mailo A:ndulutela, ebe Saimono Pitakono ekaw-
ila, ebete Ya:sutamo negeni,
9 “Koi kapiya mela, ebegodolo paibu palowa
bae ega:walo namo netewa ba:pola:na, wiyasiya
ebe bae bilibilia:, me epo bilibilinomago
a:ka:modobomene.”
10 Ebene Ya:sute ebe opono uwago kawonomo
uminate ebe waloma:tapiatamo negeni, “La:
epo nanala:la: iba:te gito kilukulima:.” Ebema:
epo bilibilinomate ebamo ilukulinate ebe epo
deka:la:mioleniya ibino uwomu 5,000 dubuma:
eda:ni.
11 Ebene Ya:sute ebe bae uwatenate Godotamo
kalakala tabo genate, da:pola:niya ebe epatamo
gito ikalamoleniya, ega:walo ebete namo kuwa-
tenate eba kunu kowageleni epono bae kape
tanalote ka:modobolamenama:.
12 Ebe tetelo ebe baete ibi da:ugulamoleni
Ya:sute ebe waloma:tapi nanaleni, “La: da:luili
ebe bae apuapu wadenomamo nuwata:la:, mabu
ale me bae a:ka:kubailaema:.”
13 Ebema: iba:te epagodolo da:luilini ebe
palowa bae apuapu duwateniya, iba:te 12
bagowo ebe owiyaoleniya.
14 Ya:sute ebeno elawo epatamo kawokalim-
inama: me anoano tanalo dosiyodiloni, iba:te
uminate negelaniya, “Nanitabola, me dubu ebe
Godokono Iyanomo Woki Awokalimidawala,
Godote me opamo paliboma: degiya, me ebe
Kawodawala!”

15 Ebe tetelo Ya:sute ibino ubi tanalo iyatawani,
iba:te ebe lawenate ibino Kawo Elawodubuma:
gito ka:midinama:. Wiyasiya ebe ubia:nola,
ebema: ebete ibi miyapanate ebe a:ka:tuwa:
damela unu ida:mo gito nodoloni.

### *Ya:sute Obo Unudo Da:toni*
### *Ma:t 14.22-33; Mak 6.45-52*

16 Egelate eba niwisiganalo Ya:suko
waloma:tapiate paka: balamo niwitionate,
17 wiyasiya opote didokoni ebe tetelo Ya:sute
iba:tamo samamo ka:peniya:, ebema: iba:te
peamo nolonate paka: a:iwale ebo wagiliminiya
Kapeniyama duliyomolo apuamo.
18 Ebe tetelo kawo awate eba maiganalo ka-
wokawo ulate ebo maimioniya.
19 Ebene iba:te paibu o sikisi kilomita mako
tete geyageyadopolo eba nabidilonalo, ebe
tetelo Ya:sute ibino pe niyakabamo obo unudo
da:toni, iba:te ebe uminate kawonomamo ebo
toletoleoniya,
20 wiyasiya ebete ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la:
ka:toletoleonala:!”
21 Ebema: iba:te Ya:suko peamo kalakalago
da:nowianiya, iba:te nela:wa:oniya mabu
iba:te kebamo tolamenama: dowageleniya,
ebe tetenomolo iba:te ebe pe boboamo pe gito
na:ilioniya.

### *Epo Bilibilinomate Ya:suko Wadima: Kapeniyama Duliyomolamo Da:nemaimioniya*

22 Ebene Ya:sute Ga:lili Paka: apulo
da:na:miyapani, egela idilo ebe epo
bilibilinomate me tanalo iyatawaiya,

Ya:sute ebe waloma:tapiago kapiya peago iba:tamo da:pa:iwaliya, wiyasiya adimo tetelo waloma:tapiate walo a:ka:tuwa: da:ka:na:iwaleniya, Ya:sute iba:go ka:tonia:.
23 Ebe atu tetelo Taibiliyasi duliyomolo epate Kawodawa Ya:sukono anoano osiyodilo tanaloma: tabo ma kunu olowiya, ebete Godotamo baema: kalakala tabo genate epo bilibilinomatamo dikalamoleni, ebema: ibi bilibilinomo epetapiate ebe uima: ibino peago ebe atu opamo ebo pelamoliya.
24 Wiyasiya ebe epate Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi ebolo nipo da:poliya, iba:te peamo walo kolote na:ka:tolamiya Kapeniyama duliyomolamo, iba:te Ya:suko ebolo ka:nowadima:.

### *Ya:suko Ebe Igilo Baela*

25 Ebene ebe epate Ya:suko Kapeniyama duliyomolo apulo da:numiya, iba:te ebe nananiya, “Iyatulamedawa, a:ma: mamo kebe tetelo ka:pemaigawa:?”
26 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nale la:tamo nani tabonomo gemo, la:le nagodone bae uwata:wenate, ebe baete la: da:ugulamoletania la:le na unaema: ebema: pelaemata, wiyasiya naimano elawo awokalimino anoano tanalono magumu la:le la:imano wokiamo kelawa:wea:.
27 La:le kateneno ubi bae naoma: woko kosiyodilonala: mabu ebe baete samamo kabaleomene, wiyasiya modobola la:le uwomua: igilo bae laema: woko nosiyodilonala:. Mako bae na Epono Naniwite la:tamo kikalaemamota, mabu Nabiwi Godote me tanalo iyalo awokalimiya, na ebeno nanitabodawama: eda:namo.”

28 Ebene iba:te ebe naniya, “Ale Godokono
iyaiya ubi tanalo kosiyodilolema: beda: woko
na:kosiyodiloma:?”
29 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Godote
la:godolo kapiya tanalonomo uima: ubila, ebete
me opamo dapalibiya la: ebe dawa nanitabokobi
na:mida:la:.”
30 Ebema: iba:te ebe walo nakaniya, “Ale a:ma:
nanitabokobi ka:miditama: a:ma:le atamo beda:
anoano tanalo na:kosiyodilaemene? Modobola
a:ma: a:imano elawo atamo nawokalima:!
31 Numa:, aimano ewoniate bulu opolo eba
ilukulinalo, Godokono anoano osiyodilole
tanalodo iba:te bae uwatenakiya, ebe baeno
mailo ebe ma:nala. Iyo, Godokono Bukano
tabote ma kunu itana, ‘Godote iba:tamo
Unu Duliyomolono bae ikalamenaki,’ ebema:
modobola a:ma: atumu a:imano elawo
nawokalima:.”
32 Ya:sute negiya, “Nale la:tamo nani tabonomo
gemo, Mosesete la:imano ewoniatamo dikalame-
naki, ebe bae Unu Duliyomolono baenomoa:,
wiyasiya me tetelo naimano Nabiwite Unu Duliy-
omolono baenomo la:tamo nikalamenata,
33 mabu Godokono baenomo ebe Unu Duliy-
omolone da:piya ebe dawala, ebe kapiyate me
opo epatamo nanitabo igilo ikalamena.”
34 Ebene iba:te ebe walo nakaniya, “Iyatu-
lamedawa, modobola a:ma:le me tetene wag-
ilima:wete ebe bae atamo nikaeamenakiye.”
35 Ebene Ya:sute negiya, “Na ebe igilo baela.
Kebe lumagite natamo da:pemene ebe bae kapete
walo a:kuminakomene, ega:walo kebe lumagite

na nanitabokobi da:midinimene ebe obo kapete atumu a:kuminakomene.

36 “Ka:lo nale la:imano tanalo ma kunu awokalimo, la:le la:imano balidinomamo naimano elawo uimata, wiyasiya la:le na nanitabokobi midinima: ubia:nola.
37 Naimano Nabiwite natamo ikanaema: dowagelena, ebe epo bilibilinomate natamo ka:pelaema:na:, ega:walo kebe dawate natamo da:pemene nale ebe iyabaiamo gito akalibamo.
38 Numa:la:, Unu Duliyomolone na dapaliboniya nale ebe Kawodawano ubi tanalo osiyodiloma: me opamo piyamo, na a:ka:tuwa: naimano ubi tanalo a:kosiyodilomo.
39 Ebema: na dapaliboniya ebe dawano ubi tanalo ma kunula, ebete natamo kebe epo kikanamenale ibi magumulo idi kapiyate akala-tidimene, ebene Uwomu Egelalo nale ibi bilibili-nomo nanitabo igilamo kowadipalatelemamo.
40 Iyo, naimano Nabiwi ubila, kebe lumagite ebeno Gudu umite nanitabokobi da:midimene, ebete uwomua: igilo kelaemene, ebema: nanitabola, Uwomu Egelalo nale ebe lumagi nanitabo igilamo kadipatemamo.”

41 Ebene Yu epo epetapiate Ya:sukono tanaloma: ubia: tabo geliya, mabu ebete tabo ma kunu giya, “Na ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe igilo baela.”
42 Ebema: iba:te negeliya, “A, nanitabola:ka:, me Ya:suko Yausepekono gudula! A iyatawala ebeno menokola nabiwila! Mabu keleka: ebete Unu Duliyomolone pema: dege?”

43 Ya:sute ibino tabo iyatawate iba:tamo
nowamiya, “La: magumulo ubia: tabo kegelitala:.
44 Nabiwi Godote lumagi idi natamo ma-
gaea:no, ebe dawate ebeno ubilo a:ka:tuwa:
natamo pema: a:ka:modobomene, wiyasiya Nabi-
wite kebe dawa natamo demagaemene, nale ebe
lawete Uwomu Egelalo uwomua: igilamo kadi-
patemamo.
45 Numa:la:, dopamo Godokono woki
awokalimipiate ebeno Bukamo tabo ma kunu
akuloliya, ‘Tete na:pe, Godote a:ka:tuwa: me opo
epo bilibilinomo ebeno gabo kiyatulaemene.’
Ebema: me tanalo nanitabola, potele Nabiwino
tabo madodo olowite ebegodone wade iyatawa
tanalo delawenako, ebe dawate natamo
ka:pemene.
46 Naimano tabono magumu kubanu
akolawa:la:. Me opo lumagi idite Nabiwino ololo
dopamo kumiya:, wiyasiya potele Godogodone
da:piwisigiya ebe kapiyate Nabiwino ololo
umiya, ebema: la:le ebe kapiyagodone Nabiwino
tabo kolowiomamota.

47 “Iyo, nale la:tamo nani tabonomo gemo, kebe
lumagite na nanitabokobi da:midinina ebegodolo
uwomua: igilote bitanamene.
48 Na ebe igilo baela.

49 “Numa:la:, la:imano ewoniate ma:nama:
deka:minakiya, iba:te bulu opolo ebe bae naon-
akiya ebene walone tetelo ibi bilibilinomate
a:elaiya,
50 wiyasiya Unu Duliyomolone da:piya, ebe bae
lumagite denamene ebete a:ka:emene.

51 Na ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe igilo
baela, ebema: nanitabola, kebe lumagite me bae
denamene ebete uwomua: tetelo nanitabo igilago
bokolinamene. Nale ebetamo dikamenakomo
ebe bae ebe naimano apeno katenela, mabu nale
naimano ape me opo epatamo ikalaemo ibino
igilo ka:mula:lelaema:."
52 Ebema: Yu epono dowate demaigiya, iba:te
ibi magumulo apaminateuilo negeliya, "Ale me
dubuno katene kenaoma:, ebete atamo keba
kunu na:kikaeaemene?"
53 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Nale la:tamo
nani tabonomo gemo, la:le Epono Naniwino
katene naoa:no ega:walo ebeno kalima nioa:no,
nanitabo igilote la:godolo a:kitanamene.
54 Iyo, kebe lumagite naimano katene de-
nanako ega:walo naimano kalima da:ninako, ebe-
godolo uwomua: igilote bitanamene, ega:walo
nale Uwomu Egelalo ebe nanitabo igilamo kadi-
patemamo,
55 mabu naimano katene ebe nanitabo igilo
baela, ega:walo naimano kalima ebe nanitabo
igilo obola.
56 Nanitabola, kebe lumagite naimano katene
denanako ega:walo naimano kalima da:ninako,
ebete na magumulo bokolina ega:walo nale ebe
magumulo bokolinamo.
57 Na dapaliboniya ebe Nabiwino nanitabo ig-
ilote nagodolo keba kunu kitanale, eba kunu kebe
lumagite naimano katene denanakomene, ebete
naimano igilago bokolinamene.
58 Ebema: numa:la:, naimano ape ebe Unu
Duliyomolone da:piya ebe igilo baela. Me baete

lumagitamo nanitabo igilo bikamenakomene,
wiyasiya la:imano ewoniate denaonakiya ebe
baete igilo iba:tamo nanitabolo kikalamenakia:,
iyo, walone iba:te gito a:elaiya."
59 Ya:sute Kapeniyama duliyomololo Yu epono
balidi ibilamole motolo ibi diyatulamiti, ebe
tetelo ebete iba:tamo me tabo geyageyadopo
kiyawaiya.

### *Ya:suko Ebe Uwomua: Igilo Adaedawala*

60 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapi
bilibilinomate ebeno iyatulame tabo olowite
negeliya, "Me tabono magumu kodakodanomola,
potele laema: na:ka:modobomene?"
61 Iba:te ebeno iyatulame tanaloma: kebe ubia:
tabo degelitiya, Ya:sute iyatawate negiya, "Mabu
keleka: naimano iyatulame tanalote la:imano
nanitabokobi midi tanalo da:kubailamita?
62 Nanitabola, Epono Naniwite dopamo
dokolinami ebete ebe Kalakala Duliyomolamo
walo ka:ka:nodolomene, ebema: la:le ebe
anoano tanalo duma:ema la: keba kunu
na:kowagela:ema?
63 Numa:la:, Godokono Uliyanate epatamo
nanitabo igilo ikalamena, wiyasiya kateneno ela-
wote iba:tamo igilo ikalaema: ka:modobonakoa:.
Ebema: nanitabola, nale la:tamo da:kiyawaomo
ebe tabo ebe igilola, iyo, ebe tabote Godokono
Uliyanagodone pe,
64 wiyasiya la: epetapiate nanitabokobi
ka:mida:wea:."
Ya:sute me tabo kiyawaiya mabu ebete ebeno
woko wagilimi mabune iyalo iyatawiya, ebe
waloma:tapi magumulo piyate ebe nanitabokobi

midia:pima: deda:onama:na: ega:walo potele ebe anakapumipino kotamo diyatimene.

65 Ebene ebete tabo moga:melo walo na:kegiya, “La:imano nanitabokobi midia: tanaloma: nale iyalo ma kunu gemo, Nabiwite elawo lumagitamo ikamea:no, ebete a:ka:tuwa: ebeno ubilo natamo a:ka:pemene.”

66 Ebe mabuma: Ya:suko waloma:tapi epetapi bilibilinomate eba:go wapata:laema: ubia:noma: eda:ote ibino iyaiya ilukuli tanalamo walo gito kolowamiya.

67 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi epetapi nalateda:liya, “La: atumu, la:le na bakatepana:ema?”

68 Saimono Pitate ebetamo nowamiya, “Ka-wodawa, a potamo na:ka:tolaema: mabu a:ma: kapiyagodolo nanitabo igilo tabonomo bitana?

69 A iyatawala a:ma: Godokono Wade-talena Dawalata, ebema: ale a:ma: nanitabokobi na:midinata.”

70 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “A, nanitabola:ka:, nale a:ka:tuwa: la: 12 dubu uwatimata, wiyasiya la: nolowiala:, la: magumulo kapiyate Saitanakono wokodawama: eda:na!”

71 Ebete me tabo Yudasikono tanaloma: giya, ebe dubu ebe Keliyota duliyomolodawa Saimonokono gudula. Dopamo me dubute 12 waloma:tapi magumulo okolinami, wiyasiya walone tetelo ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe iyatiya.

# 7

## *Ya:sukono Ekakiate Ebe Nanitabokobi*

*Ka:midiya:*

1 Ebene ibino tabo kiyawao tanalo dolopoligiya,
ebe tetene wagilimite Ya:sute Ga:lili opo ka-
wonomolo pata:nami, wiyasiya ebete Yudiya
opolo pata:ma: ubia:nola mabu ebe opono Yu
watowatopiate ebe anakapuima: wagelenamiya.
2 Ebene Yu epono Nupunupu Etemoteono Soliy-
omu* detataliya,
3 ebe tetelo Ya:sukono ekakiate ebe naniya,
“Modobola a:ma: me Ga:lili opo atepawete
Yudiya opamo walo na:ka:toa. Diyala, a:ma:le
waloma:tapi epetapi ebolo da:ba:nulaemene,
ebene a:ma:le dosiyodilola:wenaka iba:te ebe
anoano tanalo wadenomamo kulaema:na:.
4 Numa:, lumagite ubi diyatimene epo
bilibilinomate ebe kowaloma:tama:, modobola
ebete ebeno tanalo akowaminala:. Ebe mabuma:
a:ma:le me iyaiya anoano tanalo nanitabolo
dosiyodilola:wenaka, modobola a:ma: atumu

---

* **7:2:** Nupunupu Etemoteono Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo bosiyodilonakoma:na:. Ibino ewoniate Isipiti opone da:nemaimiya, ebe tetelo iba:te Ka:inane opamo samamo nemaimioa:no dopamo 40 ulamalo bulu opolo ilukulinamiya. Ebe tete geyageyanomolo iba:te bulu opono iyaiya opolo eba latepaonatolo sipi-goeogoeo tama awokowiamidaole motoma: midilite, iba:te ebakobako nupunupu motolo laonakiya, nani motoloa:. Ega:walo ebe atu tetelo Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamidaole motote iba:godolo itanami, ebema: Godote iba:go eba pata:nalo ibino iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebete ibi wadenomamo walubilinaki. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, Godote Yu epono ewoniatamo wade walubi tanalo diyatinaki, iba:te ebe tanalo eba malagidilolo ulama bilibilinomolo a:iti egela magumulo Godotamo ibino kalakala soliyomu osiyodilonakiya.

a:imano tanalo me opo epo bilibilinomatamo nawokalimiye!”

5 Ya:sukono ekakiate ebe kalakalatelo me tabo kiyawaiya mabu iba:te ebe nanitabokobi ka:midiya:, epo epetapi bilibilinomate nanitabokobi midia:noma: keba kunu keda:iye eba kunu.

6 Ebema: Ya:sute ebeno ekakino tabo eba wiyalo negiya, “La: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya ubi tetelo la:imano tanalo ebo osiyodilolenakomata, wiyasiya naimano nanitabo tete Godogodone ka:pea:.

7 Me opo epate la:tamo ka:dowaona:, wiyasiya iba:te natamo dowaona mabu nale ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo awokalilamenakomo.

8 Ebema: la: a:ka:tuwa: soliyomu baiamo na:tolama:la:, wiyasiya na ka:lo a:ka:toamo mabu Godokono nanitabo tete natamo ka:pea:.”

9 Ya:sute me tabo gete Ga:lili opolo ebo olowagiliya.

### *Ya:sute Nupunupu Etemoteono Soliyomuma: Da:tiya*

10 Ya:sukono ekakiate soliyomuma: da:tolamiya, ebete wiyasiya walone diya gabodo waloma:taliya, awokala ka:tiya:.

11 Ebe tetelo Yu watowatopiate soliyomu bailo ebe eba wadilo negeliya, “Me dubu Ya:suko keleka:?”

12 Ega:walo piyate soliyomuma: da:pelamoliya ebe Yu epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo gananalo kawonomamo kiyawautiya. Epetapi iba:te negeliya, “Ebe wade lumagila,”

wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe epo nemasigilina.”

13 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono tanaloma: awokala kegelitiya: mabu iba:te ibino watowatopino dowa tanalo tolemitiya.

14 Ebene epate ibino soliyomu eba osiyodilonatelo egela idilo Ya:sute iba:tamo nawokalate Godoko Amamateno Iya Motamo tote iyatulame ebo nowagilimiya.

15 Ebe tetelo ebeno iyatulame taboma: Yu watowatopiate eba anoanoutalo negeliya, “Eiye! Me dubute kebako iyatawa kelawile mabu ebete ka:sukuliya:!”

16 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la: diyatulametanama, ebe tabote na dapaliboniya ebe Kawodawagodone pena, na a:ka:tuwa: naimano ubi tanalodo kiyatulametana:.

17 La: a:ka:tuwa: la:imano taneba magumulo naimano tanaloma: ma kunu gelanamata, ‘Ebeno iyatulame tanalote Godogodone da:penale o da: ebeno kateneno wokine da:penale.’ Numa:la:, la: magumulo potele Godokono ubi tanalo osiyodiloma: ubi diyatina, ebe modobola naimano iyatulame tanalono mabu la:tamo kiyawaoma:.

18 Iyo, kebe tetelo lumagite ebeno kateneno wokino tabo da:kiyawaona, ebe a:ka:tuwa: ebe walogona, wiyasiya kebe lumagite ubi diyatina ebe alibodawa kapiya kowalogonama:, ebe lumagi ebe nanitabo tanalo awokalimidawala, ebegodolo elemasigi tanalo kitana:.

19 Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo la:tamo ikalamiyata wiyasiya la: magumulo kapiya idite ebe totomu tabo bilibilinomamo

nanitabonomolo ka:tuduwatana:, a, nanitabola:ka:? Wiyasiya na tuputupu lumagima: eba eda:nalo, mabu keleka: la:le na anakapunaema: dowagela:wenama?”

20 Ebe tetelo Ya:sukono tabo dolowiutiya ebe epo bilibilinomate ebetamo negeliya, “A:ma: kuba uliyanagonolata! Potele kegitale a:ma: anakapuima:?”

21 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la:imano ololo apulo kapiya anoano tanalo dosiyodilimo, la: kawiya ebo la:wa:imata.

22 La: numa:la:, Mosesete la:tamo pukala idi dikalametiyala, ebe pukala ebe la:le baibai guda:tamo tama itamida pukala kalomolama:wenakoma:. Iyo, la:le me pukala alomo tanalo Mosesegodone laema: gelanamata, wiyasiya me tanalo ebegodone nanitabolo ka:pemaigiya:, la:imano ewoni epetapiagodone piya. Ega:walo Mosesete talena egelano pukala atumu la:tamo a:kikalamiyata, ebema: ebe netewa pukala la:godolo eba pola:nalo gudu idino pukala iyatimi tetete wokoa: talena egelalo demaiganako, la:le gito osiyodilonakomata mabu Godote ma kunu kegena:, tama itamida pukala iyati tanalote talena egelano pukala kadikamidalemene.

23 Iyo, la:imano osiyodilo tanalo ebe ma kunula, la:le Godokono ubi tanalamo ka:tudila:ema: Mosesekono totomu tabo bilibilinomo magumulo kapiya kodakodalo eba lawelo wokoa: talena egelano pukala ebo adikamidalenakomata. Ebema: nale wokoa: talena egelalo temetema:go dubu idi wadekobi da:midimo, wiyasiya mabu

keleka: la:le natamo da:dowawitama?
24 Eiye, la: unu gabodo naimano tanalo gito
akoanagiyamidanama:la:, modobola la: wiyasiya
Godokono tuputupu gabodo lumagino tanalo
nanagiyamidama:la:!”

### *Yu Epate Ya:sukono Tanaloma: Iyaiya Tabo Degeliya*

25 Ebe tetelo Yelusalema duliyomololo
dilukulionamiya ibi epetapiate negeliya,
“A, nanitabola:ka:, me dubu ebe epetapiate
anakapuima: dowagelena ebe lumagila!
26 Numa:la:, ebete ilipoa:no tabo awokala
kiyawauta, wiyasiya aimano watowatopiate ebe
odiyoboma: tabo idi kegelita:. Diyala, ibi da:
iyatawala:, me dubute Godokono Alibodawa Ke-
lisoma: deda:na.
27 A iyatawala me dubuno duliyomolono
tanalo, wiyasiya Godokono Bukate a
niyatuamena, nani Kelisote da:pemaigamene,
ebe tetelo epate a:kiyatawaoma:na: ebete kebene
ka:pemene.”

28 Ebema: Ya:sute Godoko Amamateno Iya
Motolo epo eba iyatulamitalo kawonomamo
negiya, “La: nanitabolo iyatawala:ka: nale
kebene ka:piyamo ebe duliyomolono tanalo?
Ega:walo naimano tanaloma: la:godolo nanitabo
iyatawa ba:kitanale? La: nolowiala:, na
a:ka:tuwa: naimano ubilo ka:piya: la:tamo, na
Kawodawate paliboniya. Ebe nanitabo tanalo
awokalimidawala, wiyasiya la:le ebeno tanalo
kiyatawawena:,

29 iyo, na a:ka:tuwa: ebeno tanalo iyatawala,
mabu nale ebegodone piyamo ega:walo ebete na
apaliboniya.”
30 Ebe taboma: epetapi ubila Ya:suko idoko mo-
tamo iyatima:, wiyasiya ibi magumulo idawate
ebe kelawiya: mabu ebe tanalote nanitabolo pe-
maigama: Godogodone tete pea:nola.
31 Wiyasiya ebe atu tetelo epo epetapi
bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi midilo
negeliya, “Me dubugodolo anoano tanalo
bilibilinomo ulamenakoma:, ebema: ebe da:
Kelisotela:. Iyo, lumagi idite Keliso mailamo
demaigamene, ebeno elawote me dubuno elawo
a:kodolimene!”

*Yu Watowatopiate Ya:suko Idoko Motamo Iya-
tima: Dubu Epetapi Daliboliya*

32 Epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo
gananalo degelitiya, Pa:lisi tanebapiate olowite
ebene ibi ega:walo Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopi iba:te Godoko
Amamateno Moto atila:pi epetapi dubu ebo
naliboliya, iba:te Ya:suko nelawete idoko motamo
ka:piyatima:.
33 Ebe atu tetelo Ya:sute epatamo na:kiyawauti,
“Na la:go tete da:pesamo okolite, na dapaliboniya
ebe Kawodawatamo walo ka:ka:tomamo.
34 Ebene la:le na nipo kowadinimamota, mabu
nale kebe duliyomolamo da:tomo la:le ebe duliy-
omolamo tolaema: modoboa:.”
35 Ebema: Yu watowatopiate ibino taneba
magumulo negeliya, “Me dubute kebe
duliyomolamo na:ka:tomene, ebene ale ebe
uima: a:ka:modoboma:? Diyala, aimano epo

epetapiate iyaiya Yua:pino opolo da:nilukuliona, ebete iba:tamo da:ba:tomene iba:go ka:nokolima:, ebene ebete ebe Yua:pi Godokono tabo da:ba:niyatulaemene.

36 Ebete nege, ‘La:le na nipo kowadinimamota,’ ega:walo ebete walo na:kege, ‘Nale kebe duliyomolamo da:tomo la:le ebe duliyomolamo pelaema: modoboa:.’ Eiye! Ebeno tabono magumu keba kunula:ka:?”

### *Uwomua: Igilo Obono Tanalo*

37 Yu epono Nupunupu Etemoteono Soliyomu magumulo uwomu egela ebe kawo egelanomoma: eda:na. Ebene ebe egelate da:piya Ya:sute epo bilibilinomono magumulo maigate kawonomamo negiya, “Kebe lumagi obo kapete dumina, modobola ebete pete nagodolo obo na:pa:nimene.

38 Ega:walo kebe lumagite na nanitabokobi da:midinimene, ebe lumagino tepo magumune uwomua: igilo obote ba:peka:ka:liyanamene, mabu Godokono Bukate eba kunu gena.”

39 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Ya:sute me tabo Godokono Uliyanano tanaloma: kiyawauti. Iyo, dopamo tetelo Uliyanano elawote Ya:suko nanitabokobi midipiagodolo kitanamia:, wiyasiya Godote ebe a:e magumune dadipatiya, ebete Unu Duliyomolamo odolote kawo alonomote ebe ebo na:pukuimiya. Ebe tetelo Ya:suko nanitabokobi midipiate Uliyanano elawo nanitabolo ebo lawiya.

### *Yu Epagodolo Ya:suko Mabuma: Anagiyamida Tanalote Demaigiya*

40 Ya:sukono tabo dolowiya ebe epono taneba
magumulo epetapi bilibilinomate negeliya, “Me
dubu ebe Godokono Iyanomo Woki Awokalim-
idawala, Mosesete dopamo pema: nanitabolo
degiya me ebe dubula.”
41 Wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe
Kelisotela, Godokono Alibodawala.” Ega:walo
epetapiate na:kegeliya, “Ao, me dubu Ga:lili opo-
dawala. Modoboa: Kelisote mako kuba opolo
pawokalama:,
42 mabu Godokono Bukate a niyatuamena,
Kelisote Da:ibidikono Beteliyama duliyomololo
ebeno walone guda:godone kawokalamene,
Ga:lili opoloa:.”
43 Ebema: epo magumulo Ya:sukono tanaloma:
anagiyamida tanalote maigiya,
44 ega:walo epetapi ubila ebe idoko motamo
kiyatima:, wiyasiya ebe tetelo ibi magumulo
lumagi idite ebetamo tanalo idi kosiyodiliya:.

### *Yu Watowatopiate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midiya:*

45 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi, iba:te
Ya:suko laema: kebe dubu dopamo danaliboliya,
ebe dubate Ya:suko lawea:no walo gito
ka:pelamiya. Ebema: Yu watowatopiate ibi
nanaliya, “Keleka: mabu la:le ebe dubu atamo
kemagaeawea:?”

46 Ebe dubate ibino tabo eba wiyalo negeliya,
“Ebe dubuno tabo wadenonomola, a dopamo
ebako tabo kolowionakia:!”

47 Ebene Yu watowatopiate ibi kawiya eba
analelo negeliya, “Eiye! La: ebeno a:da: elemasigi
tabo olowiawete nanitabokobi a:ka:mida:ema?
48 Numa:la:, a Pa:lisi tanebapi ega:walo wa-
towatopi epetapi, a magumulo lumagi idite ebeno
tabo nanitabokobi ka:midina:!
49 Nanitabola, kebe kubakuba daleya epate
ibino ubi tanalo ebetamo diyatina, iba:te
Mosesekono totomu tabo wadenomamo
niyatawaotaleka:, a keba kunula:ka: iba:te atumu
ebe nanitabokobi a:ka:midina:. Wiyasiya ibi
bilibilinomo daedalepila, ebema: Godote ibi Ela
Opamo kiyalekemene!”

50 Ebe tetelo Nikadimasite ebe watowatopino
taneba magumulo na:luti, ebete idoko tetelo
Ya:suago tabo kiyawaonama: dopamo da:toni ebe
dubula. Ebene ebete watowatopi epetapiatamo
negiya,
51 “La: nanisiwale! Aimano totomu tabo idite
a niyatuamena, lumagi idino nanitabo tanalo
laema: ebeno tabo olowia:no ale ebe unu tama
gabodo kubama: gito a:kegelama:.”

52 Ebene iba:te ebe kawiya eba analo negeliya,
“Eiye! A:ma: atumu Ga:lili opono daleya lumagi
idila:ka:? Modobola a:ma: Godokono Buka
apuno iyaiya tabo nulamoliye, ebema: a:ma: kiy-
atawama:ta Godokono woki awokalimipi bilibili-
nomo magumulo idawate Ga:lili opone dopamo
kemaiganakia:.”

53 Ebene dadimoni ebe epo bilibilinomate ibino
iyaiya motamo ebo tolamoleniya,†

# 8

1 wiyasiya Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Dame-
lamo gito toni.

*Ya:sute Kamiyale Idi Kamiyale Idino Awiago Kuba Osiyodilo Tanalo Degebolemiya*

2 Ebene egela idilo Ya:sute Godoko Amamateno
Iya Motamo duiyanomolo walo ka:pete, epo bili-
bilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete okolite
ibi iyatulame ebo wagilimiya.
3 Ebe tetelo Godokono totomu tabo iyatulamepi
epetapi ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te kamiyale
idi lawete epono ololo apuamo gito magatiya,
mabu me kamiyalete kamiyale idino awiago
kawo kuba osiyodilutalo iba:te ebo ulamiya.
4 Ebema: iba:te Ya:suko naniya, “Iyatu-
lamedawa, me kamiyale kamiyale idino awiago
kawo kuba eba osiyodilutalo, ale ibi ulamete me
kamiyale ebo laema:.
5 Mosesekono totomu tabote a niyatuamena,
mako kamiyaleno kuba osiyodilo mabuma:
modobola epate ebe nokolamo mapemete
nanakapuima:na:. Ebema: a:imano woki keba
kunula:ka:? Ale ebetamo a:e wiya ba:kikaema:?”
6 Iba:te me tabo Ya:sutamo negelitiya, mabu
ibi ubila epono ololo apulo Ya:sukono tanalo
ma kunu awokalima:, ebete Mosesekono

† **7:53:** Yon 7.53–8.11 buka apuno tabo Yonete bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

totomu tabamo da:ba:tuduwatamene o a:ka:tuduwatamene. Ebete tuduwata:noma: degemene, ebe tetelo iba:te ebe kubadawama: kegelama:na:.

Ya:sute wiyasiya ibino tabo wiya:no tuduwatate ebeno kotamo damelamo iyaiya tabo akuloliti.

7 Ebema: iba:te atu alateda: tabo ebe kawiya analo atepa:no, ebe tetelo Ya:sute maigate negiya, “Kuba:nola, la:imano taneba magumulo potele kuba osiyodiloa:dawama: deda:na, modobola ebete dopo nokola lawete ebe na:mida:emene, ebene la: epetapiate walogabo apune ebe mapema:wete ebo nanakapumiyala:.”

8 Ebene Ya:sute opamo walo ka:tuduwatate ebeno kotamo iyaiya tabo epetapi kakuloliya.

9 Ebema: piyate Ya:sukono tabo dolowiya, iba:te woki iyakobi midilite, ebene ibino taneba magumulo kapiya idi tonaki, kapiya idi tonaki, ebe dubu bilibilinomate iyaiya ma kunu tolamoliya kadelekadela:godone wagilimite oli ape dubatamo nemaiga. Ebe tetelo Ya:suko kapiyate ebolo okoliti, ega:walo ebe kamiyalete ebeno ololo apulo utiti.

10 Ebene Ya:sute ebeno wato adipatete kamiyaletamo negiya, “Kamiyale, kuba wiya a:ma:tamo ikaema: dowagelitaka, ebe epo keleka:? A:ma: kuba dawama: degita, ebako lumagi idi ba:ka:lutale?”

11 Ebete wiyasiya negiya, “Ao, Kawodawa, natamo kuba wiya ikanamedawa idi puliyala.”

Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Na atumu a:ma:tamo kuba wiya a:kikametama. Modobola

a:ma: na:toa, walone tetelo ebako kuba walo ako-
osiyodilala:."

### *Ya:suko Ebe Me Opo Kawonomono Alola*

12 Tete idilo Ya:sute Pa:lisi tanebapiatamo walo
na:ka:kiyawaiya, "Na ebe me opo kawonomono
alola. Kebe lumagite na dowaloma:enena ebete
idoko magumulo a:kepata:namene mabu ebe-
godolo nanitabo igilo alote bitanamene."
13 Ebene Pa:lisi tanebapiate ebetamo negeliya,
"A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: adipatelo degeawa:,
ebema: epate a:imano tabo a:kelaema:na:."
14 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Ao, na
a:ka:tuwa: na kadipatenakoa:, wiyasiya naimano
nanitabo tanalo na a:ka:tuwa: nawokalimitaleka:,
naimano iyaiya tabote nanitabonomoma:
beda:ona:, mabu na kapiyate iyatawala nale
kebene ka:piyamo ega:walo nale walo kebamo
da:ka:tomo. La:le wiyasiya naimano tanalo
kiyatawawena:,
15 mabu la: me opo epono woki gabodo
lumagino tanalo gito anagilamelemenakomata!
Numa:la:, nale me opolo eba okolinalo lumagi
idino tanalo anagiyamidamete kuba wiya kika-
menakoa:,
16 wiyasiya kebe tetelo nale lumagi idino
tanalo nanagiyamidametaleka: ebeno tanalo
nanitabolo bawokalimina:, mabu Nabiwite na
dapaliboniya ebete elawo natamo ikanamiya
ebe tanalo kosiyodiloma:. Ebeno woki ega:walo
naimano woki kapiyala, ebema: nale lumagi
idino tanalo kubama: degitamo na kapiyate

kegita:, ebe tetelo naimano Nabiwite atu tabo ebe kegita.

17 La:imano totomu tabo idite ma kunu gena, epono anagiyamida magumulo netewapiate atu tabo degelama:na: tabo anagiyamidapiate ebe tanalo nanitaboma: kegelama:na:.

18 Ebema: numa:la:, nale naimano nanitabo tanalo eba awokaliminalo, na dapaliboniya ebe Nabiwite atumu naimano nanitabo tanalo la:tamo nakawokalimina."

19 Ebe tetelo iba:te ebe negelamiya, "A:imano nabiwi ale kumita:. Ebe keleka:?"

Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Na ega:walo naimano Nabiwi, aimano tanalo la: kiyatawawena:. La:le naimano nanitabo tanalo niyatawawetaleka:, naimano Nabiwino tanalo atumu la: biyatawawena:."

20 Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba lutalo, ebete ebe Motono nilakapo mani alomo bailo epo eba iyatulamitalo me tabono iyaiya tanalo Pa:lisi tanebapiatamo ebo kiyawaiya. Ebe tetelo epetapi ubila ebe idoko motamo kiyatima:, wiyasiya ibi magumulo idawate ebe kelawiya: mabu ebe tanalote nanitabolo pemaigama: Godogodone tete pea:nola.

### *Ya:sute Kebamo Da:tomene Nanitabokobi Midia:piate Ebamo Tolaema: Modoboa:*

21 Ebema: Ya:sute Pa:lisi tanebapiatamo walo na:kegiya, "Tete tatalila, nale la: ka:miyapamamota, ebene la:le na eba wadinilo la: la:imano kuba osiyodilole magumulo gito ka:elaomamota, mabu nale kebe duliyomolamo

da:tomo la: ebe duliyomolamo nago tolaema:
modoboa:.”
22 Ebema: Yu watowatopiate ibino taneba
magumulo negeliya, “Mabu keleka: ebete dege a
eba:go tolaema: modoboa:? Me tabono magumu
ma kunula:ka:, ebe a:ka:tuwa: ebe bakanaka-
puimene?”
23 Ebema: Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya,
“La: me opo epolata, wiyasiya na Unu Duliy-
omolone piyamo, na me opo lumagia:.
24 Ebema: nale la: nanitabonomolo ma
kunu analemata, la: la:imano kuba magumulo
ka:elaomamota, mabu na uwomua: tetelo
dokolinamo ebe Kawodawala. La: me
tanalo nanitabokobi midia:no, nanitabola,
la: bilibilinomate la:imano kuba osiyodilole
magumulo ka:elaomamota.”
25 Ebene tabo olowiopiate ebe naniya, “A:ma:
potelela:ka:?”
Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Wagilimi
mabune nale la: ma kunu analimata, na ebe
Kawodawala.
26 Ebema: nagodolo tabo bilibilinomo epetapi
ba:pola:na, nale la: mabuma: eba kiyawaolo
la:imano tanalo ebo kanagilamelelaemamota.
Wiyasiya numa:la:, ebe iyaiya tabote nagodone
ka:pelamena:, na Alibonedawagodone pelamena.
Ebe Kawodawa ebe nanitabo tanalo awokalimi-
dawala, ebema: nale iyalo tetelo ebegodone kebe
iyaiya tabo kolowiyamo, na la:tamo ebe atu
tabonomo ka:kiyawaonakomo.”
27 Ebe tetelo iba:te wadenomamo
kemalagidiliya:, Ya:sute Nabiwi Godokono
tanaloma: da:kiyawaiya.

28 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “La:
me opo epate na Epono Naniwi kewa olotolowa
unamo dadipanatena:ema, la: naimano tanalo
ma kunu nanitabolo kiyatawaomamota, na ebe
uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala,
ega:walo nale kebe iyaiya tanalo kosiyodilole-
namo na a:ka:tuwa: naimano elawamo kosiyo-
dilolena:, mabu na Alibonedawate na kebe iyaiya
tabo kananiyale nale epatamo ebe atu tabonomo
ka:kiyawaonakomo.
29 Ega:walo me tanalo idila. Na dapaliboniya
ebe Kawodawate tete bilibilinomolo naimano
osiyodilole tanaloma: natamo nekalakalana,
ebema: ebete nago eba okolinalo na
katepanena:.”
30 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate
Ya:sukono tabo dolowiya, iba:te ebe nanitabokobi
ebo midiya.

### *Ape Tutupi Ega:walo Ape Ala:mo Matuolam-olepi Ibino Tanalo*

31 Ebene Yu epo magumulo piyate
Ya:suko nanitabokobi da:midiya, ebete
iba:tamo negiya, “La: naimano iyatulame
magumulo dilukula:wenama, la: naimano nani
waloma:enepilata.
32 Ebene la: Godokono nanitabo tanalo
kiyatawaomamota, iyo, ebe nanitabo tanalote
la: mibomibo wiya: woko magumune wagailitate
tutupima: ka:midilimamota, ega:walo kubadawa
idino matuomeo tanalo idite la:godolo
a:kitanamene.”
33 Ebe tetelo iba:te tabo eba wiyalo negeliya,
“A A:ibalayamakono walone gudila. Ewonino

tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, aimano taneba magumulo lumagi idite kubadawa idino wiya: wokodawama: keda:namia:, ega:walo ale lumagi idino matuomeo tanalo kiyatawaonakoa:. Ebema: mabu keleka: a:ma: atamo degeawa:, Godokono nanitabo tanalote a wiya: woko magumune kowagaima:?”

34 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabonomo gemo, piyate kuba osiyodilole magumulo dilukuliona, ibi kubano wiya: wokopima: eda:ona.

35 Nani gudunomote ebeno nabiwino moto epo magumulo ebeno okolina tetelo kalakalago bokolinamene, wiyasiya wiya: wokodawano tanalo eba kunua:. Ebete ebeno woko namutudawano matuomeo magumulo bokolina, ebema: tete idilo ebe namutudawate ebe ubia:noma: deda:mene, ebete ebeno motone ebe gito kanalibomene.

36 Ebema: la: nolowiala:. Godokono Gudute la: kubadawa idino matuolamole magumune wagailitate ebeno atu alailame tutu ekakima: da:midilitamene, ebe tetelo la: nanitabonomolo tutuma: keda:omamota.”

37 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Na iyatawala la: A:ibalayamakono walone gudilata, wiyasiya la: naimano iyatulame tanalo kuwata:wena: ebema: la: ubila na kanakapunama:ema:.

38 Numa:la:, naimano Nabiwite iyalo tetelo natamo dawokalilamiya na ebe atu tanalo la:tamo awokalilamenakomo, ega:walo la: atumu, la:imano a:da: elemasigi nabiwite kebe

tanalo kiyatulametiyala la: ebe iyaiya tanalo kapiya bosiyodilolenakomata.”

39 Ebene iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Aimano nabiwi ebe A:ibalayamatela.”

Ebe tetelo ebete ibi nanaliya, “La: A:ibalayamakono nani gudima: neda:wenataleka:, ebete dosiyodilolenaki la: ebe atu wadewade tanalo bosiyodilola:wenakona:.

40 Numa:la:, nale Godogodone kebe iyaiya nanitabo tanalo kolowiyamo, na ebe atu tanalo la:tamo awokalilamenakomo. Ebema: la: ubila na kanakapunama:ema:, wiyasiya la:imano ewono nabiwi A:ibalayamate dopamo tuputupu lumagi iditamo dowate ebe anakapuima: kowageliya:.

41 Nanitabola, la:imano nabiwi idi bokolina, ebe kubadawate kebe tanalo kosiyodilolenakole la: ebe atu kuba tanalo kosiyodilolenakomata, la:le wiyasiya A:ibalayamakono wadewade tanalo kosiyodilola:wena:!”

Ebene iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “A pilo gabodo kawokalaiya:, iyo, a nabia: gudima: keda:ona:. Ebema: Godoko kapiya ebe aimano Nabiwila, ega:walo a ebeno nani gudinomola.”

42 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godote la:imano Nabiwinomoma: neda:nataleka:, la:le na nilakapolo bemalagidilona:wenana:, mabu na Godogodone la:tamo piyamo. Iyo, na a:ka:tuwa: naimano elawamo ka:piya:, na Godote paliboniya.

43 Wiyasiya la:le me tabono magumu wadenomamo kelawa:wea:, mabu la:le naimano iyatulame tanalo ubia:noma: eda:onamata.

44 Numa:la:, la:imano nabiwi ebe Saitanatela,
ebema: la:le ebeno gudima: eba eda:onalo
ebeno ubi tanalamo tudila:onakomata. Dopamo
wagilimi mabune ebe tuputupu lumagi
anakapumidawala, ega:walo ebete Godokono
nanitabo tanalo ubia:noma: eda:nami. Eiye,
ebeno osiyodilole magumudo ebe a:ka:tuwa:
ebeno tanalo ma kunu awokaliminako, ebete
a:da: tabo kapiya kiyawaonako mabu ebegodolo
nanitabo tanalo idi kitana:. Iyo, ebe a:da: tabo
kiyawaopino nabiwima: eda:na, mabu a:da:
tabo kiyawao tanalo bilibilinomate ebegodone
pemaimina!
45 Na wiyasiya iyaiya nanitabo tanalo kapiya
kiyawaonakomo, ebema: la:le la:imano a:da: ele-
masigi nabiwi keba kunula:ka: ebako epoma: eba
eda:wenalo la: na nanitabokobi ka:midina:wena:.
46 La: iyatawalata na nanitabo tanalo kiyawao-
dawala, ega:walo la:imano taneba magumulo
lumagi idi modoboa: na kuba osiyodilodawama:
ka:na:ima:. Ebema: mabu keleka: la:le na
nanitabokobi ka:midina:wena:?
47 Me tanalo nanitabola, kebe epate Godokono
nani gudima: deda:oma:na: iba:te ebeno tabamo
ba:tudila:onakoma:na:, wiyasiya la: eba kunua:,
ebema: la: ebeno tabo kolowiawenakoa:."

## *Ya:suko Ega:walo A:ibalayamako Ibino Tanalo*

48 Ebe tetelo Yu epo epetapiate Ya:sutamo
negeliya, "Ale a:imano tanalo nanitabonomolo
ma kunu awokalima:, a:ma: kuba Samaliya opo-
dawalata ega:walo a:ma:godolo kuba uliyanate
okolina."

49 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Nagodolo kuba uliyanate kokolina:. Ao,
naimano osiyodilole tanalate naimano Nabiwino
mailo unamo adipatenako, wiyasiya la:le
naimano mailo kubaiminakomata.
50 Numa:la:, na a:ka:tuwa: na kowalogonakoa:,
mabu Kawodawa idite naimano tanalo
eba anagiyamidanamelo ebete na ebo
kowalogonemene.
51 Ebema: nale la:tamo nani tabonomo gemo,
kebe lumagite naimano iyatulame tabamo
da:tuduwatamene ebete a:e a:kuimene.”
52-53 Ebe tetelo tabo olowiopiate Ya:sutamo
walo na:kegeliya, “A:imano tabo kiyawao
tanalodo a nanitabolo iyatawaoma: a:ma:
kuba uliyanagonolata. Mabu A:ibalayamako
ega:walo Godokono woki awokalimipi epetapi
ibi bilibilinomate a:elaiya, wiyasiya a:ma:le
negeata kebe lumagite a:imano tabamo
da:tuduwatamene ebete a:e a:kuimene!
A:ma: na:kemalagidilawita a:imano elawote
A:ibalayamakono elawo ega:walo Godokono
wokopi epetapino elawo nodoilina? Eiye,
a:imano amama tanalo beda: kawonomola:ka:!”
54 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Kebe tetelo na a:ka:tuwa: na nowalogotaleka:,
ebe amama magumulo nanitabo tanalo idite
a:kitanana:. Wiyasiya naimano Nabiwite na
nowalogonena, nalea:. Ebe la:le nani Godoma:
deka:miawenama, ebetela.
55 La: ebeno tanalo nanitabolo iyatawa:,
wiyasiya na kapiyate ebeno tanalo iyatawala.
Numa:la:, nale la:tamo ma kunu negetaleka:, ‘Na
ebeno tanalo iyatawa:,’ na a:da: tabo begena:,

wiyasiya na la: a:da: tabo kiyawaopi keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: nale Nabiwino nanitabo tanalo iyatawala ega:walo nale ebeno iyaiya ubi tanalo kapiya bosiyodilolenakomo.
56 Ega:walo la: me tanalo idi nemalagidilala:. La:imano ewono nabiwi A:ibalayamate ebeno tepo magumulo naimano pe tanalo demalagidilonaki kawo kalakala tanalo iyatawanaki, iyo, ebe egelate pema: ebete kalakalago makopelenami."

57 Ebe tetelo tabo olowiopiate ebe naniya, "Eiye! A:ma: aimano ewono A:ibalayamako nanitabolo a:kuma:wiyala? Ebete iyalo tetenomolo a:iya ega:walo a:ma: 50 ulama tete lumagia:, a:ma: oli ape dubulata!"

58 Ebene Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, "Na la:tamo nani tabonomo gemo, na ebe uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala. A:ibalayamate me opamo awokala:no na dopamo Godago okolinaimo."
59 Ebe tetelo iba:te ebe tabono tanaloma: ka-wonomamo dowaote nokola ebo uwatiya ebe mapemete kanakapuima:, wiyasiya Godote ebe waminalo Amamateno Iya Moto atepate gito tiya.

# 9

## *Ya:sute Balidi Tamio Dubu Wadekobi Da:midiya*

1 Egela idilo Ya:sute eba tonatolo balidi tamio dubu ebo numiya, ebe dubute ebeno menokono tepo magumune eba kunu pawokaliya.

2 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya,
“Iyatulamedawa, me dubute balidi tamiolo da-
pawokaliya pokono kubala:ka:? Ebenola:ka: o
ebeno menokola nabiwila ibino kubala:ka:?”
3 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Me dubuno kuba:, ega:walo ebeno menokola
nabiwila ibino kuba:. Me dubute ma kunu da-
pawokaliya, ebe mabu bitana Godote iyalo tetelo
ubi iyatiya ebeno wokono kawo elawo ebegodolo
kawokalima:.
4 La: nolowiala:, a egelano alo magumulo
eba ilukulinalo, na dapaliboniya ale ebe Ka-
wodawano woko osiyodilonama:, wiyasiya idoko
tanalo na:pe, ebe tetelo lumagi idite woko
a:kosiyodilomene.
5 Nale me opolo eba okolinalo na me opono
aloma: eda:namo.”
6 Ebe tetelo Ya:sute ebe tabo kiyawaote, ebete
kowe damelamo meamidate ebe kowa:mo
kobokobo osiyodilote dubuno balida:mo
abutilamelemete
7 ebe naniya, “A:ma: Silomo mailagono mala:
ikila: baiamo toawete mala: ebo na:neta.” Silomo
mailono magumu ebe nitana ‘Alibo Tanalola.’
Ebene ebe dubute ebe mala: ikila: bailo mala:
da:netiya, ebeno balidite na:melete ebete opo
uma:go walo ebo ka:piya.
8 Ebe tetelo ebe niyakabolo dilukulinamiya
ega:walo piyate dopamo ebe manima:
towetoweolo duminakiya, iba:te ebe umite ebo
geliya, “Me dubu gabo balalo okolite manima:
da:toweolamitanaki, me ebe dubula:ka:?”
9 Epetapiate ibino tabo eba wiyalo negeliya,
“Iyo, ebe ebetela,” wiyasiya epetapiate negeliya,

“Ao, ebe ebetea:, ebeno ololo keba kunula:ka: ebako lumagi idila.”

Wiyasiya ebe dubute a:ka:tuwa: ebeno tanalo eba awokalimilo negiya, “Na ebe ebe dubula.”

10 Ebene iba:te ebe naniya, “A:imano balidi wadekobi keba kunu kolowiometa?”

11 Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idi ebeno mailo Ya:sutela, ebete kowe dame-lamo meamidate ebe kowa:mo kobokobo osiy-odilote naimano balida:mo ebo alomo. Ebene ebete na nanane Silomo mala: ikila: bailo mala: ka:netama:. Nale eba kunu da:nosiyodilomo, na balidi ebo melemo.”

12 Ebene iba:te ebe walo nakaniya, “A:ma: wadekobi da:midita, ebe dubu keleka:?”

Ebete negiya, “Na iyatawa:.”

### *Pa:lisi Tanebapiate Ya:sukono Wade Osiyodilo Tanalo Kubama: Degeliya*

13-14 Ya:sute balidi tamio dubu wadekobi ka:midima:, ebete kebe egelalo kobokobo osiyodilote ebeno balida:mo dalomomiya, ebe egela Yu epono wokoa: talena egelala. Ebema: epetapiate ebe wade walubi tanalo kanawokalima:, iba:te ebe dubu lawete Pa:lisi tanebapiatamo gito magatiya.

15 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapiate talena egelano tanalo eba malagidilolo ebe naniya, “A:imano balidi wadekobi kebako gabodo kolowiometa?”

Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idite naimano balida:mo kobokobo abutilame-lenamete, nale mala: da:netamo na balidi ebo melemo.”

16 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate negeliya, “Me dubute wokoa: talena

egelano pukala adikamidale, ebema: ebe Godokono alibodawanomoa:." Wiyasiya epetapiate negeliya, "Ao, ebe wade lumagila. Kubadawagodolo Godokono elawo kitana: mako anoano tanalo osiyodilolema:." Ebema: ibi magumulo anagiyamida tanalote gito maigiya.

17 Ebe tetelo iba:te ebe dubu walo nakaniya, "A:imano balidi wadekobi da:midilimita, ebe dubu a:ma:le poma: kegeawita?"

Ebete nowamiya, "Nale ebe Godokono woki awokalimidawa idima: gitamo."

18 Ebe tetelo ebe dubute menokono tepone balidi tamiolo dapawokaliya ega:walo ebeno balidite ka:lo wadekobi dolowiome, Yu watowatopiate ebe tanalo netewa nanitabokobi ka:midiliya:. Ebema: iba:te ebe dubuno menokola nabiwila iba:tamo tabo gito alibiya iba:te ka:pema:.

19 Iba:te da:piya Yu watowatopiate iba:godone ibino guduno nanitabo tanalo lawete ibi nanaliya, "La: egelamata me dubu la:imano gudula, ega:walo la: egelamata ebe menokono tepone balidi tamiolo pawokaliya. Ebema: la: me tanalo atamo nawokalima:la:, ebeno balidite wadekobi kebako gabodo kolowiomele?"

20 Ebene ebeno menokola nabiwila iba:te ibino tabo eba wiyalo negeliya, "Nanitabola, ebe aimano gudula, ega:walo a iyatawala ebe menokono tepone balidi tamiolo pawokaliya.

21 Wiyasiya a iyatawa: ebeno balidite wadekobi kebako gabodo kolowiomele ega:walo ebeno balidi potele wadekobi ka:midilimile. Ebe dubu kawola. Modobola la: ebe nanala:, nanitabo tanalo ebete la: ka:kiyawaolaema:ta."

22 Ebe dubuno menokola nabiwila iba:te tabo
ma kunu degeliya mabu iba:te Yu watowatopi
tolelamiya. Watowatopiate iyalo egeliya, kebe
lumagite Ya:suko Godokono Alibodawa Kelisoma:
degemene, iba:te ebetamo talena kiyatima:na:
ebete balidi ibilamole moto guamo epo epetapi-
ago ka:podoloma:.
23 Ebe mabuma: ebe dubuno menokola nabi-
wila iba:te negeliya, "Aimano gudu ebe dubu
kawola, modobola la: ebe nanala:."
24 Ebene Yu watowatopiate dopamo balidi
tamiolo dokolinami, ebe dubu iba:tamo walo
keka:mite ebe nakaniya, "A:ma: Godokono ololo
apulo eba utitalo nanitabo tanalo atamo na-
wokalima:, me dubu Ya:sute a:ma:tamo beda:
tanalo kosiyodilole? A iyatawala ebe iyaiya kuba
osiyodiloledawala."
25 Ebe tetelo ebete tabo eba wiyalo negiya,
"Na iyatawa:, ebe da: wade lumagila: o da:
kuba lumagila:. Wiyasiya na kapiya tanalo iy-
atawitamo, na dopamo balidi tamiodawala, ka:lo
na balidi a:melemo."
26 Ebene Yu watowatopiate ebe walo nakaniya,
"Ebete a:ma:tamo beda: tanalo osiyodilote
a:imano balidi wadekobi ebo kolowiometa?"
27 Ebete negiya, "Na nani tabo la: iyalo
analemata, wiyasiya diyala, la: wadenomamo
kolowiawea:. Ebema: la: beda: mabuma: olow-
ima: walo da:kowagela:witama? La: ebeno
waloma:tapi epetapima: eda:oma:la:ka:?"
28 Ebene iba:te wiyasiya ebe malogolo
kawiya eba analo negeliya, "A:ma: ebeno
waloma:tadawa idilata, aa:! A Mosesekono
waloma:tapila!

29 Mabu a iyatawala Godote Mosesedo tabo
a:kiyawaonaki, wiyasiya me dubuno nanitabo
tanalo a iyatawa:. Ebe kuba daleya duliyomolo
idilo ega:walo pilo gabodo da: awokaliyale!”
30 Ebene ebe dubute tabo eba wiyalo negiya,
“Me beda: kuba tanalola:ka:? Me dubute
naimano balidi anoano gabodo wadekobi midili-
name, wiyasiya la: watowatopi iyatawa: ebete
kebene ka:piyale!
31 A bilibilinomo iyatawala Godote kuba
osiyodilolepino tabo kolowinakoa:, wiyasiya
kebe lumagite ebe Kawodawama: gelo ebetamo
da:tuduwatamene, Godote ebe lumagino tabo
kolowimene.
32 Opo wagilimi mabune me teta:mo pemaiga
idawate balidi tamio lumagi wadekobi da:midiya,
a opo epate ebe anoano tanalo kuminakia:.
33 Ebema: naimano woki ma kunu itana, me
dubu Godogodone pea:notaleka:, ebete epo
kowalubilima: wade tanalo idi osiyodiloma:
a:ka:modobona:!”
34 Ebe tetelo Yu watowatopiate ebeno tabo eba
wiyalo negeliya, “Eiye! A:ma: menokono kuba
osiyodilo tanalodo awokaliyata! Mabu keleka:
a:ma: a iyatuaema: dowagela:wita?” Ebene iba:te
kawo dowago ebe dubutamo balidi ibilamole
moto guamo popega talena iyatimite gito alibiya.

### *Godokono Osiyodilo Tanalo Umia: Lumagi Ebe Balidi Tamiodawala*

35 Ebene Yu watowatopiate ebe dubu dowago
dalibiya, Ya:sute ebe tanalo olowite ebe wa-
diago da:piya, ebete ebe dubu pumite ebe

napaniya, “A:ma: Epono Naniwi nanitabokobi
na:ka:mida:wita?”
36 Ebene ebete nowamiya, “Kawodawa,
Epono Naniwi potelela:ka:? A:ma:le na
diyatunama:emene, nale ebe nanitabokobi ebo
ka:midimamo.”
37 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le ebe
numitata, mabu ka:lo a:ma:go ebete kiyawauta.”
38 Ebe dubute negiya, “Nanitabola, Kawodawa,
na ka:lo a:ma: nanitabokobi na:midimata,” ebene
ebete pupamo okolite Ya:suko ebo amamatiya.
39 Ebene Ya:sute negiya, “Na me opo epono
iyaiya tanalo anagilamelelaema: piyamo. Ebema:
piyate balidi tamiolo dilukuliona, na ibino ba-
lidi kepalamililaemamo iba:te tanalo bilibili-
nomo wadenomamo kulaema:, ega:walo piyate
a:ka:tuwa: ibino amama magumulo degelana, ‘A
balidi na:meleonama:,’ nale ibino balidi wiyasiya
idokoma: ka:midililaemamo.”
40 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:suko
niyakabolo delamota:oniya, iba:te ebeno tabo
olowite negeliya, “A:ma: na:kegeawita, a atumu
balidi tamiopila?”
41 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La:
Godokono tabono iyaiya tanalo iyatawaoa:noma:
neda:wetaleka:, ebete la: balidi tamiopinomoma:
ka:la:mia:no la:imano kuba osiyodilole mabuma:
wiya ikalaema: a:kegena:. Wiyasiya la:
negelanamata, ‘A Godokono tabono tanalo
bilibilinomo modobolo ulamenama:,’ ebema:
la:imano kuba wiyate nanitabonomolo na:pe.”

# 10

*Sipi-goeogoeo Ega:walo Ibino Ulamedawa Ibino Tanalo*

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na la:tamo
nani tabonomo gemo, kebe lumagite sipi-
goeogoeono kala magumamo gigiyudo popega:no
wiyasiya balado da:popegamene, ebe pilo
lumagila ega:walo ebe epetapino inamabu
elawamo uwatelamedawala.
2 Wiyasiya kebe lumagite gigiyunomodo
da:popegamene, ebe sipi-goeogoeono nani
ulamedawanomola.
3 Ebe ulamedawate duiyanomolo kala
magumune toma: dowagelemene, gigiyu
umidawate gigiyu ebetamo ka:iyamidaemene.
Ebene ebete ebeno sipi-goeogoeonomo ibino
mailamo deka:la:imene, iba:te ebeno tabo
madodo olowite, ebete kala magumune ibi ebo
ka:powaulatelemene.
4 Ebete ebeno sipi-goeogoeo bilibilinomo
powaulatelete, ibi dopolamete eba tonatolo iba:te
ebe ebo kowaloma:tama:na: mabu ibi iyatawala
ibi ulamedawano tabo madodo.
5 Wiyasiya sipi-goeogoeate iya lumagi idi
a:kowaloma:tama:na:. Ebako lumagite ibi
deka:la:imene, iba:te ebe atepate iyabaiamo gito
kalautioma:na: mabu iba:te ebeno tabo madodo
iyatawa:.”
6 Ya:sute me iyatulame oiamo epo diyatu-
lamiya, iba:te ebeno magumu wadenomamo
kelawiya:, nipo malagidiliya.

*Ya:suko Ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala*

7 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya,
“Na la:tamo nani tabonomo gemo, na ebe sipi-
goeogoeono kala gigiyula.
8 Na pea:no piyate dopamo da:pelamenakiya,
ibi bilibilinomo pilo dubula ega:walo epetapino
inamabu elawamo uwatelamepila, wiyasiya sipi-
goeogoeate ibino tabo kolowionakia:.
9 “Na ebe gigiyula. Kebe lumagite na magu-
mudo da:popegamene ebete igilo mula: tanalo
nanitabolo ka:pelaemene. Iyo, ebako sipi-
goeote adimo apuamo naimano kala magumamo
ka:popega, duiya tetelo wade uwago nalema:
ka:to, ebete eba kunu eba wagelenalo nao inam-
abu modobolo bulamenakomene.
10 Numa:la:, pilo lumagi ega:walo na, aimano
tanalo iyaiyala. Ebete sipi-goeogoeo pilolo
uwate o alukole woki kapiyado ka:pemene ibi
ka:pa:kubailaema:. Wiyasiya nale na:piyamo
uwomua: igilonomo iba:tamo eba ikalamelo
iba:te uwomua: tetelo kekalakalaonama:, ebema:
ebe igilo tanalote ibi magumulo tabokanomoma:
eba eda:lo lumagite modobutima: modoboa:.
11 “Ebema: na ebe Wade Sipi-goeogoeo
Ulamedawala. Naimano kalakala bitana, nale
naimano igilo iyabaiamo eba iyatilo ibino igilo
ka:mula:lelaema:.
12 “Wiyasiya kebe lumagite sipi-goeogoeo
ulame woko wiyamo dosiyodilona, ebe ibi
ulamedawanomoa:. Kebe tetelo ebete elawo gaa
penapelo duimene, ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo eba
mula:lo sipi-goeogoeo miyapate iyabaiamo gito
kalaula:mene, ebene elawo gaate ibi epetapi eba
palukolelo, epetapi iyaiya gito kalautioma:na:.

13 Iyo, mako dubute sipi-goeogoeatamo olalati tanalote pelo duimene, ebete samamo kalaula:mene, mabu ebeno woko wiya ega:walo ebeno igilo ebe tanalo kapiya malagidilolena, sipi-goeogoeono tanalo nanitabolo kemalagidilolena:."

14-15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Na ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala.

"Nale naimano sipi-goeogoeono tanalo iyatawala, ega:walo ibi atumu naimano tanalo iyatawala, Nabiwi Godote naimano tanalo keba kunu kiyatawanale ega:walo nale ebeno tanalo atumu keba kunu kiyatawanamo eba kunu. Ebe mabuma: naimano kalakala bitana, nale naimano igilo iyabaiamo eba iyatilo ibino igilo ka:mula:lelaema:.

16 Ega:walo naimano sipi-goeogoeo epetapi ba:pola:na, wiyasiya me tetelo iba:te me kala magumulo kilukuliona:. Wiyasiya nanitabola, iba:te naimano tabo dolowima:na:, nale ibi ebo kemagaelemamo iba:te me dopo sipi-goeogoeago kapimiya kilukulionama:, ebene ibi bilibilinomate kapiya kalalo aladabutite na ibino kapiya ulamedawate ibi wadenomamo ba:buiyalatelenamo.

17 "Numa:la:, naimano kalakala bitana naimano igilo iyabaiamo iyatima:, ebema: Nabiwite nilakapolo na nemalagidilonena. Ega:walo me tanalo idila, nale naimano igilo iyabaiamo diyatimo, nale nanitabolo walo ka:kelaemamo.

18 Lumagi idite naimano igilo nagodone a:kelaemene. Ao, na a:ka:tuwa: naimano igilo

iyabaiamo kiyatimamo mabu me tanalo ebe naimano tanalola, ega:walo na a:ka:tuwa: walo ka:kelaemamo mabu elawo nagodolo bitana. Naimano Nabiwite na iyalo ananiya me tanalo kosiyodiloma:, ebema: nale nanitabonomolo kosiyodilomamo.”

19 Ebe tetelo Ya:sute da:kiyawaiya ebe tabono tanaloma: olowiopiate ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo woki kapiyama: ka:midiliya:, iba:te tulituliya gito kagaliya.
20 Ibi epetapiate negeliya, “Me dubuno tabo la:le beda:ma: kolowiawitama? Ebe kuba uliyanagonola, ebema: ebe nedaedalita!”

21 Epetapiate ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Ao, kuba uliyanate daedalekobi da:midi, ebako lumagite Godokono iyatulame tabo wadenomamo kiyawaoma: modoboa:, wiyasiya me dubuno iyaiya tabono tanalo wadewadenonomola. Ega:walo kuba uliyanagodawate modoboa: balidi tamiodawano balidi wadekobi midilima:!”

## *Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya*

22 Ulama uwomu tetelo giba tanalote Yu epono opolo eba itanalo, ebe tetelo iba:te Yelusalema kawo duliyomololo Godoko Amamate Moto

A:iyamida Soliyomu* osiyodilutiya mabu ibino
tanalo eba kunula.
23 Ebe tetelo Godoko Amamateno Motolo
tanatimi idi nitanami, epate ebe tanatimi
Solomonokono mailamo ka:minakiya. Ebene
Ya:sute ebe tanatimilo eba nepata:lo,
24 epo epetapiate pelamete ebe
pa:wa:midadigalo ebetamo na:pegeliya,
“A:imano nanitabo tanalo tete geyageyanomolo
atamo kawokalima:wena:. Ebema: modobola
a:ma: a niyatuama:, a:ma: ebe Godokono
Alibodawa Kelisotela:ka:?”
25 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nale
me tanaloma: la: dopamo analimata wiyasiya
la:le na nanitabokobi ka:midina:wea:. Ega:walo
nale kebe anoano tanalo naimano Nabiwino
elawamo kosiyodilolenakomo, ebe tanalate
naimano tanalo ebe awokalimina, na ebetela.
26 Wiyasiya nanitabola, la:le ebe iyaiya
tanalo dulama:wenakoma na nanitabokobi

* **10:22:** Godoko Amamate Moto A:iyamida Soliyomu ebe Yu epono kalakala soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo bosiyodilonakoma:na:. Ibino ewonino tetelo kapela kawo elawodubu idite Godoko Amamateno Iya Motono talena eba adikamidalelo, ebete netewa-kapiya ulamalo kuba daleya goeogoeo moto guamo ebo magaelenaki Godokono moto ka:kubaima:. Ebene Yu epate ebe kapela kawo elawodubu ibino opone ebeno oponomamo elawamo da:na:ma:tiya, ebe tetelo iba:te Godokono Moto wadekobi ka:midite, talenama: walo ka:midite, amamatepinomatamo walo eba ka:iyamidalo kawo kalakala soliyomu Godotamo ebo osiyodiliya. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, Yu epate ibino Godoko Amamate Motono a:iyamida tanalo eba malagidilolo, iba:te ulama bilibilinomolo a:iti egela magumulo ibino kalakala soliyomu Godotamo osiyodilonakiya.

ka:midina:wena:, mabu la: naimano sipi-goeogoeonomoa:.
27 Naimano sipi-goeogoeate naimano tabo madodo olowinaka, ebene na ibino tanalo iyatawala ega:walo iba:te na nowaloma:enena.
28 Ebema: nale iba:tamo uwomua: igilo dikalaemo iba:te a:ka:elaoma:na:, iyo, nale ibi kodakodalo eba uwatelo pilodawate naimano koto magumune idi kapiya a:kelaemene.
29 Nanitabola, naimano Nabiwite ibi bilibilinomo natamo iyalo ikanamoniya. Ebeno elawo kawonomola, idawano elawote ebeno elawo kodolina:, ebema: ebe atumu ebe sipi-goeogoeo kodakodalo eba uwatelo pilodawate ebeno koto magumune idi kapiya laema: modoboa:.
30 Nabiwi Godoko ega:walo na, a kapiyanomola."

31 Ebe tetelo epate me tabo dolowiya, iba:te nokola gito uwatiya Ya:suko mapemete ebe ebo kanakapuima:.
32 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "Naimano Nabiwite natamo dikanamoniya, nale ebe wadewade tanalo bilibilinomo la:imano ololo apulo osiyodilolenakomo. Ebema: ebe wadewade osiyodilole tanalo magumulo la:le natamo beda: tanaloma: ka:dowawitama? Mabu keleka: la:le na mapenaema: dowagela:witama?"

33 Iba:te nowaimiya, "Ale a:imano wade osiyodilo tanalo idi mabuma: a:ma: mapema: kowagelita:. Ao, mabu bitana, a:ma: me opo dawama: eba eda:nalo wiyasiya a:ma:le negeata, a:ma: ega:walo Godoko, la: kapiyala! Godokono ololo apulo mako tabo kubanomola!"

34 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Nale degemo ebe tabo kuba:. Ebema: la: me
tanalo wadenomamo nemalagidilala:, Godote
la:imano ewoniatamo dikalamiya ebe Totomu
Bukalo ebeno tabote ma kunu itana, ‘La:
bilibilinomo Godoko keba kunula:ka: ebako
epoma: eda:onamata.’
35 Numa:la:, Godote ebeno Bukalo
dawokalimina ebe nanitabo tanalono elawote
uwomua: tetelo bitanamene. Ebene ewonino
tetelo Godokono Buka apuno tabote ibi Godoko
keba kunula:ka: ebako epoma: ka:la:miya,
36 wiyasiya la:imano tetelo Godote na talenama:
midinite me opamo ebo paliboniya. Ebema: na
a:ka:tuwa: na Godokono Guduma: degemo, nale
kuba tabo kegea:. Mabu keleka: la:le kubama:
degelaema?
37 “Ega:walo me tanalo idila, Godote natamo
kebe wadewade tanalo osiyodilolema: kikanamo-
nenale, nale ebe tanalo osiyodilolea:no modobola
la: na nanitabokobi akomidina:la:.
38 Wiyasiya nale ebe wadewade tanalo la:
magumulo nanitabolo osiyodilolenakomo,
ebema: modobola la: ebe tanalo eba ulamenalo
naimano nanitabo tanalo ebo niyatawaonala:.
Iyo, naimano wade osiyodilole tanalate naimano
tanalo ebe awokalimina ma kunu, na ega:walo
naimano Nabiwi, a kapiyanomola. Wiyasiya la:
ubia:nola me tanalo nanitabokobi midima:!”
39 Ebe tetelo ibi ubila Ya:suko idoko motamo
ebo kiyatima:, wiyasiya ebete ibi magumune
iyabaiamo gito tiya iba:te ebe lawekapoma:.
40 Ebene ebete walo ka:tote Yodane Kolomo
apuamo ka:na:iwate, Yonete dopamo epo obamo

dowaduba:midaolenaki ebolo eba nokolitalo
41 epo bilibilinomate ebetamo ebo pelamoliya.
Ebe tetelo iba:te negeliya, “Yonete Godokono
elawamo iyaiya anoano tanalo kosiyodilole-
nakia:, wiyasiya me dubu Ya:sute dosiyodilolena
ebe anoano tanalo kawokawonomola! Yonete
ebeno tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaile, ebe
tabono tanalo bilibilinomo nanitabonomola!”
42 Ebema: ibi magumulo epo epetapi bilibilino-
mate Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

# 11

*Lasalesikono A:e Tanalo*

1 Tete idilo Betani duliyomolono dubu idi,
ebeno mailo Lasalesitela, ebe kawo gabugabute
umiti. Me Betani duliyomolo ebe atu alailame
kamiyale netewa Ma:liko ega:walo Matako, iba:te
kebolo kokolionami ebe duliyomolola.
2 Me kamiyale Ma:lite tete idilo Kawodawa
Ya:sukono agowamo wade nibo inamabu adi-
panamete ebeno eka:mo a:la:li diya:da:olemiya
ebe dawala, ega:walo gabugabute dumiti me
dubu Lasalesiko ebe ebeno ekawila.
3 Ebene ebe tetelo Ma:liko ega:walo Matako
iba:te lumagi idi gito alibiya Ya:suko ma kunu
kananama:, “Kawodawa, a:ma:le kawonomamo
demalagidilawena, ebe lumagi kawo gabugabute
umina.”
4 Ya:sute me tabo olowite ebeno
waloma:tapiatamo negiya, “Me gabugabute
Lasalesikono a:e uwomuma: a:keda:mene.
Gabugabute ebe dumina ebeno mabu ma kunula,
Godoko ubila me tanalodo ebeno mailo ega:walo
ebeno Guduno mailo kawokobi ka:midilima:.”

5 Nanitabola, Ma:liko, Matako, ega:walo Lasalesiko ebe Ya:sukono wade namutupila, ebete ibi kawonomamo nemalagidilolenami.
6 Wiyasiya Ya:sute Lasalesikono gabugabu tanalo dolowiya, ebete ebe ka:nowalubima: Yudiya opono Betani duliyomolamo samonomamo ka:nemaigiya:, ebete kebe duliyomololo kokolinamile ebe duliyomololo netewa egela walo ebo kokoliya.
7 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Modobola a Yudiya opamo walo ka:ka:tolamiye.”

8 Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Iyatulamedawa, ale ebe opone mamo a:pelaima: mabu ebe epate a:ma: nokolamo mapema: wagelitiya. Ibi ubila a:ma: kanakapumitama:, ebema: mabu keleka: a:ma: ebamo walo samamo ka:ka:toaema:?”
9 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kapiya egela magumulo modobo alote itananako, a, nanitabola:ka:? Ebene lumagite egelano alo magumulo depaitamene, ebete damela gugamo a:ka:negamene mabu me opono alonomo ebete numita.
10 Wiyasiya ebete idoko tetelo depata:mene agowa ukamida tanalo kiyatawamene, mabu ebegodolo alo puliyala ebeno to gabo wadenomamo kuima:.”
11 Ebe tetelo Ya:sute tabo eba moga:melo negiya, “Aimano namutudawa Lasalesiko u ebe watita, wiyasiya nale ebetamo tote ebe kanamutiyamamo.”

12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo

negeliya, “Kawodawa, ebete u dowatita, wadenomola! Gabugabute ebegodone nolopoliguta.”

13 Ya:suko waloma:tapiate ma kunu geliya, mabu ebete iba:tamo u wata tabo degiya ebe Lasalesikono a:e tanaloma: giya, wiyasiya iba:te ebe tabono magumu kelawiya:, ebema: iba:te u wata tanalonomoma: negemu malagidiliya.

14-15 Ebene Ya:sute ebeno tabono magumu awokalimilo ma kunu giya, “La: nolowiala:, di-ti di nale Lasalesiago luta:no ebete a:enomo ebo a:i. Wiyasiya nale ebe mabuma: tepo magumulo mibomibo kiyatawita:. La: mabuma: naimano kalakala bitana, mabu tete tatalila ebeno a:e tanalodo la:le naimano kawo elawo uma:wete na nanitabokobi ebo ka:midinimamota. Ebema: modobola a ebetamo ka:tolamiye.”

16 Ebe tetelo Tomasiko, ebeno mailo idi Nedewale Gudula, ebete waloma:tapi epetapiatamo negiya, “Kuba:nola, a bilibilinomate Iyatulamedawago ebamo tolamete eba:go ka:na:elaiye.”

### *Ya:suko Ebe A:e Magumune Maiga Tanalono Elawo Mabula*

17 Ebene Ya:sute Betani duliyomolamo da:nemaigiya, ebete Lasalesikono tanalo ma kunu nolowiya, ebete da:i netewa-netewa egela bobo magumulo kapitani.

18 Ebe Betani duliyomolo Yelusalema kawo duliyomolo tatalinomolo itana, ebe kawo duliy-omolamo tolame gabono tete ebe netewa-kapiya kilomita keba kunula:ka: eba kunula.

19 Ebema: Yu epo bilibilinomo epetapiate
Lasalesikono a:e tabo olowite, iba:te kawo duliy-
omolone a:pelamoliya ebeno nanikubi Ma:liko
ega:walo Matako ibi ka:pegelebadilaema:.
20 Ebene ebe tetelo Matate Ya:sukono pe tanalo
olowite eba:go alugoma: gito tiya, wiyasiya
Ma:liko ka:tiya:, ebete motolo luti.
21 Matate Ya:suago nalugote ebete
ebe nananiya, “Kawodawa, a:ma: malo
nokoliawitataleka: naimano ekawite a:ka:ena:!
22 Wiyasiya na iyatawala, ka:lo a:ma:le Godoko
beda: tanaloma: danaemene, ebete a:ma:tamo
nanitabolo kikaema:ta.”
23 Ebene Ya:sute ebe naniya, “A:imano ekawite
a:e magumune walo ka:kemaigamene.”
24 Matate ebeno tabo eba wiyalo negiya,
“Iyo, na iyatawala Godote Uwomu Egelalo
nanitabokobi midipi bilibilinomo igilamo
ka:kowadipalatelemene, Lasalesiko ebana.”
25 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Na ebe
a:e magumune maiga tanalono elawo mab-
ula, ega:walo na uwomua: igilola, ebema: kebe
lumagite na nanitabokobi da:midinimene, a:e
magumudo ebete uwomua: igilo ka:nelaemene.
26 Nanitabola, kebe lumagite nagodolo eba
okolinalo na nanitabokobi da:midinimene, ebete
a:ka:emene. A:ma: me tanalo nanitabokobi
na:ka:mida:wita?”
27 Matate ebeno tabo eba wiyalo negiya,
“Iyo, Kawodawa! Nale a:ma: nanitabokobi
na:miditamata, a:ma: ebe Kelisote, Godokono
Gudulata. Ebete iyalo tetelo me opamo ka:pema:
degiya, a:ma: ebe lumagilata.”

## *Ya:sute Lasalesikono A:e Tanaloma: Diiya*

28 Ebene Matate me tabo kiyawaote, ebete motamo walo ka:tote ebeno naniko Ma:litamo tabo diya gabodo ma kunu negiya, “Iyatulamedawa a:pe, ebe a:ma: uima: ubi iyatita.”
29 Ebema: Ma:lite me tabo dolowiya ebete samonomamo maigate Ya:suago alugoma: gito tiya.
30 Ebe tetelo Ya:sute Betani duliyomolo tatalilo ela ebe amiti, Matate dopamo eba:go kebolo kanalugiyale ebe atu bailo.
31 Ebene Ma:lite motone samonomamo da:nemaigiya, ebe tetelo epetapiate ebe gelebadimima: da:pelamiya, ebe epate atumu motone ka:nemaimiote ebe ebo waloma:tiya, mabu iba:te nemalagidiliya Ma:lite Lasalesikono bobamo iima: to.

32 Wiyasiya Ma:lite bobamo ka:tiya:, Ya:sute kebolo ka:lutiyale ebamo tiya. Ebete ebe numite ebeno agowa mabuamo eba negalo negiya, “Kawodawa, a:ma: malo nokoliawitataleka: naimano ekawi a:ka:ena:!”

33 Ebe tetelo Ya:sute Ma:liko ega:walo piyate eba:go da:pelamiya ibi bilibilinomono iimi tanalo umite ebeno tepo magumulo ibi kawonomamo malagidilolete ebe atumu iima: kowageliya.
34 Ebene ebete ibi nanaliya, “La:le ebe bobamo kebe teta:mo kiyata:ima?”

Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Kawodawa, a:ma: ago pa:wete ebeno bobo bai na:puma:.”
35 Ebe tetenomolo Ya:sute ebo iiya.

36 Ebene epate ebeno ii tanalo olowite negeliya,
“Numa:la:, ebeno namutudawa malagidilo tanalo
kawonomola.”
37 Wiyasiya epetapiate negeliya, “Me
dubute balidi tamio dubu wadekobi a:midi, a,
nanitabola:ka:? Ebete samamo na:petaleka:,
ebeno namutudawate a:ka:ena:.”

### *Ya:sute Lasalesiko A:e Magumune Dadipatiya*

38 Ebe tetelo Ya:sute ebeno tepo magumulo
iima: walo eba kowagelelo bobamo ebo tiya, ebe
bobote damela maboele tetelo eba itanalo, epate
Lasalesikono ape iyatite bobono gigiyu kawo
nokolamo ebo mopiya.
39 Ebene Ya:sute ebolo da:pola:niya ebe dubu
epetapi nanaliya, “La: gigiyuno nokola iyabaiamo
na:mupiamidala:.”

Ebe tetelo wiyasiya a:e lumagino naniko Matate
negiya, “Kawodawa, iyaiya! Ka:lo ebeno apete
netewa-netewa egela tetelo itana, ebema: ebeno
abale nibote kubanomamo kemaigamene.”

40 Ebene Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya,
“Nale a:ma: dopamo ma kunu anamata, a:ma:
Godoko nanitabokobi da:mida:emene ebeno
elawo kawonomo kuima:ta.”
41 Ebene dubu epetapiate bobo gigiyuno nokola
iyabaiamo mupiamidate, Ya:sute Godokono
Unu Duliyomolamo melelo negiya, “Aba, na
a:ma:tamo kalakala tabo gemo, mabu a:ma:
naimano towetowe tabo olowinakota.
42 Iyo, na iyatawala a:ma: tete bilibilinomolo
naimano tabo olowionakota, wiyasiya nale me
tabo me epono ololo apulo gemo, iba:te naimano

nanitabo tanalo ma kunu kiyatawaoma:, a:ma:le
me opamo na apaliboniyata.”
43 Ebene Ya:sute me kalakala tabo Godotamo
kiyawaote, ebete ebeno tabo madodo unamo
adipatete kawiya negiya, “Lasalesi, a:ma: bobo
magumune na:pemaiga!”
44 Ebe tetelo a:e dubute Ya:sukono tabo
dolowiya, ebete bobo magumune ebo pemaigiya,
wiyasiya ebeno agowala kotola, ega:walo wato
kalikamo aupulatolemela, Yu epate ibino a:elao
epo kalikamo keba kunu kaupulatolenake eba
kunu. Ebene Ya:sute epo nanaliya, “Modobola
la:le ebe eba walubilo ebeno apene kaliku
nepalamiolema:la:.”

### *Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Nopo Diyatiya*

*Ma:t 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2*

45 Ebe tetelo piyate Ma:liko gelebadimima:
da:pelamiya, Ya:sute Lasalesitamo beda: tanalo
kosiyodiliyale, iba:te ebe anoano tanalo umite
epetapi bilibilinomate nanitabokobi ebo midiya,
46 wiyasiya epetapiate nanitabokobi midia:no
Pa:lisi tanebapiatamo tolamete ibi gito nanaliya.
47 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapi ega:walo
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi,
iba:te Ka:nisolo dubu* epetapi ebo ka:la:miya
iba:go tabo kapimiya kegelama:. Ebene iba:te

* **11:47:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

tabo ma kunu geliya, “Me dubute anoano tanalo bilibilinomo osiyodilolena, ebema: a beda: tanalo na:kosiyodiloma: ebe odiyoboma:?

48 Kebe tetelo ale tanalo idi osiyodiloa:no gito duma:tepama:, epo bilibilinomate ebe nanitabokobi midite Kawo Elawodubuma: kegelama:na:. Ebe tetelo Loma epono gowelaopiate pelamete aimano Godoko Amamateno Moto ega:walo aimano opo kawonomo ka:pa:kubailaema:na:!”

49 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo Kayapasitela, ebete ebe ulamalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:nami, ebene ebete Ka:nisolo dubu epetapiatamo negiya, “Eiye, la: daedalepima: akoeda:oala:! Mabu keleka: la:le me dubutamo osiyodiloma: nanitabo gabo kuma:wita:? Ale ebe gito kanakapuimalema:!

50 Iyo, modobola epo bilibilinomono taneba magumulo kapiyadawanomote na:emene epetapi mabuma:, ebema: aimano opote a:ka:kubamene, a, nanitabola:ka:?”

51 Ebe tetelo Kayapasite Ya:sutamo dowalo ma kunu malagidiliya, me tabo ebe a:ka:tuwa: ebeno mulo wokiamo kiyawao. Wiyasiya nanitabo tanalote ma kunu itani, Godote me tabo ebe magumudo kiyawauti, mabu ebe ulamalo ebete Kayapasitamo gobebobo ikamiya ebete kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: keda:nama:. Ebema: Ya:sute a:ea:no, dopamo Kayapasite me tabono magumu iyatawa:no nanitabolo egiya, Ya:sute ebeno Yu epo bilibilinomo mabuma: ka:emene.

52 Wiyasiya Godote Kayapasido me tabo
Yu epo kapiyatamo kegiya:, ao, ebete ma
kunu giya, me opo kawonomolo iyaiya
dilukuliona ibi magumulo piyate ebeno gudima:
deda:onama:na:, Ya:sute ebeno a:e tanalodo ibi
bilibilinomo walo kuwatete ibi kapiya alailame
gudima: ka:midilimene.
53 Ebene Kayapasite me tabo Ka:nisolo du-
batamo da:kiyawauti, ebe tetene wagilimite
iba:te Ya:suko anakapuima: gabo ebo wadiya.
54 Ebema: Ya:sute ibino tanalo iyatawate tete
da:peso Yudiya opolo awokala kepata:nakia:.
Ebete wiyasiya ebe waloma:tapiago ebe opo
atepate Ipala:ima duliyomolamo tolamete ebolo
nilukuliya, ebe duliyomolo ebe bulu opo niyak-
abolo itana.
55 Ebene Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodilo
tete tatalima: dediya, soliyomu osiyodilo tete
pea:no ibi epetapi bilibilinomate Yelusalema
kawo duliyomolamo dopamo tolamoliya, mabu
ibi ubila Godokono ololo apulo ibino ape
ukulale tanalodo iyaiya kuba daleya tanalo
dopamo opoliyalete walone ebeno soliyomu
kosiyodiloma:.
56 Ebe tetelo ibi epetapiate Godoko Amamateno
Iya Moto magumulo nutitatate Ya:suko nowadilo
ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo negeliya, “La:imano
woki keba kunula:ka:, Ya:suko soliyomu baiamo
ba:ka:pemene?”
57 Iba:te tabo ma kunu degeliya mabu
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi
ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te tabo iyalo iyatiya,
“Kebe lumagite Ya:suko duimene, modobola

ebete samamo a napanaemene, ebene ale tolamete ebe nelawete idoko motamo gito ka:piyatimalema:."

# 12

*Ma:lite Wade Nibo Ii Ya:sukono Agowamo Dadipanamiya*

*Ma:t 26.6-13; Mak 14.3-9*

1 Yu epate Aduga:la Soliyomu kosiyodiloma: sikisi egelate eba na:pola:nalo, Ya:sute Betani duliyomolamo walo ebo ka:pemaigiya, ebe duliyomolo ebe Ya:sute a:e magumune dadipatiya ebe dubu Lasalesikono duliyomolola.

2 Ebene Lasalesikono naniko Matate walubipi epetapiago Ya:sukono wade bae osiyodilomitiya, ebene dubu bilibilinomate bae denautiya, Lasalesiko ibi magumulo na:luti.

3 Wiyasiya ebeno naniko idi Ma:lite wiya kawonomo wade nibo ii inamabu, ebeno mailo ebe nadala, ebete adaete Ya:sukono agowamo padipanamete ebeno eka:mo agowa a:la:li ebo iya:da:olemiya. Ebene ebe moto gu ebe inamabuno wade nibote lawenomo elawiya.

4 Ebe tetelo Ya:sukono waloma:tadawa idite bae nao bailo na:luti, ebeno mailo ebe Keliyota duliyomolodawa Yudasitela, walone ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe kiyatimene. Ebete Ma:likono osiyodilo tanaloma: negiya,

5 "Mabu keleka: ebete me wade nibo inamabu manima: ka:na:midia:? Ebete eba kunu nowageletaleka: kapiya ulamano woko wiya mani buwatena:, ebene ale nigologolopiatamo bikalamolena:!"

6 Yudasite me tabo degiya ebete aːdaː elemasigi
gabodo giya. Ebete inamabuaː epono modoboaː
tanalo kemalagidilolenakiaː wiyasiya ebe ubila
ebe kawo mani ebete aːkaːtuwaː kuwatemaː,
mabu ebe Yaːsukono waломaːtapino mani umi-
dawamaː eba edaːnalo tete epetapilo ebete mani
pilolo uwatenaki.

7 Ebemaː Yaːsute ebe waломaːtapiatamo negiya,
“Laː Maːliko natepalaː, ebe natamo wade tanalo
osiyodilo. Iyo, nale aːeaːno tetelo ebete naimano
ape bobamo iyati tanalo malagidilolo me wade
nibo inamabu naimano apaːmo ebemaː adipana.
8 Laː numaːlaː, nigologolopiate tete
geyageyanomolo laːgo bilukulinamaːnaː,
laːimano ubi tetelo ibi nowalubilinakiyalaː,
wiyasiya na uwomuaː tetelo laːgo aːkokolinamo,
tete tatalila nale laː kaːmiyapamamota.”

## *Yu Watowatopiate Lasalesiko Anakapuimaː Nopo Diyatiya*

9 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate Yaːsuko
Betani duliyomololo okoli tanalo dolowiya, ibaːte
ebe uimaː ebamo gito tolamiya. Wiyasiya
ibaːte Yaːsuko kapiya uimaː kaːtolamiyaː, ibi
ubila Yaːsute aːe magumune dadipatiya ebe dubu
Lasalesiko atumu kaːkaːnuimaː.
10 Ebene Yu watowatopi ebe tanalo dolowiya
ibaːte nopo ebo iyatiya Lasalesiko Yaːsuago
kanakapulaemaː,
11 mabu Lasalesikono tanalone epo bilibilino-
mate Yaːsuko nanitabokobi aːmidiya.

*Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya*

*Ma:t 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40*

12 Egela idilo piyate Yelusalema kawo duliyomololo Aduga:la Soliyomu osiyodiloma: da:pelamiya, ibi bilibilinomate iyatawaiya Ya:sute ebe duliyomolamo da:piti.

13 Ebema: iba:te puwala uwatete eba:go alugoma: eba tolamitalo kawonomamo negelitiya,

"Godoko nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi
kawokobi na:midiye!
Ebe a Isalaela epono
Kawo Elawodubula!"

14 Ebene Ya:sute oli ape donoki-goeo umite ebe unamo gito okoliya. Ebete eba kunu osiyodiliya Godokono tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu ebeno Bukalo tabo idite ma kunu bitana,

15 "Yelusalema duliyomolo epala:,
la: akotoletoleala:.
Numa:la:, la:imano Kawo Elawodubute
ebe na:pita,
iyo, ebete donoki-goeo da:peso
unamo okolite ba:pita."

16 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate me Buka tabono magumu wadenomamo kemalagidilutiya:, wiyasiya walone Ya:sute Godokono elawo

alago a:e magumune demaigiya, ebe tetelo ibino wokite tuputupuolamete iba:te ebo geliya, “Nanitabola, Ya:sute Yelusalemamo eba nopegalo, ale ebe demoima:, Godokono Buka apuno tabote ebeno tanaloma: nanitabonomoma: ebo edi!”

17 Dopamo Ya:sute Lasalesiko bobo magumamo neka:mite a:e magumune dadipatiya, ebe tetene wagilimite piyate ebe anoano tanalo dumiya, iba:te iyaiya duliyomolamo tolamolete epo bilibilinomo epetapi ebo nikiyawaolamiya.

18 Ebe mabuma: Yelusalema epo bilibilinomate ebe tanalo iyatawaote, iba:te Ya:sute ibino duliyomolamo pema: dolowiya ebe uima: gito pelamiya.

19 Ebema: Pa:lisi tanebapiate ubia:noma: eba eda:olo ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo negeliya, “La: numa:la:! A elawokobi kolowita:, epo bilibilinomate a miyapaete ebe nowaloma:ta!”

### *Yua:pi Epetapiate Ya:suko Uima: Pilipiko Daniya*

20 Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodilo tetelo Yua:pi epetapiate Yelusalema kawo duliyomolamo Godoko amamatema: da:tolamiya, ibi atumu ebe soliyomu bailo na:nepola:niya.

21 Ebene Ya:sukono waloma:tadawa idi Pilipiko, ebe Betasaida duliyomolodawala, epetapi iba:te ebetamo nemaimite ebe nananiya, “Namutudawa, a Ya:suko uima: wagelitama:.”

22 Ebema: Pilipite A:nduluko daniya, ibi netewapiate kapimiya tote Ya:suko ebo naniya.

23 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Tete
a:pe, Godokono elawo alote Epono Naniwi
eba pukuimilo ebe dowalogomene, epo
bilibilinomate ebeno nanitabo tanalo ebo
kuima:na:.
24 Ebema: na la:tamo nani tabonomo
gemo, kono kikopute damela magumamo
ma:sigate da:na:emene, ebeno igilote nanitabolo
a:kolopoligomene mabu walone kono kikopu
epetapiate ebe magumune ka:pemaima:na:.
25 Ega:walo kebe lumagite ebeno igilo kapiya
demalagidilona, ebeno igilote kalatidimene,
wiyasiya kebe lumagite me opolo ebeno igilo
malagidiloa:no, ebeno igilote Godokono Unu
Duliyomololo uwomua: tetelo bitanamene.
26 Ebema: kebe lumagite naimano wiya: woko-
dawama: eda:ma: ubi diyatimene, modobola
ebete na nowaloma:enemene, ebene nale kebe
duliyomololo kokolinamo ebete ebe atu duliy-
omololo nago bokolinamene. Ega:walo me tanalo
idila, kebe lumagite naimano nani wokodawama:
deda:mene, naimano Nabiwite ebe unamo kadi-
patemene.”

### *Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Degiya*

27 Ebene Ya:sute Godotamo tabo eba
kiyawaolo negiya, “Ka:lo na tepo magumulo
mibomibonomoma: editamo, ebema: Nabiwi, na
a:ma:tamo beda: tabo na:kegemo? Nale ma kunu
ba:kegemo, ‘Nabiwi, modoboa: me olalati tetete
natamo pema:’? Ao, nale mako tabo a:kegemo
mabu na me temeteme laema: me opamo ebema:
piyamo.

28 Ebema: Nabiwi, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano
elawo alo magumudo a:ma: nowalogiye.”

Ya:sute me tabo eba gitalo ebe tetenomolo
Godokono Unu Duliyomolone tabote ma kunu
piwisigiya, “Na a:ka:tuwa: na iyalo owalogiyamo,
ega:walo na a:ka:tuwa: walo ka:kowalogomamo!”

29 Ebe tetelo piyate Ya:suko niyakabolo de-
lamota:oniya, ebe epo bilibilinomate ebe tabo
madodo olowite negeliya, “Me tobolo unute
gewata,” wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe
Godokono nopodawate ebetamo pa:kiyawauta.”

30 Ya:sute ibino tabo gela tanalo iyatawate
negiya, “Me tabo na mabuma: ka:pea:, la:
mabuma: pe.

31 Nanitabola, ka:lo me opo epate ibino kuba
osiyodilole mabuma: wiya kuwatema:na:, ebene
me opono kuba elawodubu Saitanako Godote
ebeno wato kikopu kitamidaemene.

32 Ega:walo Godote na unamo dadipatenemene,
ebe a:e tanalodo na wiyasiya epo bilibilinomo
natamo kemagaelemamo.”

33 Ya:sute me tabo da:kiyawaiya ebeno
magumu ma kunula, ebe kewa olotolowalo
keba kunu na:ka:emene, ebete ebe tanalo ebe
awokalimiya.

34 Ebene epo bilibilinomate Ya:sukono tabo
eba wiyalo negeliya, “Godokono Totomu Tabo
Bukate a niyatuamena, ebeno Alibodawa Kelisote
uwomua: tetelo bokolinamene. Ebema: a:ma: ma
kunu beda:ma: kegeawa:, Godote Epono Nani-
wino a:e tanalodo ebe unamo kadipatemene?
Epono Naniwi potelela:ka:?”

35 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godokono alote la: magumulo tete kele geyageyadopo kitanamene, ebema: modobola la: me alo magumudo nowapata:lamenala:. La: nanisiwale, idoko tanalote la:tamo akopa:la:, mabu idoko magumudo depata:na ebe lumagi iyatawa: ebete kebe gabodo ka:tonale!
36 Ebema: idoko tanalote pea:no alote la:imano tolame gabo eba pukuiminalo, modobola la: nanitabokobi na:mida:la:, ebene la:le alono gudima: keda:omamota.” Me tabo kiyawao dolopoligiya, Ya:sute ebe epo bilibilinomo miyapate diya gabodo iyabai ida:mo tote ebo niluti.

### *Yu Epo Epetapiate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midiya:*

37 Nanitabola, Ya:sute me opolo eba okolinalo Godokono elawo kawokalima: ebete epono ololo apulo anoano tanalo bilibilinomo osiyodilolenaki, wiyasiya piyate ebe iyaiya tanalo dulamenakiya ibi magumulo Yu epo epetapiate ebe nanitabokobi ka:midiya:.
38 Ebene me tanalote eba kunu pemaigiya, Godokono woki awokalimidawa Aisayate degiya, ebe tabote nanitaboma: keda:ma:. Iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

“Kawodawa,
a:ma: a:imano kawo elawo
piyatamo kawokalima:wenaka,
ale a:imano tabo iba:tamo da:kiyawaima:,
nanitabokobi potele ka:midile?
Lumagi ka:luta:, puliyanomola.”

39 Ebema: mabu keleka: epate Ya:suko
nanitabokobi midima: modoboa:noma:
deda:ona? Aisayate ebe tanalo awokalima: tabo
idi ma kunu kegiya,

40 “Godote nanitabokobi midia:pino balidi
idokoma: midililamete,
ibino tepo magumuno woki
a:ka:kodakodailamelelamiya.
Ebema: ebete ibino tanaloma: negena,
‘Iba:te balida:mo nanitabo tanalo uima: mod-
oboa:,
iyo, ibino tepo magumulo
naimano wade tanalo iyatawaoma: mod-
oboa:.
Iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo nemalagidilotaleka: natamo
bolobila:na:,
ebema: na modobola
ibi nale wadekobi midilima:.’ ”

41 Nanitabola, epate Ya:suko ubia:noma:
deda:oma:na:, Aisayate ebe tanaloma: me tabo
iyalo egiya, mabu ebeno balidite iyama: eba
eda:omelo ebete Ya:suko Godokono elawo alote
pukuimitalo ebo umiya.

42 Ebene epo epetapiate Ya:suko ubia:noma:
eba eda:olo, atu tetelo epo epetapi ega:walo
ibino watowatopi epetapiate ebe nanitabokobi
ebo midiya. Wiyasiya iba:te Pa:lisi tanebapi
tolelamelo ibino nanitabokobi midi tanalo ka-
wokalimiya:, Pa:lisi watowatopiate dowa magu-
mulo ibi iyaiya duliyomolono balidi ibilamole
motamo odolo talena iyatilamekapoma:.

43 Nanitabola, iba:te Ya:suko waloma:ta magumulo kodakodalo ka:pola:niya: mabu ibi ubila epate iba:tamo kekalakalaoma:, wiyasiya Godote iba:tamo dekalakalana iba:te ebe tanalo kawonomamo kemalagidilonamia:.

### *Ya:sukono Tabote Epono Iyaiya Tanalo Anagilamelelame Tanalo*

44 Ebema: Ya:sute kawonomamo eba gepatelo negiya, “Kebe lumagite na nanitabokobi da:midinina ebete na kapiya nanitabokobi ka:midinina:, ebete na dapaliboniya ebe dawa atumu nanitabokobi na:ka:midina,
45 ega:walo kebe lumagite naimano tanalo dumina, ebete na dapaliboniya ebe dawano tanalo na:kumina.
46 Nanitabola, na me opo pukuima: piyamo, ebema: kebe lumagite na nanitabokobi da:midinina ebete idoko magumulo a:kokolinamene.
47 “Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite naimano tabo olowite tuduwata:no, nale ebeno tanalo akanagiyamidaemo mabu na me opo epatamo kuba wiya ikalaema: ka:piya:, wiyasiya na ibino igilo mula:lelaema: piyamo.
48 Numa:la:, kebe lumagite na ubia:noma: eda:te naimano iyaiya tabo uwatea:no, ebeno tanalo anagiyamidaema: Kawodawa idi ba:luta. Iyo, Godote Uwomu Egelalo naimano tabamo ebe lumagino tanalo kanagilamelemene,
49 mabu nale da:kiyawaonamo ebe iyaiya tabo na a:ka:tuwa: naimano wokiamo ka:kiyawaona:, wiyasiya Nabiwite na dapaliboniya nale ebetamo tuduwatalo ebeno tabonomo kiyawaonamo.

50 Na me tanalo iyatawala, Nabiwino totomu
tabo ebe uwomua: igilola, ebema: ebete na keba
kunu kananenakole, na eba kunu kiyawaon-
akomo."

# 13

*Ya:sute Ebeno Waloma:tapino Agowa Duku-laolelameni*

1 Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodiloma:
kapiya egelate eba nitanalo, Ya:sute ebo iy-
atawiya me tetela, ebete tatalila me opo atepate
Nabiwi Godotamo ka:tomene. Nanitabola, piyate
me opolo ebenoma: deda:onamiya, Ya:sute ibi ni-
lakapoilamelo kawonomamo malagidilolenami,
ebema: ibi ebe nilakapago magatalete uwomuno-
mamo ebo nemaigiya.

2 Ebene ebe idokolo Ya:sute ebe
waloma:tapiago ilukulinate bae naoniya. Ebe
idoko pea:no Saitanate dopamo waloma:tadawa
idi Yudasikono tepo magumamo kuba woki ma
kunu iyatimiya, ebete Ya:suko anakapumipino
kotamo ebe kiyatima:, me dubu Yudasiko ebe
Keliyota duliyomolodawa Saimonokono gudula.

3 Nanitabola, Ya:sute me netewa-kapiya tanalo
iyalo iyatawiya, Nabiwi Godote ebetamo elawo
ikamiya tanalo bilibilinomo osiyodilolema:,
ega:walo ebe Godogodone piya, ega:walo ebe
Godotamo walo ka:ka:tomene.

4 Ebe mabuma: ebete bae nao baine maiganate,
lubudino kaliku pekananate wiya: wokodawamu
a:la:li iya:da:oleno kaliku lawenate gito pulini.

5 Ebene ebete wakaluamo obo alatenate
ebeno waloma:tapino agowa ukulaolelame ebo

wagilimini, egaːwalo ebete daːpulini ebe aːlaːli iyaːdaːoleno kalikamo ebete ibino agowa aːlaːli ebo iyaːdaːolelameni.

6 Ebene ebete Saimono Pitatamo daːpeni Pitate ebetamo negeni, “Kawodawa, aːmaː naimano agowa baːkukulalenamaːemene?”

7 Yaːsute tabo eba wiyanalo ebe nanani, “Aːmaː iyatawaː nale aːmaːtamo bedaː tanalo kosiyodilonamo, wiyasiya aːmaː walone kiyatawamaːta.”

8 Ebemaː Pitate negeni, “Ao, ebe tanalo modoboaː! Aːmaː naimano agowa aːkukulalaːemene.”

Yaːsute wiyasiya ebe nanani, “Nale aːimano agowa ukulaleaːno aːmaː nagodolo gobeboboaːnola.”

9 Ebemaː Pitate ebetamo negeni, “Kawodawa, kubaː, aːmaː naimano agowa kapiya akoukulalaːlaː. Modobola aːmaː naimano kotola watola atumu naːkukulalenamiye.”

10 Ebene Yaːsute negeni, “Kebe lumagite malaː iyalo deti ebeno apeno daleya puliyala, wiyasiya ebete ebeno agowa kapiya nukulalemene. Me tanalo nanitabola, laː bilibilinomate oliolinomaː edaːimata, wiyasiya laːimano taneba magumulo kapiya dawate olinomaː kedaːnaː.”

11 Yaːsute me tabo degeni mabu ebe iyalo iyatawiya, walomaːtapi magumulo ebe potele anakapumipino kotamo diyatimene.

12 Ebe tetelo ebete ebeno walomaːtapino agowa ukulaolelame dolopoligoni, ebete ebeno lubudino kaliku walo kaːpulinate gito okolini. Ebene ebete ibi nanaleni, “Laː iyatawalaːkaː, nale laːtamo dosiyodilomo ebe tanalono magumu?

13 La:le na la:imano Iyatulamedawama:
gelanakomata ega:walo Kawodawama:
akoka:na:minakomata. Nanitabola, na ebe
ebetela.
14 Ebema: walone la:le naimano osiyodilo
tanalo ma kunu demalagidilawenakoma,
‘Aimano Iyatulamedawa ega:walo Kawodawa,
ebete aimano agowa ukulaoleameni,’ modobola
la: a:ka:tuwa: la:imano taneba magumulo idite
idino agowa atumu nukulalemenakiyala:.
15 Iyo, nale la:tamo uli osiyodilomo, walone
la:le epetapiatamo ma kunu nosiyodilonakiyala:.
16 Na la:tamo nani tabonomo gemo, woko-
dawa idino elawote ebeno woko namutudawano
elawo kodolinakoa:, ega:walo tabo atadawano
elawote ebe dapalibomene ebe kawodawano
elawo a:kodolimene.
17 Ebema: la: me iyaiya tanalo iyatawawete,
ma kunu idite iditamo, idite iditamo, wiya: woko
dosiyodilawenakoma, ebene la:godolo kawo
kalakalanomote bitananakomene.”

### *Ya:sute Yudasikono Tanalo Dawokalimini*
### *Ma:t 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23*

18 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negeni,
“Godokono Bukalo tabo idi ma kunu itana,
‘Nago bae denanako, ebe lumagite naimano
goweladawama: keda:mene,’ ebema: me tetelo
aimano taneba magumulo me tabono tanalote
nanitaboma: keda:mene, Godokono ubila.
Nanitabola, na la:imano tanalo iyatawanomola,
mabu la:le na waloma:enema: nale la: uwatimata,
ebema: me tabote la: bilibilinomono tanaloma:
kegena:, kapiya lumagino tanaloma: gena.

19 Ebe lumagino tanalote maiga:no nale la:
dopamo analemata. Ebene ebeno tanaloma:
Buka apuno tabote nanitabolo demaigamene, la:
nanitabokobi ebo ka:midimamota na uwomua:
tetelo dokolinamo ebe dawala.
20 Na la:tamo nani tabonomo gemo, nale
kebe wokodawa dalibomo, potele ebe wokodawa
kalakalago dowalubimene ebete na kowalubin-
imene, ega:walo potele na dowalubinimene ebete
na kapiya a:kowalubinimene, ebete na Ali-
bonedawa Godoko atumu ka:kowalubimene."
21 Ebene Ya:sute me tabo kiyawao dolopolig-
ini ebete tepo magumulo mibomibonomoma:
eda:nate ebe waloma:tapiatamo awokala negeni,
"Na la:tamo nani tabonomo gemo, la:imano
taneba magumulo idawate na anakapunamepi
kowalubilimene na kelawenema:."
22 Ebema: ebe waloma:tapiate ibino
taneba magumulo eba uma:tepauinalo
nemalagidiloniya, "Me kuba potele
na:kosiyodilomene?" wiyasiya iba:te lumagi
kuminiya:.
23 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi magu-
mulo poko kawonomamo demalagidilonami,
ebete Ya:suko niyakabolo na:luti,
24 ebene Saimono Pitate kotamo eba genalo
ebe nanani, "A:ma:le Iyatulamedawa nana ebete
pokono tanaloma: kegenale."
25 Ebene ebe waloma:tadawate Ya:suko niyak-
abamo nokoliatepanate ebe nanani, "Kawodawa,
ebe lumagi potelela:ka:?"
26 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni,
"Nale bae kalila:mo aduba:midate kebe lumagi-

tamo dikaemo, ebe ebe lumagila.” Ebe tetelo
ebete bae kalila:mo aduba:midanate, Keliyota
duliyomolodawa Saimonokono gudu Yudasitamo
gito ikameni.
27 Ebene Yudasite ebe bae delaweni, ebe
tetenomolo Saitanate ebeno tepo magumamo gito
opegani.
Ebene Ya:sute ebetamo negeni, “A:ma:le kebe
tanalo osiyodiloma: dowagela:wena, modobola
samonomamo nosiyodila.”
28 Ebe tetelo bae nao bailo da:pola:niya, ebe
waloma:tapi epetapi magumulo lumagi idite
Ya:sukono tabono magumu kelaweniya:.
29 Yudasite ibino tanebapino mani
umidawama: eda:nami, ebema: epetapiate
nemalagidiloniya Ya:sute soliyomu osiyodilono
bae epetapi ka:nuwateonama: gena, ega:walo
epetapiate nemalagidiloniya ebete nigologolopi
maniamo ka:nowalubilinama: gena.
30 Ebene Yudasite Ya:sugodone bae delaweni,
ebe tetenomolo ebete iba:godone maiganate
idoko magumamo gito nopegani.

### *Ya:sute Oli Totomu Tabo Ebe Waloma:tapiatamo Dikalameni*

31 Yudasite ibi da:miyapani ebe tetelo Ya:sute
epetapiatamo negeni, “Me tetelo Godokono
elawo alote Epono Naniwi eba pukuimilo ebe
kowalogomene, ega:walo Epono Naniwite ebeno
osiyodilo tanalodo Godoko kowalogomene.
32 Ebema: Godote ebe a:ka:tuwa: ebe Epono
Naniwi magumudo dowalogomene, ebe atu
tetelo ebete Epono Naniwi elawo alamo eba

pukuimilo ebe kowalogomene. Nanitabola, ebete
ebe tanalo samonomamo kosiyodilomene.”
33 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Naimano
guda:la:, na la:go tete da:pesamo okoliatepate la:le
na ebo kowadinimamota. Iyo, nale kebe tabo Yu
watowatopiatamo dopamo degimo, ka:lo la:tamo
ebe atu tabo kegemo, nale kebe duliyomolamo
da:tomo la:le ebe duliyomolamo pelaema: mod-
oboa:.
34 “Wiyasiya ka:lo idokolo na la:tamo oli to-
tomu tabo ikalaemata la: kowalubilitama:. Mod-
obola la:imano ilukuli magumulo idite idi ni-
lakapolo nemalagidilonala:, nale la: keba kunu
kemalagidiloletanama eba kunu.
35 Kebe tetelo la:imano taneba magumulo idite
idi nilakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapolo
kemalagidilo, la: eba kunu dowagela:wenama,
me gabodo epo bilibilinomate kiyatawaoma:na:
la: naimano waloma:tapilata.”

### *Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta*

*Ma:t 26.11-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34*

36 Ebene Saimono Pitate Ya:sutamo negeni, “Ka-
wodawa, a:ma: kebamo na:ka:toaemene?”
Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, “Nale
kebe duliyomolamo da:tomo, me tetelo la:le na
waloma:enema: modoboa:, wiyasiya nanitabola,
la:le na walogabo apune kowaloma:enemamota.”
37 Ebene Pitate ebe walo nakanani, “Ka-
wodawa, mabu keleka: nale me tetelo a:ma:
waloma:ea:noma: degeawa:? Na modobola
naimano igilo a:ma: mabuma: iyabaiamo kiyati-
mamo.”

38 Ebe tetelo Ya:sute ebeno tabo eba
wiyanalo negeni, “A:imano igilo na mabuma:
nanitabonomolo ba:kiyata:emene? Na a:ma:tamo
nani tabonomo gemo, ka:lo idokolo kakabate
geoa:no a:ma: netewa-kapiya teta:mo na
iyatawa:noma: kegema:ta.”

# 14

*Ya:suko Ebe Nanitabo Gabola Nabiwi Godotamo*

1 Ebene Ya:sute tabo moga:menalo
ebe waloma:tapiatamo negeni, “La: tepo
mibomiboma: ega:walo woki bilibilima:
akoeda:oala:. Modobola la: Godoko nanitabokobi
na:mida:la:, ega:walo la: na atumu nanitabokobi
na:midina:la:.
2 Nanitabola, naimano Nabiwino moto gulo
la:imano ilukuli bai bilibilinomo ba:pola:na. Me
tanalo a:da:ma: neda:taleka: nale la: akanaletana:,
iyo, na la:imano nanitabo ilukuli bainomo osiyo-
dilolema: ka:tomamo.
3 Ebene na la:imano ilukuli bai nosiyodilolete
walo ka:pete la: ebo ka:puwatemamota, ebe tetelo
a bilibilinomate kapimiya naimano duliyomololo
ba:nilukulinama:.
4 Nanitabola, nale kebe duliyomolamo da:tomo,
la: ebe duliyomolamo tolame gabo iyatawalata.”
5 Ebene Tomasite Ya:sutamo negeni,
“Kawodawa, a:ma:le kebe duliyomolamo
da:toaemene a ebe duliyomolo iyatawa:, ebema:
a gabo keba kunu na:kiyatawaoma:?”
6 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni,
“Na ebe gabola, ega:walo na nanitabo tanalo
awokalimidawala, ega:walo na uwomua: igilola.

Lumagite nado Nabiwi Godotamo ka:tomene,
gabo idido a:ka:toamene.
7 Numa:la:, la: naimano tanalo iyatawalata,
ebema: me tetene wagilimite la: naimano
Nabiwino tanalo atumu ka:kiyatawaomamota.
Nanitabola, la: ebe iyalo umiamata."

8 Ebene Pilipite ebetamo negeni,
"Kawodawa, a:ma: atamo Nabiwino tanalo
dawokalima:emene, a ka:modobomalema:."

9 Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, "Pilipi,
nale tete geyageyanomolo la:go okolinaimo,
ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano tanalo
kiyatawawena:? A:ma:le na dunama:wia, ebe
gabodo a:ma:le Nabiwi umiata, ebema: keleka:
mabu a:ma:le ma kunu degeawa:, 'Nabiwino
tanalo atamo nawokalima:'?
10 Pilipi, a:ma: me tanalo nanitabokobi
na:ka:mida:wena, na Nabiwigodolo bokolinamo
ega:walo Nabiwite nagodolo bokolina?"

Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi bilibilino-
matamo negeni, "Nale la:tamo kebe tabo
ka:kiyawaonakimo, ebe iyaiya tabono tanalate
nagodone ka:pelamena:, wiyasiya nagodolo
dokolina, ebe Nabiwite naimano iyaiya tabamo
ebeno wade woko osiyodilona.
11 Ebema: modobola la: me tanalo nanitabokobi
na:mida:la:, na Nabiwigodolo bokolinamo
ega:walo ebete nagodolo bokolina. Wiyasiya
la: la:imano wokilo me tanalo kodakodama:
degelawenama, ebema: nale kebe anoano tanalo
la: magumulo dosiyodilolenakimo, modobola
la: ebe tanalono magumu eba malagidilolo na
nanitabokobi na:midina:la:.

12 Ka:lo idokolo na la:tamo nani tabonomo
gemo, kebe lumagite na nanitabokobi
da:midinimene, nale dosiyodilonamo ebete ebe
atu woko ba:kosiyodilonamene. Nanitabola,
ebe lumagino woko osiyodilo elawote naimano
woko osiyodilo elawo ka:nodolimene mabu na
Nabiwitamo ka:tomamo.
13 Ebema: la:le naimano mailamo beda:
tanaloma: na da:toweonama:ema, nale
la:tamo kikalaemamota mabu naimano
osiyodilo tanalodo Nabiwite a:ka:tuwa: ebe
kowalogomene.
14 Iyo, la: naimano mailamo beda: tanaloma:
na da:toweonama:ema, na la:tamo gito kikalae-
mamota.”

### *Godokono Uliyanate Nanitabokobi Midipiatamo Pema: Ya:sute Degeni*

15 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo
tabo idi na:kegeni, “La:le na nilakapolo
demalagidilona:ema la: naimano totomu tabamo
ka:tudila:omamota.
16 Ebema: nale naimano Nabiwi kanamamo,
ebete Walubidawa idi la:tamo kapaliboma:, ebete
uwomua: tetelo la:go bokolinamene.
17 Ebe Godokono Wade-talena Uliyanala,
Godokono nanitabo tanalo dawokalimina ebe
ebe dawala. Me opo epate ebe kuminakoa:,
ega:walo ebeno tanalo kiyatawaona:, ebema:
iba:te ibino tepo magumulo ebeno elawo
nanitabolo a:kelaema:na:. Wiyasiya la:
nanitabokobi midipino tanalo eba kunua: mabu
la: ebeno tanalo iyatawanomolata, iyo, ebete
uwomua: tetelo la:godolo bokolinamene.

18 Ebema: nale la: gito a:ka:miyapatama,
ao, nale me Walubidawa la:tamo nanitabolo
kapalibomamo, ebene ebete la:godolo eba
okolinalo walone na a:ka:tuwa: la:tamo walo
ka:ka:pemamo.

19 “Tete da:pesolo me opo epate na
a:kunaema:na:, wiyasiya la:le na kunaemamota,
iyo, na uwomua: igilago okolinamo, ebema: la:
atumu ebe igilago ilukulinamata.
20 La:le na walo da:kunama:ema, ebe egelate
da:pemaigamene, la: me tanalo ebo kiyatawao-
mamota, na naimano Nabiwigodolo okolinamo
ega:walo la: nagodolo ilukulinamata, ebene na
atumu la:godolo bokolinamo.
21 Ebema: piyate naimano totomu tabo
bilibilinomo uwatete da:tudila:onakoma:na:,
iba:te na nilakapolo malagidilonena. Nanitabola,
kebe epate na nilakapolo demalagidilonena,
naimano Nabiwite ibi atumu nilakapolo
ba:kemalagidilolena, ega:walo nale ibi atumu
nilakapolo eba kemalagidilolenalo na a:ka:tuwa:
naimano tanalo iba:tamo bawokaliminakomo.”

22 Ebene Yudasi idite, Keliyota duliyomolo-
dawa Yudasitea:, ebete Ya:suko nalateda:ni, “Ka-
wodawa, me opo epate a:ma: umia:no, ebe tetelo
a a:ka:tuwa: a:ma: keba kunu na:kumitamene?”

23 Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, “Kebe
lumagite na nilakapolo demalagidilonena, ebete
naimano totomu tabamo ba:tuduwatanakomene,
ebene naimano Nabiwite ebe nilakapolo be-
malagidilonamene, ega:walo ale ebetamo pete
ebegodolo ba:pokolionama:.

24 Wiyasiya kebe lumagite na nilakapolo
malagidilonena:no, ebete naimano totomu
tabamo a:ka:tuduwatamene. Me tanalo
nanitabola, la: nagodone dolowiawenakoma ebe
iyaiya totomu tabo naimanoa:, ebe totomuate na
dapaliboniya ebe Nabiwigodone pelamena.
25 “Nale la: miyapa:no me iyaiya tanalo dopamo
la:tamo a:kiyawaomo.
26 Ebene nale la: da:miyapatama, Nabiwi
Godote naimano mailamo Walubidawa idi
la:tamo kapalibomene, ebe ebeno Wade-talena
Uliyanala. Nanitabola, nale dopamo kebe tanalo
bilibilinomo la: diyatulametanakima, ebete pete
ebe atu iyaiya tanalo la: walo eba ka:piyatulamelo
la:imano woki ebo ba:tuputupuilamenakomene.
27 Ega:walo me tanalo idila, nale la:tamo
naimano tepo magumulo ditana ebe milo ikalae-
mata. Ebe milo me oponoa:, ebema: la: la:imano
tepo magumulo woki bilibila:go ega:walo tola:go
akoilukulinala:.
28 “Nale la:tamo nanitabolo degemo
la: olowimata, na Nabiwi Godotamo
tote ebene la:tamo walo ka:ka:pemamo.
Numa:la:, la:le na nanitabolo nilakapolo
nemalagidilona:wenataleka:, naimano to
tanaloma: la: bekalakalawena:, mabu ebeno
elawo kawonomola, naimano elawo nodoliona.
29 Me tanalote maiga:no na la: dopamo
analemata, ebema: me tanalote nanitabolo
demaigamene, ebe tetelo la: nanitabokobi
ka:midimamota.
30 Wiyasiya ka:lo idokolo na la:tamo tabo
kawonomo a:ka:kiyawaomo, mabu me opo
namutudawa na:pe. Ebe kubadawano elawote

nanitabolo natamo kitana: nale ebetamo
ka:tuduwatama:,
31 wiyasiya naimano Nabiwite na kebe tanalo
kosiyodilolema: dananenako, nale ebe tanalo eba
osiyodililolelo ebe kapiyatamo tuduwatanakomo.
Iyo, me ebe gabodo me opo epate naimano
tanalo niyatawaoma:na:, nale naimano Nabiwi
nilakapolo demalagidilonamo.
"Ebema: modobola la: nemaimiala:, a me mo-
tone ka:tolamiye."

# 15

*Ya:suko Ebe Gala:ipi Tupina Da:imi Kewanomola*

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo
idi na:kegeni, "Na gala:ipi tupina da:imi ke-
wanomola, ega:walo naimano Nabiwite ebe
da:imi kewa umidawama: eda:na.
2 "Ebema: me kewano noloa: katomo bilibili-
nomo ebete mabunomamo otolete iyabaiamo
kiyalekemene, wiyasiya da:nolonaka ebe katomo
bilibilinomo unu paago ebete unuya kotolemene
iba:te kawonomamo walo ka:ka:noloma:.
3 Nanitabola, nale la:tamo kebe iyaiya tabo
ka:kiyawaonakimo ebe tabote la: ukulaolenomo
dukulaoletia, la:le oliolinoma: ebo eda:imata.
4 Ebema: modobola la:le na da:imi
kewanomogodolo nilukulinala:, ebene na atumu
la:godolo bokolinamo. Me tanalo wadenomamo
nemalagidilala:, da:imi katomote ebeno apa:mo
moga:no ebe a:ka:tuwa: a:ka:nolomene, ebema:
la: nagodolo ilukulina:no la:le nanitabolo
a:ka:noloaema.

5 “Na ebe galaːipi tupina daːimi kewanomola,
laː katomolata. Kebe lumagite na magumulo
dokolinamene egaːwalo na atumu ebegodolo
dokolinamo, ebete kawonomamo kaːnolomene,
wiyasiya na laːimano tepo magumulo okolinaːno
laː aːkaːtuwaː wade tanalo idi aːkosiyodilaema.
6 Ebemaː kebe lumagite na magumulo
okolinaːno, ebe noloaː katomo keba kunulaːkaː
eba kunula. Pali namutudawate ebe iyabaiamo
debaːidilomene alawomaː ebo kaːnedaːmene,
ebene lumagi idite pelawete elamo gito
kaːpebaːidilomene.
7 Nanitabola, laː nagodolo dilukulaːwenama
egaːwalo naimano iyatulame tabote laːimano
tepo magumulo daːpolaːnamene, ebe tetelo
laː naimano iyaiya tabo nanitabolo eba
waломaːtalenalo bedaː tanalomaː naimano
Nabiwi dalatedaːema ebete ebe tanalo laːtamo
kikalaemaːta.
8 Mabu kebe tetelo laː naimano daːiminomo
keba kunulaːkaː eba kunu kawonomamo
daːnoloaema, ebe tetelo laː me tanalo
wadenomamo kawokalimamota, laː ebe naimano
waломaːtapinomolata. Me ebe gabodo Nabiwi
Godote ebe aːkaːtuwaː ebe kowalogomene.

9 “Numaːlaː, Nabiwite na nilakapolo keba
kunu kemalagidilonenale, nale laː eba kunu
malagidilolenamata, ebemaː modobola laː
naimano nilakapo magumulo nilukuliniyalaː.
10 Nanitabola, laː naimano iyaiya totomu
tabamo nanitabolo daːtudilaːwenama, ebe ga-
bodo laːle naimano nilakapo magumulo bilukuli-
namata, nale naimano Nabiwino totomu tabamo
tuduwatalo ebeno nilakapo magumulo dokoli-

namo eba kunu.
11 Ebema: nale la: me tabo analemata, mabu
na ubila naimano kalakalate la:imano tepo magu-
mulo tabokate ebolo kitanama:.
12 “Me ebe naimano kawo totomu tabola
la:tamo. Nale la: nilakapolo keba kunu ke-
malagidiloletanama, la:imano taneba magumulo
idite idi eba kunu nemalagidilowiniyala:.
13 Numa:la:, lumagi idite ebeno namutupino
igilo mula:lelaema: ebeno igilo iyabaiamo gito
diyatimene, eba kunu ebegodolo nanitabo ni-
lakapo tanalote kawonomamo kawokalamene.
14 “Ega:walo me tanalo idila, la:le naimano
totomu tabamo da:tudila:wema, ebe gabodo la:
naimano namutupima: keda:omamota.
15 Ebema: me tetene wagilimite nale la:
naimano wiya: wokopima: walo a:keka:la:mitama
mabu wiya: wokopiate ibino namutudawano
tepo magumuno woki nanitabolo kiyatawana:.
Wiyasiya nale Nabiwigodone kebe iyaiya
tanalo kolowiyamo, ebe tanalo bilibilinomo
la:tamo awokalilaimo, ebema: la: naimano wiya:
wokopinomoa:, ao, la: naimano namutupilata.
16 Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:,
la:le na lawenea:no nale la: dopamo uwatimata,
la:le me opono iyaiya opolo eba nilukulion-
alo da:iminomate la: magumulo ka:nolonama:.
Ebene la:imano da:ima:te uwomua: tetelo eba
pola:nalo, la: beda: tanaloma: Nabiwi Godoko
naimano mailamo da:toweoma:wenakoma, ebete
ebe tanalo la:tamo ebo bikalamenakoma:ta.
17 Me ebe naimano kawo totomu tabola
la:tamo, la:imano taneba magumulo idite idi
nilakapolo nemalagidilowiniyala:.”

*Me Opo Epate Ya:suko Waloma:tapiatamo Ka:dowaoma:na:*

18 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Me
opo epate la: naimano waloma:piatamo
da:dowaoma:na:, ebe tetelo nemalagidiliyala:
iba:te dopamo natamo a:dowaiya.
19 Ebema: la: me opo epoma: nanitabolo
neda:wenataleka: iba:te la: kalakalago buwate-
tana:, wiyasiya nale la: ibino taneba magu-
mune uwatimata, ebema: iba:te la: ubia:noma:
eda:olo la:tamo ba:dowaonama:na: mabu la:
iba:go kapiyama: keda:wena:.
20 Ega:walo nale la: dopamo danaletima, la:le
me tabo walo na:kemalagidilala:, wokodawano
elawote ebeno woko namutudawano elawo
kodolina:. Ebema: kebe epate natamo kawokawo
temeteme dikanamenakiya, iba:te la:tamo atu
temeteme ba:kikalamenakoma:ta, ega:walo kebe
epate naimano iyatulame tabamo da:tudila:iya,
iba:te la:imano iyatulame tabamo atumu
ka:ka:tudila:oma:na:.
21 “Numa:la:, na dapaliboniya ebe dawano
tanalo me opo epate iyatawa:, ebema: iba:te na
mabuma: la:tamo iyaiya kubakuba tanalo bosiy-
odilolenakoma:na:.
22 Nale iba:tamo pete Godokono nani tabo
pikiyawaoa:notaleka:, ebeno dowa tanalote ibino
kuba osiyodilole mabuma: a:ka:pena:, wiyasiya
nale me opamo da:piyamo, ebe tetene wagilimite
ibino kuba waminaole gabo kitanamia:, ebema:
ibino kuba wiyate nanitabolo na:pe.
23 Numa:la:, ibi magumulo kebe lumagite
natamo da:dowana, ebete atumu naimano Nabi-
witamo na:ka:dowana.

24 Ebema: nale me opo epo magumulo naimano
Nabiwino kawokawo anoano tanalo posiyo-
dilolea:notaleka:, ebeno dowa tanalote ibino
kuba osiyodilole mabuma: a:ka:pena:. Wiyasiya
na ibino taneba magumulo ebeno elawo ka-
wonomamo awokalimo, me opo lumagi idite
ebako elawo awokalima: modoboa:, iyo, iba:te
naimano elawo nanitabonomolo umiya, wiyasiya
iba:te natamo ega:walo Nabiwitamo kawono-
mamo dowaona.
25 Numa:la:, me tanalote ma kunu pemaigi
Godokono Buka apuno tabote nanitaboma:
keda:ma:, mabu ebete Yu epatamo dikalamiya
ebe Totomu Bukalo tabote ma kunu itana,
'Nale ibi mabuma: wadewade tanalo eba
osiyodilolenalo, wiyasiya iba:te natamo
a:dowaiya.'
26 "Naimano walomatapiala:, na Walubidawa
idi la:tamo kapalibomamo, ebe Nabiwi
Godogodone da:pena ebe Wade-talena
Uliyanala. Ebe Godokono nanitabo tanalo
awokalimidawala, ebema: ebete me opo epatamo
da:pemene naimano tanalo kapawokalimene,
27 ebene la: atumu naimano tanalo naka-
wokalimiyala:, mabu nanitabola, naimano woko
wagilimi mabune la: nago ilukulinaimata."

# 16

1 "Na ka:lo idokolo me tanalo bilibilinomo
la:tamo kiyawaomo, mabu na ubia:nola la:le
agowa ukamidaolema:.
2 Tete na:pe, Yu epate la:tamo talena kiyati-
laema:ta la:le ibino iyaiya duliyomolono balidi

ibilamole moto guamo opila:oma:, ega:walo ebe
tetelo epetapiate la: anakapulaema: nopo eba
iyatilo ebo kemalagidiloma:na: iba:te Godokono
woko osiyodilona.
3 Nanitabola, iba:te eba kunu la:tamo ka-
wokawo kuba osiyodilolema: kowagelema:na:,
mabu iba:te naimano tanalo ega:walo naimano
Nabiwino tanalo iyatawa:.
4 Ebema: numa:la:, na me iyaiya tanalo la:tamo
a:kiyawaomo, mabu na ubila me kuba tetete
da:pemaigamene la: ebo kemalagidilomamota,
ebete aimano temeteme tanaloma: a iyalo anai."

## *Godokono Uliyanano Woko Osiyodilo Tanalo*

Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi
na:kegeni, "Na dopamo me iyaiya tanaloma:
la: kanaletia:, mabu naimano woko wagilimi
mabune pete me teta:mo pemaiga, ebe tete
geyageyadopolo nale la:go okolinaimo.
5 Wiyasiya tete na:pe, na dapaliboniya ebe
dawatamo na walo ka:ka:tomamo. La: ebe
tanaloma: woki bilibilima: eba eda:wenalo,
wiyasiya idawate na ma kunu kalateda:nena:,
'A:ma: kebamo na:ka:toaemene?'
6 mabu la: naimano to tanalo eba malagidilon-
alo tepo magumulo mibomibonomoma:
eda:onamata.
7 Ebema: nale la: nani tabo analemata, nale
la: da:miyapatama ebe wade tanalola, mabu na
toa:no la:imano Walubidawa idi, ebe Godokono
Uliyanala, ebete la:tamo a:ka:pemene. Iyo, na
la:godone da:tomo, ebe tetelo na ebe Wade Walu-
bidawa la:tamo nanitabolo kapalibomamo.

8 “Ebete me opo epatamo da:pemene, ebe tetelo
ebete iba:tamo me tanalo kapawokalilaemene,
me tanalo ebe me opono kuba osiyodilole
tanalo, ega:walo Godokono tuputupu okoli
tanalo, ega:walo Godote epono kuba osiyodilole
mabuma: iba:tamo wiya ikalame tanalo, me ebe
netewa-kapiya tanalola.
9 Nanitabola, Godokono Uliyanate me
opo epono kuba osiyodilole tanalo kapa-
wokalilaemene mabu iba:te na nanitabokobi
ka:midinina:.
10 Ega:walo ebete ebeno tuputupu okoli
tanalo kapawokalimene, mabu tete tatalila
na Tuputupudawate me opo atepate Nabiwi
Godotamo walo ka:ka:tomamo, ebe tetelo la:
la:imano balida:mo na walo a:kunama:ema.
11 Ega:walo Godote epono kuba osiyodilole
mabuma: wiya iba:tamo dikalaemene, ebeno
Uliyanate ebe tanalo kapawokalimene, mabu
Godote me opono Kuba Elawodubu Saitanatamo
kuba wiya nanitabolo kikaemene, iyo, ebete ebe
tanalo kosiyodiloma: tabo iyalo iyatiya.

12 “Nanitabola, nagodolo tanalo bilibilinomo
ba:pola:na la:tamo kiyawaoma:, wiyasiya me
tetelo la:imano woki modoboa: ebe iyaiya tanalo
la:le uwatema:.
13 Wiyasiya Godokono nanitabo tanalo
Awokalimidawate da:pemene, ebe Wade-
talena Uliyanate la: ebeno nanitabo gabodo
dopolametate, la: eba magatalelo tanalo bilibili-
nomo ebo kiyatawaomamota. Ebe tetelo ebete
a:ka:tuwa: ebeno wokilo a:ka:kiyawaomene,
wiyasiya ebete kebe tanalo Nabiwigodone

kolowionakole ebete ebe iyaiya tanalo kapiya
la:tamo ba:kiyawaonakomene, ega:walo kebe
tanalate me opamo da:pemaimioma:na:, ebe
tanalate pelamea:no dopamo ebete la:tamo
bawokalilamenakomene.
14 Iyo, ebete me gabodo na
ka:powalogonemene, mabu ebete naimano
tepo magumuno tanalo uwatete la:tamo
nanitabonomolo kapawokalilaemene.
15 Numa:la:, Nabiwigodolo da:pola:na ebe
tanalo bilibilinomo ebe naimanola, ebema:
ebeno Uliyanate modobola naimano tepo
magumuno tanalo la:tamo awokalilaema:, nale
la: danaletama eba kunu."

### *Tepo Magumuno Kalakala Tanalo Ega:walo Mibomibo Tanalo*

16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo
idi na:kegeni, "Tete tatalila la:le na la:imano
balida:mo a:kunama:ema, ebene tete da:peso
dolopoligomene la:le na walo ka:kunaemamota."
17 Ebene ebeno waloma:tapino taneba
magumulo epetapiate epetapiatamo gelanakiya,
epetapiate epetapiatamo gelanakiya, ma
kunu wageleniya, "Ya:sute me tabo beda:ma:
kegele, tete tatalila la: na a:kunama:ema ebene
tete da:pesolo la: na walo ka:kunaemamota?
Ega:walo ebete ebeno Nabiwitamo toma: dege,
me tabono magumu keba kunula:ka:?
18 Ega:walo ale me tabo idino magumu iy-
atawa:, ebete 'tete da:peso' tabo dege, ebe tete
keba kunula:ka:?"
19 Ebe tetelo iba:te ibino taneba magumulo
Ya:sukono tabo magumuno tanaloma: kebe iyaiya

alateda: tabo degelaniya, Ya:sute iyatawanate iba:tamo walo na:kegeni, “Iyo, nale tabo ma kunu kiyawaomo, tete tatalila la:le na a:kunama:ema, ebene tete da:pesolo la:le na walo ka:kunaemamota. La: me tabono magumuma: kegelawenama?

20 Na la:tamo nani tabonomo gemo, na la:godone da:tomo ebe tetelo me opo epate kekalakalaoma:na:, wiyasiya la:le na eba liyanamelo tepo mibomibo kawonomamo ebo kiyatawaomamota. Wiyasiya numa:la:, tete da:peso da:petomene, la:imano tepo mibomibo tanalo olopoligote la:le na mabuma: kawo kalakala walo ka:kelaemamota.

21 Ebema: me tanalo ebe lamitu kamiyalete gudu alaima: temeteme dolowita keba kunula:ka: eba kunula. Ebete gudu eba alaimilo kawo temeteme ebo kiyatawamene, wiyasiya ebeno gudu dawokalamene ebe tetelo ebegodolo kalakala kapiyate kitanamene, mabu ebeno temeteme olopoligo ega:walo ebeno gudute igilolo awokala.

22 La:imano tanalo atumu, me tetelo la:le naimano to tanaloma: tepo magumulo mibomibonomoma: eda:onamata, wiyasiya nale tote la:tamo walo da:ka:pemo la:le kawo kalakala walo ebo ka:kelaemamota, ebe kalakala lumagi idite kubaima: modoboa:.

23 “Na la:tamo nani tabonomo gemo, ebe kalakala egelate la:tamo demaigamene, ebe tetelo la: la:imano modoboa: tanaloma: na walo a:ka:toweonama:ema. Ebe tetene wagilimite la: naimano mailamo kebe iyaiya tanaloma: Nabiwi Godoko da:toweoma:wenakoma, ebete a:ka:tuwa:

ebe tanalo la:tamo bikalamenakoma:ta.
24 Dopamo tetelo la:le naimano mailamo
ebe ka:toweoma:wenakia:, wiyasiya me
tetelo nale la: analemata, modobola la: ebe
na:toweomenakiyala:, ebene la: ebegodone
wade tanalo delawa:wenakoma ebe gabodo
la:imano kalakala tanalote kawonomamo
bitananakomene."

### *Ya:sukono Elawote Me Opono Elawo Anakapumi Tanalo*

25 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, "Nale
iyatulame oiamo me iyaiya tanalo la:tamo
awokalilaemo, wiyasiya tete ka:pemene nale
la: oiamo walo a:kiyatulametama, ebe tetelo na
naimano Nabiwino tanalo la:tamo awokalanomo
ka:kiyawaomamo.
26 Ebe egelalo nale Nabiwitamo la:imano
modoboa: tanaloma: walo a:ka:towetoweamo,
wiyasiya la: a:ka:tuwa: naimano mailamo ebe
ba:toweomenakomata.
27 Numa:la:, Nabiwite la: nilakapolo
nemalagidilolenata. Ebete ma kunu wagelena
mabu la:le na nilakapolo eba malagidilonenalo,
nale ebegodone da:piyamo ebe tanalo la:
nanitabokobi na:midinamata.
28 Iyo, nanitabola, na Nabiwigodone me opamo
piyamo, wiyasiya me ebe tetela, nale me opo
atepate Nabiwitamo walo ka:ka:tomamo."

29 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo
negelaniya, "Kalakala kawonomola, a me tabo
modobolo laema: mabu a:ma: atamo iyatulame
oiamo ka:kiyawawena:, awokala kiyawaonata.

30 Iyo, ka:lo idokolo a iyatawaoma: a:ma: tanalo
bilibilinomo iyatawanomolata, ebema: lumagi
idite tanalo idima: a:ma: alateda:no a:ma: ebeno
tepo magumuno woki iyalo kiyatawama:ta. A
me tanalone nanitabokobi na:midinama:, a:ma:
Godogodone piyata!"
31 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyanalo
negeni, "Ka:lo idokolo la: na nanitabolo
nanitabokobi na:ka:midina:wenama?
32 Tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe, la: nagodone
la:imano iyaiya motamo alautiawete, ebene na
a:ka:tuwa: ka:lutamo. Ebe tetelo nago dokolina
ebe Nabiwi ebe kapiyate na akatepanemene,
ebete nago ka:lutamene.
33 "Ebema: numa:la:, nale me iyaiya tanalo
la:tamo a:kiyawaomo, mabu na ubila la:le
nagodolo eba ilukulinalo naimano milote
la:godolo kitanama:. Nanitabola, me opolo
la: kawokawo temeteme biyatawaonakomata,
wiyasiya nekalakalala:! La: akotoletoleala:
mabu naimano elawote me opono elawo iyalo
anakapumi."

# 17

*Ya:sute Ebe A:ka:tuwa: Ebeno Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni*

1 Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligoni, ebe
tetelo ebete Godokono Unu Duliyomolamo eba
melenalo towetowe tabo ma kunu geni,

"Nabiwi, tete a:pe. Modobola a:ma:le na
a:imano gudu eba walogonelo naimano wade

tanalo nawokalima:, ebema: na atumu a:ma:
eba walogolo a:imano wade tanalo kawokali-
mamo.
2 Nanitabola, iyalo tetelo a:ma:le kawo
elawo a:imano Gudutamo ikamiyata, ebema:
me opolo epo bilibilinomate ebetamo nanitabolo
ka:tudila:oma:na:, ega:walo a:ma:le ibi magumulo
kebe epo ebetamo kikama:wiyala, ibinomate
uwomua: igilo ebegodone kelaema:na:.
3 Ebe uwomua: igilono tanalo ma
kunula. Epate a:ma: nani Godo kapiyama:
miditate a:imano tanalo ebo kiyatawaoma:na:,
ega:walo atu tetelo iba:te na Ya:su Kelisokono
tanalo ka:kiyatawaoma:na:, na ebe a:ma:le
dapalibona:wiyala ebe dawala.
4 Ebema: nale me opamo pea:no a:ma:le iyalo
natamo kebe iyaiya woko kikanamona:wiyala,
nale ebe woko bilibilinomo opoliyalimo, iyo, me
gabodo nale a:ma: eba walogolo a:imano wade
amama tanalo epatamo awokalimo.
5 O Nabiwi, me opo osiyodiloa: tetelo
nale a:ma:go eba okolinalo agodolo ditanami,
modobola a:ma:le ebe elawo alamo na
eba pukuinamelo a:imano ololo apulo na
nowalogoniye.”

### *Ya:sute Ebeno Waloma:tapino Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni*

6 Ebene Ya:sute ebeno towetowe tabo
moga:melo walo na:kegeni,

“Nabiwi, me opolo a:ma:le natamo
dikanama:wia iba:te a:imanoma: eda:iya,
ebema: nale a:imano tanalo iba:tamo

dawokalimo, iba:te a:imano tabamo
a:tudila:iya.
7 Ebema: ka:lo ibi iyatawala, a:ma:le
iyalo natamo kebe wadewade tanalo
kikanamona:wiyala ebe tanalo bilibilinomate
a:ma:godone pelamiya.
8 Iyo, a:ma:le natamo dikanamona:wiyala
ebe tabono iyaiya tanalo nale iba:tamo ikalam-
olimo, ebene iba:te nanitabolo uwatete ebo
iyatawaiya nale a:ma:godone da:piyamo ebe
tanalo, ega:walo a:ma:le na dapalibona:wiyala
iba:te ebe tanalo nanitabokobi na:midina.
9 Ebema: na ibi towetowe tabamo a:ma:tamo
na:powadipalatelenamo. Nale a:ma: me opo
epo epetapino tanaloma: ka:petoweometana:,
wiyasiya a:ma:le me tetelo natamo kebe
kapiyakapiya epo kikanamona:wia ibi kapiyano
tanaloma: toweomenamata mabu ibi a:imanola.
10 Iyo, naimano tanalo bilibilinomo
a:imanola ega:walo a:imano tanalo bilibilinomo
naimanola, ebema: me waloma:tapido a:ma:le na
me opolo owalogoniata.
11-12 “O naimano Wade-talena Nabiwi, tete
tatalila na me opo katepamo, wiyasiya me
opo ebe naimano waloma:tapino ilukuli
baila. Ebema: a netewapiate kapiya
wokilo keba kunu kokolionama:, iba:te eba
kunu gelebadiago kapimiya kilukulinama:
modobola a:ma: a:imano elawo mailamo
ibi wadenomamo nulameniye. Ebe elawo
mailo a:ma:le natamo iyalo ikanamiyata,
ega:walo nale dopamo iba:go eba okolinalo ebe
mailamo ibi wadenomamo buiyalatelenaimo.
Nanitabola, ibi naimano buiyalatele magumulo

kapiya idite kalatidia:, wiyasiya a:imano Buka
apuno tabote nanitaboma: keda:ma: kapiya
dubunomote kubakobi ebema: olowi, a:ma:le
Ela Opamo dopamo potele toma: degeawiyala,
me ebe dubula.
13 “Tete tatalila nale a:ma:tamo ka:pemamo,
iyo, nale me iyaiya towetowe tabo me opolo
ebema: kiyawaonamo, mabu na ubila naimano
kawo kalakalate naimano waloma:tapino tepo
magumulo netabokaomene.
14 Nanitabola, nale a:imano wade tabo
iba:tamo dikalaimo, ebe mabuma: me opo epate
iba:tamo na:dowaona. Dopamo tetelo iba:te me
opo epago kapiyama: eda:onamiya, wiyasiya
iba:te oli igilo delawiya iba:te iya epoma: ebo
eda:iya, ebema: ka:lo na keba kunu kokolinamo
ibi eba kunula, ibi ega:walo na, a me opo epoma:
nanitabolo keda:ona:.
15 “O Nabiwi, a:ma:le ibi me opone gito
wagailima: ka:toweometana:, wiyasiya nale
a:ma: na:toweomenamata, iba:te me opolo
eba ilukulinalo a:ma:le ibi wadenomamo
ka:buiyalatela:wenama: Saitanate ibi
kubailamekapoma:.
16 Nanitabola, na me opo lumagia:, ega:walo
ibi atumu me opo epoma: keda:ona:.
17 Na iyatawala a:imano iyaiya tabono tanalo
nanitabonomola, ebema: modobola ebe nani
tabamo a:ma:le ibi talenanomoma: na:midiliye
iba:te a:imano woko kosiyodilonama:.
18 Ebene a:ma:le na me opamo keba kunu
kapalibona:wiyala, nale ibi atumu eba kunu me
opo kawonomamo kakanalibolemamo.

19 Iyo, nanitabola, ibi mabuma: na a:ka:tuwa:
na talenama: midite naimano ape niyatinamo
a:imano woko kapiya kosiyodilonama:, mabu eba
kunu iba:te atumu a:imano talena wokopima:
ka:keda:oma:na:."

*Ya:sute Nanitabokobi Midipi Epetapi Bilibilinomono Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni*

20 Ebene Ya:sute ebeno towetowe tabo
moga:menalo walo na:kegeni,

"Nabiwi, nale a:ma: me waloma:tapi
kapiyama: ka:toweometana:. Iba:te a:imano
tabo iyaiya epatamo eba na:kiyawaolo,
piyate ebe tabo olowite nanitabokobi
da:midima:na:, nale ibi mabuma: atumu
ka:petoweomenamata.

21 O Nabiwi, a:ma:le na magumulo keba
kunu kokoliawena ega:walo nale a:ma:godolo
keba kunu kokolinamo, modobola ibi bilibilino-
mate eba kunu kapiyama: eba eda:onalo agodolo
nilukulinama:na:. Ebene me opo epate ebe tanalo
duima:na:, iba:te nanitabokobi ka:midima:na:
a:ma:le na dapalibona:wiyala ebe tanalo.

22 Nanitabola, a:ma:le na walogonelo
kebe elawo alo iyalo kikanama:wiyala,
ebe alo nale iba:tamo ikalaimo, ebema:
iba:te epo kapiyanomoma: neda:oma:na:, ale
kapiyanomoma: keba kunu keda:nama: eba
kunu.

23 Nale iba:godolo bokolinamo ega:walo
a:ma:le nagodolo bokolinata, ebema:
modobola ibi bilibilinomate me gabodo epo

kapiyanomoma: neda:onama:na:. Ebene me opo epate ibino kapiyama: eda: tanalo duima:na:, iba:te me tanalo netewa ebo kiyatawaoma:na:, a:ma:le na dapalibona:wiyala ebe tanalo, ega:walo a:ma:le na nilakapolo keba kunu kemalagidilona:wena ibi atumu kawonomamo eba kunu ba:kemalagidilolenama:ta.

24 "O Nabiwi, a:ma:le iyalo tetelo natamo kebe iyaiya epo bilibilinomo kikanama:wiyala, na ubila iba:te nale dokolinamo ebe duliyomololo nago kapimiya bilukulinama:na:, ebene a:ma:le na walogonelo kebe elawo alo dopamo kikanama:wiyala, iba:te ebe alo ebolo ka:nuima:na:. Nanitabola, me opo osiyodiloa:no a:ma:le na dopamo nilakapolo nemalagidilonenamiyata, ebe mabuma: a:ma:le na walogonelo a:imano elawo alo natamo ikanamiyata.

25 "O Tuputupu Nabiwi, me opo epate a:imano tanalo kiyatawaona:, wiyasiya nale a:imano tanalo iyatawala, ega:walo naimano waloma:tapi atumu iyatawala a:ma:le na dapalibona:wiyala ebe tanalo.

26 Iyo, nale a:imano tanalo me dopo waloma:tapiatamo awokalimo ega:walo ebe atu tanalo uwomua: tetelo walo bakawokaliminakomo, mabu me gabodo a:ma:le na nilakapolo demalagidilona:wena ebe tanalote ibi bilibilinomo magumulo nitanamene ega:walo nale iba:godolo bokolinamo.

"O Nabiwi, naimano waloma:tapi bilibilinomono tanaloma: me naimano towetowe tabo uwomula. Taula."

# 18

*Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya*
*Ma:t 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53*

1 Ebene Ya:sukono towetowe tabo Godotamo kiyawao dolopoligoni, ebete ebe waloma:tapiago tonate Kidolono gowo na:iwanate olibi kewakewa pali idi magumamo gito nopegani.
2 Ya:suko anakapumipino kotamo iyatidawa Yudasiko, ebete ebe opo iyatawala, mabu dopamo Ya:sute tete bilibilinomo epetapilo ebeno waloma:tapiago ebamo da:tolamenakiya ebo naladabutinakiya.
3 Ebema: ebe idokolo Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te Godokono Moto atila:pi ega:walo gowelaopi dubu epetapi naliboleniya. Ebene ebe dubate ibino gowelaono inamabu ega:walo wuiki alo uwatenate, Yudasite ibi ebo magataleni Ya:sute dopamo da:toni ebe baiamo.
4 Ebe tetelo Godokono ubi tanalodo kebe tanalate Ya:sutamo da:pemaimioma:na:, ebe tanalo bilibilinomate pelamea:no Ya:sute dopamo eba iyatawanalo, ebete ebe gowelaopi dubatamo awokala pemaiganate ibi napanaleni, “La: poko kowadiawenama?”

5 Yudasite ebe dubago eba utinalo iba:te nowaminiya, “A Ya:suko Nasalete duliyomolo-dawa wadinama:.”

Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Na ebe ebetela,”

6 wiyasiya iba:te ebeno ‘na ebe ebetela’ tabo
dolowiniya, ebe tetelo ibi bilibilinomate walo-
gabo apuamo eba ila:nalo opamo gito gudiniya.
7 Ebene Ya:sute ibi walo nakalateda:leni, “La:
poko kowadiawenama?”
Iba:te nowaminiya, “A Ya:suko Nasalete duliy-
omolodawa wadinama:.”
8 Ya:sute iba:tamo walo wiya tabo na:kegeni,
“Nale la: analemata, na ebe ebetela. La:le
na nanitabolo dowadina:wenama modobola
na nelawena:la:, wiyasiya na waloma:enepi
na:miyapala: iba:te ibino iyaiya tanalamo gito
ka:tolaema:.”
9 Ebete me tabo negeni, ebete dopamo atu
idoko tetelo Godotamo degeni ebe tabote
nanitaboma: keda:ma:, mabu dopamo ebete
towetowe tabo ma kunu geni, “Nabiwi, a:ma:le
natamo dikanama:wia ebe epo bilibilinomo
magumulo nale kapiya idi katutia:.”
10 Ebe tetelo Saimono Pitate ebeno gowelaono
gili magoba:nate dubu idino galo apu gito mapi-
tamidameni, ebe dubuno mailo Malakasitela, ebe
Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wato-
dawanomono moto wokodawa idila.
11 Ebene Ya:sute Pitatamo negeni, “Eiye,
a:imano gili walo batamo na:kemapeda:!
Naimano Nabiwite natamo dikanami ebe
temeteme kalili na nanitabonomolo ka:nimamo,
ebema: mabu keleka: a:ma:le na odiyobonema:
dowagela:wena?”

### *Iba:te Ya:suko A:nasitamo Demagataniya*

12 Ebene piyate pali opamo da:pelameniya,
ebe gowelaopi dubu ega:walo ibino watodawa

ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi,
iba:te Ya:suko lawenate ala:mo matuomeonate
13 A:nasitamo dopamo magataniya. A:nasiko
ebe Kayapasikono lapinola, ega:walo Kayapasite
ebe ulamalo Godotamo kalimagono ikameopino
Unu Watodawanomoma: eda:nami.
14 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma:
niyatawa me dubu Kayapasiko ebete dopamo
Ya:sukono tanaloma: Yu epono Ka:nisolo dubu
ma kunu analiya, "Modobola epo bilibilinomono
taneba magumulo kapiyadawanomote na:emene
epetapi mabuma:."

### *Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni*
### *Ma:t 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57*

15 Tete da:peso da:petoni, Saimono Pitate
Ya:sukono waloma:tadawa ida:go Kayapasikono
motamo ebo toni, gowelaopiate Ya:suko dopamo
demagataniya ebe atu motamo. Ebe tetelo
waloma:tadawa idite Ya:suko kuminama: motono
kala magumamo gito nopegani mabu Kayapasite
ebeno tanalo iyatawala,
16 wiyasiya Pitate nopega:no kalano gigiyu
niyakabolo utini. Ebene dopamo da:nopegani
ebe waloma:tadawate kalano gigiyu teta:mo walo
ka:penate gigiyu umidawa buwele dapanani,
ebete gigiyu Pitatamo ebo a:iyamidani ebete kala
magumamo atumu ka:popeganama:.
17 Ebe tetelo ebe buwelete Pitako nanani,
"A, nanitabola:ka:, a:ma: ebe Ya:sukono
waloma:tadawa idilata!"

Pitate wiyasiya negeni, "Ao, na ebetea:!"

18 Ebene wokopi epetapi ega:walo moto atila:pi
dubu iba:te ela madonate, ibino ape kenaenaila-
menama: ela niyakabolo lamota:oniya mabu ibi
gibate ulameni. Ebe tetelo Pitate atumu iba:go ela
niyakabolo utini.

### *A:nasite Ya:sukono Iyatulame Tanaloma: Ebe Dalateda:ni*

*Ma:t 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71*

19 Ebe tetelo Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomote Ya:suko
waloma:tapino tanaloma: ega:walo ebeno
iyatulame tanaloma: ebe nalateda:ni.
20 Ya:sute wiyasiya ebetamo negeni, "Aimano
Yu epo bilibilinomate kebolo daladabutinakiya
nale iba:tamo tabo awokala kiyawaonakimo,
ega:walo tete epetapi bilibilinomolo nale aimano
balidi ibilamole iyaiya motolo ega:walo Godoko
Amamateno Iya Motolo a:kiyatulamenakimo.
Iyo, nanitabola, na tabo idi diya gabodo
ka:kiyawaonakia:.
21 Ebema: mabu keleka: naimano tabo kiyawao
tanaloma: a:ma:le na dalateda:na:wita? Piyate
naimano tabo dolowionakiya, modobola a:ma:
ibi nalateda:la:. Ibi iyatawala nale kebe tabo
ka:kiyawaonakimo."
22 Ya:sute me tabo genate, ebe niyakabolo
dutini ebe moto atila:dawate ebe tatakolo eba
anagaliminalo nanani, "A:ma: aimano Unu Wa-
todawanomotamo mako wato kodakoda tabo
beda:ma: kegeawa:?"
23 Ya:sute ebetamo nowamini, "Na beda:
kuba tabo kegemo? Modobola a:ma: ebe kuba
nawokalima: olowiopiatamo. Nale kuba idi

osiyodiloa:no nani tabonomo degemo, wiyasiya
a:ma:le na beda:ma: kanaginama:wa:?”
24 Ebene A:nasite Ya:suko ala:mo matuomeo
palamiolemea:no eba kunu Unu Watodawanomo
idi Kayapasitamo gito naliboni, ebe dubu
A:nasikono lapinola, ibi netewapiate ebe atu
motolo okolionamiya.

### *Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Walo Da:kegeni*
*Ma:t 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62*

25 Ebe tetelo Saimono Pitate elalo utinate
ebeno ape eba enaenaiminalo, epetapiate
ebe nalateda:niya, “A, a:ma: ebe Ya:suko
waloma:tadawa idila:ka:?”
Pitate nowamini, “Ao, na ebetea:!”
26 Ebene Pitate ebe idokolo galo apu demapi-
tamidameni ebe dubuno namutudawa idite, ebe
Unu Watodawanomono moto wokodawa idila,
ebete wiyasiya Pitako walo nakalateda:ni, “Ka:lo
idokolo a:ma:le Ya:suago pali opolo nale la:
kapimiya ulaemata, a, nanitabola:ka:?”
27 Wiyasiya Pitate walo Ya:suko iyatawa:noma:
eba kegenalo kakabate ebe tetenomolo geoni.

### *Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paelete-tamo* * *Demagatiya*
*Ma:t 27.1-2,11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5*

28 Ebene duiyanomolo Yu watowatopiate
Kayapasikono moto atepate Ya:suko Loma
gabamanino tabo anagiyamida kawo motamo

---

* **18:27:** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

ebo magatiya. Wiyasiya iba:te ebe moto guamo ka:nodoloiya:, mabu iba:te ibino talena idi kawonomamo malagidiliya, ebe talena ma kunu itana, iba:te Yua: lumagino moto guamo a:ka:nopila:oma:na: ibino tepo magumu daleyama: eda:olamekapoma:. Ibi iyatawala iba:te ebe pukala gito dadikamidalema:na:, iba:te Aduga:la Soliyomu† bae a:kenaoma:na:.

29 Ebema: kapela Kawo Elawodubu Paeletete iba:tamo pemaigate na:pegiya, "La:le me dubu beda: mabuma: kemagaeaema? Ebete beda: kuba kosiyodilile?"

30 Iba:te ebetamo nowamiya, "Ebete kuba osiyodiloa:notaleka: ale ebe a:ma:tamo a:kemagaena:!"

31 Paeletete iba:tamo negiya, "La:le ebe magatawete la:imano totomu iyatawa tanalamo ebeno tanalo nanagiyamidama:wete, la:le a:ka:tuwa: ebetamo kuba wiya ebo na:nikamiyala:."

Yu watowatopiate wiyasiya negeliya, "Ao, agodolo lumagi anakapuima: elawo kitana:,

---

† **18:28:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

a:ma:tamo ebe mabuma: magaema:.”

32 Me tanalote ma kunu pemaigiya, Ya:sute dopamo degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebete iyalo awokalimiya ebete kewa olotolowalo keba kunu na:ka:emene.

33 Ebe tetelo Paeletete ebeno Loma gabamanino kawo motamo nopegate Ya:suko ebetamo peka:mite ebe ebo alatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”

34 Ya:sute ebetamo nowamiya, “A:ma: a:ka:tuwa: a:imano wokilo kanana:wa:, o epetapino woki tabo ebe kanana:wita?”

35 Paeletete wiyasiya negiya, “A:ma:le na Yu lumagi idima: ka:midina:wita? A:imano eponomo ega:walo ibino ununomo watowatopiate a:ma: natamo magaeta. Ebema: a:ma:le dosiyodilawia, ebe kuba nawokalima:!”

36 Ya:sute negiya, “Naimano Kawo Elawodubu tanalo me opono tanaloa:. Naimano Kawo Elawodubu tanalo me opono tanaloma: neda:taleka:, naimano waloma:tapiate gito ba:gowelana: ebema: Yu watowatopiate na anakapunaema: a:kelawenena:, wiyasiya naimano Kawo Elawodubuno elawote opo idine piya.”

37 Ebema: Paeletete ebe nalatediya, “A:ma: Kawo Elawodubuma: eda:ma: nanitabolo kegeawita?”

Ya:sute nowamiya, “A:ma:le ebe ebe geata. Na me opamo ebema: pawokaliyamo, ega:walo na ebema: piyamo Godokono nani tabo kapawokalima:. Piyate ebeno nanitabo tanalo

olowima: ubi diyatinaka, ebe epo bilibilinomate
natamo pelamenaka."
38 Ebema: Paeletete ebe a:ka:tuwa: ebetamo
negiya, "Nanitabo tanalo beda:la:ka:?" Ebete me
tabo gete moto gune pemaigate Yu epatamo walo
na:ka:pegiya, "Na me dubuno kuba idi kumita:
ebe a:eamo aliboma:.
39 Wiyasiya ulama bilibilinomolo la:imano
Aduga:la Soliyomu tetelo nale la:imano ubi
tanalamo tuduwatalo lumagi idi idoko motone
ebeno kuba wiyane gito palibonakomo. Ebema:
la: ubila:ka: nale la: Yu epono Kawo Elawodubu
gito paliboma:?"
40 Iba:te ebe tabo dolowiya gelatepaolo
negeliya, "Ao, a ubia:nola me dubu! A Balabasiko
ubila!" Iba:te deka:miya ebe dubu pilo tanalo eba
osiyodilolenalo epo epetapi ebo anakapulamiya.

# 19

*Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya*
*Ma:t 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25*

1 Ebene Paeletete walo ka:tote ebeno gowelaopi
dubu nananaliya iba:te Ya:suko pa:ka:pa:ka:mo
ka:na:ma:ga:midaoma:.
2 Ebe tanalote dolopoligiya gowelaopiate
moeagono ale nelawete anagogobeyamidaolo
a:dete Ya:sukono watamo gito pulimiya.
Ega:walo iba:te ebe kalakalatelo wiya kawonomo
kalimakalima kaliku ka:pulimite
3 ibino taneba magumulo epetapi bilibilino-
mate iyaiya pelamoliya ebe tatakolo eba pana-
galimiolo na:pegeliya, "Eiye! Yu epono Kawo
Elawodubu, a:ma: niyata!"

4 Ebene Paeletete epatamo walo ka:pemaigate
nakapanaliya, “Iyaiya, na Ya:suko la:tamo walo
na:kemagaemo. Na ubila la: niyatawala:, na
ebegodolo kuba idi kumita: nale ebe a:eamo kali-
boma:.”
5 Ebene Ya:sute moeagono inamabu ebeno wa-
tolo eba itanalo kalimakalima kalikago moto
gune da:pemaigiya Paeletete epatamo negiya,
“Numa:la:, me ebe dubula!”

6 Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino
ununomo watowatopi ega:walo Godoko Ama-
mateno Iya Moto atila:pi dubu, iba:te Ya:suko
umite kawiya gelatepaolo negeliya, “Kewa olo-
tolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilam-
olema:!”

Wiyasiya Paeletete negiya, “Ao, nale
a:kosiyodilomo. La: a:ka:tuwa: la:imano ubilo
ebe kewamo na:na:tupuguima:la:, mabu na
ebegodolo kuba idi kumita:.”

7 Ebene Yu watowatopiate negeliya, “Ebete
aimano pukala adikanali mabu ebete a:ka:tuwa:
negi ebe Godokono Gudula, ebema: modobola
ebete na:emene.”

8 Paeletete ebe tanalo dolowiya ebeno tole
tanalote kawonomoma: eba eda:lo,
9 Loma gabamanino kawo moto guamo
ka:nopegate Ya:suko ebo nalatediya, “A:ma: kebe
opo dawala:ka:?”

Ebe tetelo Ya:sute tabo idi kowamiya:.
10 Ebema: Paeletete Ya:sutamo negiya, “A:ma:
wiya tabo gema: ubia:noma: keda:wita? A:ma:
me tanalo wadenomamo nemalagidila, nagodolo

elawo bitana aːmaː gito aliboma:, egaːwalo na modobola kewa olotolowamo aːmaː tupuguima:.”

11 Yaːsute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kebe elawo aːmaːgodolo ditana, ebe elawo aːmaːtamo Godote ikamiata. Ebemaː nanitabola, aːmaː aːimano kuba wiya kelaemaːta, wiyasiya piyate na aːimano kotamo diyatinaːka, Godote ibaːtamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene.”

12 Paeletete ebe tabo dolowiya ebete gabo ebo wadiya Yaːsuko gito aliboma:, wiyasiya Yu watowatopiate gelatepaolo negeliya, “Aːmaːle Kawo Elawodubunomo Sisakono* namutudawamaː dedaːwena, aːmaː me dubu gito akalibaemene mabu ebete negi, ‘Na Kawo Elawodubula!’ Ebe tabo kiyawao magumulo ebete Sisatamo goweladawamaː edaːna!”

13 Paeletete ibino tabo gela olowite tabo anagiyamida baiamo ebo nokoliya, ebene ebeno gowelaopiate Yaːsuko moto gune epono ololo apuamo ebo powautiya. Ebe tabo anagiyamida baino mailo ebe Nokola Unulo Utitata Baila, Yu epono tabamo Gabaːtamaː kaːminaka.

14 Ebe egela ebe Adugaːla Soliyomuno inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe Soliyomuno kawo egelala. Ebene egelate tulaːmo utiaːno ebe tetelo Paeletete Yu epatamo negiya, “Me dubu ebe laːimano Kawo Elawodubula!”

---

* **19:12:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomomaː edaːnami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opo bilibilinomamo alibolenaki, ebemaː ebe epo bilibilinomate ebe Kawo Elawodubumaː eba kaːminalo ebe kapiyatamo tudilaːonamiya.

15 Wiyasiya iba:te gelatepaolo negeliya, “Ebe a:eamo naliba! Kewa olotolowamo na:na:tupuguima:!”

Ebene Paeletete iba:tamo negiya, “La:imano ubilo nanitabolo kegelawitama, nale la:imano Kawo Elawodubu kewa olotolowamo ka:tupuguima:?”

Ebene Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopiate nowaimiya, “Aimano Kawo Elawodubu ebe Sisako kapiyala, idi puliyala!”

16 Ebe tetelo Paeletete Ya:suko iba:tamo gito ikalamiya iba:te ebe kewa olotolowamo ka:tupuguima:.

### *Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya*

*Ma:t 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43*

Ebene gowelaopiate Ya:suko gito lawiya.

17 Ebete ebeno kewa olotolowa agute iba:te ebe a:e baiamo ebo magatiya, ebe damelano mailo ebe Wato Goala, Yu epono tabamo Gologotama: ka:minaka.

18 Ebene iba:te Ya:suko kewamo na:tupuguimite ikoko ebo nanagilamolemiya, ega:walo iba:te dubu netewa iyaiya kewamo ka:tupuguilamete, Ya:sute ibino tetelo kewa olotolowalo ebo tupuguimitani.

19 Ebe tetelo Paeletete pepa ida:mo tabo ma kunu akuloliya, “Me Nasalete duliyomolo dubu Ya:suko ebe Yu epono Kawo Elawodubula,” ebene gowelaopiate ebe pepa lawete Ya:sukono kewa olotolowa unu apuamo ebo nowatiamidiya.

20 Ebe tabote me netewa-kapiya iyaiya tabamo
pola:ni, Yu epono tabamo, ega:walo Loma
epono tabamo, ega:walo Guliki epono tabamo,
ebema: Yu epo epetapi bilibilinomate ebe tabo
eka:la:mioliya mabu Ya:sukono a:e bai ibino
Yelusalema kawo duliyomolo niyakabolo itani.
21 Ebene Yu epono ununomo watowatopiate
ebe tabo umite ubia:noma: eda:olo, epetapiate
Paeletetamo tolamete ebe nanalatediya, "A:ma:
tabo ma kunu beda:ma: kakulola:wa:, me dubu
ebe aimano Kawo Elawodubula? A ubila a:ma:
wiyasiya ma kunu nakulola:, 'Me dubu a:ka:tuwa:
negi ebe Yu epono Kawo Elawodubula!' "
22 Wiyasiya Paeletete iba:tamo negiya, "Ao,
nale kebe tabo kakulolemo, na ebe tabo iyakobi
a:ka:midilimo."
23 Ebe tetelo gowelaopiate Ya:suko ikoko anag-
ilamoleme dolopoligiya, iba:te ebeno kaliku uwa-
temete netewa-netewa tanalo osiyodilolete iba:te
ebo alabaiya. Wiyasiya wade kaliku idi kapiya
moga:lamole tete puliyala, ebema: iba:te ebe ka-
liku anagiyamidalema: ubia:noma: eba eda:olo,
24 ibino taneba magumulo negeliya, "Me
kaliku wadenonomola, akanagiyamidalema:.
Wiyasiya modobola a me nokola egege uwatete
kiyalekeiye, a magumulo potele delaemene a ebe
tanalo kiyatawaomalema:."

Ebema: gowelaopiate eba kunu osiyodiliya.
Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma:
niyatawa, me tanalote gowelaopido pemaigiya
Godokono Buka apuno tabote nanitaboma:
keda:ma:, mabu iyalo tetelo ebete Ya:sukono
tanaloma: degiya ebe tabote ma kunu itana,

“Iba:te naimano kaliku
ibino taneba magumulo alabaiya,
ega:walo nokola egege iyalekeiya
naimano pulino ga:ga: inamabu
kelawenaema:.”

25 Ebe tetelo Ya:sukono kewa olotolowa niyak-
abolo me kamiyala:te lamota:oniya, Ya:sukono
menoko, ebeno menokono naniko, Kolopasikono
kamiyale Ma:liko, ega:walo Magadala duliy-
omolodawa Ma:li idi.
26 Ebene Ya:sukono waloma:tadawa dubu
idite ebolo nutiti, ebe Ya:sute kawonomamo
demalagidilonami ebe dubula. Ebema: Ya:sute
ebe ega:walo ebeno menoko lamota:onalo
dulamiya, ebete ebeno menokotamo negiya,
“Maea, me dubu ebe a:imano gudula.”
27 Ebene ebete ebe waloma:tadawatamo
negiya, “Me kamiyale ebe a:imano menokola.”
Ebema: ebe egelalo ebe waloma:tadawate
Ya:sukono menoko lawete ebeno motamo gito
magatiya ebe wadenomamo ka:nowalubinama:.

*Ya:sute Da:eni*
*Ma:t 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49*

28 Ebene adimo tete da:peni, Godote dopamo
Ya:sukono tanaloma: kebe tanalo bilibilinomo
ebeno Bukamo dakuloliya, Ya:sute ebo iyatawani
ebe iyaiya tanalo ebe olopoligoa. Ebema:
Godokono Buka apuno tabo idite nanitaboma:
keda:ma: Ya:sute ma kunu geni, “Obo kapete
unamena.”
29-30 Ebe tetelo kawo kalili idi kaka da:imi obo
tabokanomo ebolo nitani, ebene gowelaodawa
idite ebe obamo umago aduba:midanate Ya:sute

ka:ninama: ebeno tabamo eba adipatenalo, ebete datuimini ebo geni, “Taula, nale tanalo bilibilinomo opoliyalemo!” Ebe tetelo ebete ebeno wato opamo da:tuduta:midani a:enomo ebo a:eni.

### *Gowelaodawa Dubu Idite Ya:suko Kiliba:mo Balalo Dawamidani*

31 Ebe egela ebe Aduga:la Soliyomuno inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe Yu epono wokoa: talena egelala ega:walo ibino Soliyomuno kawo egelala, ebema: iba:te ebe egela iyanomoma: eba gelanalo, ibi ubia:nola a:elao apa:te ebe egelalo kewa olotolowalo pola:nama:. Ebema: ibi epetapiate Paeleteko nananiya, ebete gowelaopi analenate kewa olotolowamo da:tupuguilamiya ebe dubuno agowa gito kowakalamililamenama:. Gowelaopiate eba kunu dowagelema:na:, ebe dubate samamo a:elaote, ebene ibino a:elao ape epate kewa olotolowane piwolukote bobamo gito kanalomoma:na:.
32 Ebema: gowelaopiate tolamenate dopo dubuno agowa nowakalamiliminate dubu idi ebe atumu kanamitiniya, ebe dubu netewa Paeletete Ya:suago a:eamo kapimiya aliboliya.
33 Wiyasiya gowelaopiate Ya:sutamo da:nemaiminiya ebeno agowa ka:nowakalamiliminiya:, mabu iba:te ebe a:e numiniya.
34 Wiyasiya ebe tetelo kapiya gowelaodawa idite Ya:suko kiliba:mo balalo gito awamidani, ebene kalimate obago ebeno apene ebo peka:ka:liyaomeniya.

35 Na buka osiyodilodawate a:ma:
ka:la:mioledawa anamata, nale me tanalo
naimano balida:mo nanitabolo uminiyamo,
iyo, na iyatawala me tabo nanitabola, ebema:
modobola a:ma: nanitabokobi na:mida:.
36 Me tanalote pemaigani Godokono Buka
apuno tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu iyalo
tetelo ebete Ya:sukono tanaloma: degiya ebe
tabote ma kunu itana,

"Iba:te ebeno goa kapiya idi
akadikamidalema:na:."

37 Ega:walo Buka apuno tabo idite ma kunu gena,

"Epate kiliba:mo
kebe dawa kawamidiye,
iba:te ebe kuima:na:."

*A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini*
*Ma:t 27.56-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56*

38 Ebe tetelo dubu idite nokolinami ebeno
mailo Yausepetela, ebe A:limitiya duliyomolo-
dawala ega:walo Ya:sukono waloma:tadawa idila,
wiyasiya ebete ebeno tanalo nowaminanami
mabu ebete Yu watowatopi tolelamenami. Ebene
me dubute Paeletetamo tonate Ya:sukono ape
lawenama: ebe dananani, Paeletete ebetamo
modoboma: geni, ebema: ebete tonate Ya:sukono
ape gito nelaweni.
39 Ebe tetelo dubu idi Nikadimasitela, ebete
Yausepeko walubinama: ebo peni, ebe dubu ebe
idoko tetelo Ya:suago tabo ka:na:kiyawaonama:

dopamo da:toni ebe dubula. Ebete Ya:sukono
apa:mo kalomonama: iyaiya wadewade nibo
inamabu epetapi wadaeni, ebe inamabuno mibo
kawodopola, ebe 30 kilogalama keba kunula:ka:
eba kunula.
40 Ebene ebe dubu netewate wadewade nibo
inamabu Ya:sukono apa:mo alomonate wade-
wade keyakeya kalikamo ebo auputiniya, mabu
Yu epate lumagino ape bobamo iyatima: eba
kunu osiyodilonaka.
41 Gowelaopiate Ya:suko kebolo kanaka-
puminiye ebe opo niyakabolo pali idi nitanami,
ega:walo ebe pali magumulo nokola bobo atumu
na:kitanami, epate ebe bobo maboele nokola
damela iyalo obobiya wiyasiya a:e lumagi idi
dopamo ebamo kiyatiya:.
42 Ebema: Yausepeko Nikadimasiko iba:te
Ya:sukono ape ebamo gito niyatiniya, mabu
ebe nokola bobo Ya:sukono a:e bai tatalilo
itani, ega:walo ibi ma kunu malagidiloniya,
ka:lo Palaide egelala, Yu epono talena egelano
inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe
ibino wokoa: talena egelala.

# 20

*Ya:sukono Waloma:tapiate Ebeno Ape Bobolo Da:nowadiya*

*Ma:t 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12*

1 Ebene Sande duiyanomolo egelate eba
waloutalo idokote dolopoliguti, ebe tetelo
Magadala duliyomolodawa Ma:lite Ya:sukono
bobo uima: da:tiya, ebete bobo demopiniya

ebe kawo nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo numiya.
2 Ebene ebete walo ka:pa:puligate Saimono Pitako ega:walo waloma:tadawa idi Ya:sute ka-wonomamo demalagidilonami, ebe dubu netewa napanaliya, “Epate Ya:sukono ape bobo magu-mune pilolo elawa:, a iyatawa: iba:te kebamo diyata:!”
3 Ebema: Pitako ega:walo waloma:tadawa idi iba:te bobo uima: ebo tiya.
4 Ibi netewapiate eba puila:natolo, waloma:tadawa idite samonomamo puligate bobo baiamo dopamo gito nemaigiya.
5 Ebe tetelo ebete gigiyu niyakabolo nutite, bobo magumamo nopega:no tuduwatalo da:nemeliya, Ya:sukono ape dauputiniya ebe wadewade keyakeya kalikunomoiya nulamiya.
6 Ebene Pitate walogabone bobamo nemaigate bobo magumamo nopegate da:nemeliya ebe atu keyakeya kaliku ka:nulamiya,
7 ega:walo Ya:sukono wato dauputiminiya ebe kaliku idite mokopiamida iyabailo eba itanalo ebete ebo numiya.
8 Ebe tetelo bobamo dopamo da:nemaigiya ebe waloma:tadawa idite bobo magumamo atumu ka:nopegate Ya:sukono ape numia:no ebeno a:e magumune maiga tanalo nanitabokobi ebo na:midiya.
9 Nanitabola, Godote ebeno Bukamo tabo dopamo akuloliya Ya:sute a:e magumune walo ka:kemaigamene, wiyasiya me waloma:tapi netewate ebe tanalono magumu nanisiwale kelawiya:.

*Ya:sute Magadala Duliyomolodawa Ma:litamo Dapawokaliya*
*Ma:t 28.9-10; Mak 16.9-11*

10 Ebene Ya:suko waloma:tapi dubu netewate
motamo gito ka:tiya,
11 wiyasiya Ma:lite a:ka:tuwa: bobo bailo
luti. Ebete bobono gigiyu niyakabolo eba iitalo
tuduwatalo bobo magumamo ebo na:meliti.
12 Ebe tetelo Godokono nopopi netewa
keyakeya kaliku pupulite, Ya:sukono apete
dopamo ditani ebe bailo eba okoliutalo Ma:lite
ebo ulamiya, idi wato apulo, idi agowa apulo.
13 Iba:te ebe nalatediya, “Kamiyale, a:ma:
beda:ma: kia:wita?”

Ebene ebete tabo eba wiyalo negiya, “Pilo epate
naimano Kawodawano ape kebamo date na iy-
atawa:.”
14 Ma:lite me tabo degiya ebete olobigate
Ya:suko utitalo umiya, wiyasiya ebete kiyatawiya:
ebe potelela:ka:.
15 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “Kamiyale,
a:ma: beda:ma: kia:wita, ega:walo poko kowadi-
awita?”

Ma:lite ebe dubu pali namutudawamu
malagidilolo negiya, “Dubu, niyata, a:ma:le
a:e lumagino ape opo ida:mo a:ka:niyata:wa:?
Modobola na nanana:, ebene nale ebeno ape
ka:nelaemamo.”
16 Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “Ma:li!”

Ebene ebete Ya:sutamo olobigadigate Yu
epono tabamo ebetamo negiya, “Laboni!” Buka
ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo

niyatawa, me tabono magumu ebe nitana
“Iyatulamedawa.”
17 Ya:sute ebetamo negiya, “Na nani
akolawenitala: mabu na naimano Nabiwitamo
odoloa:nola. Modobola a:ma: toawete naimano
ekaki nananala:, ‘Na Ya:sute gemo, naimano
Nabiwi ebe la:imano Nabiwila, iyo, naimano
Godo ebe la:imano Godola. ’ „ Tete tatalila na
ebetamo walo ka:ka:tomamo.’ ”
18 Ebene Magadala duliyomolodawa Ma:lite
tote Ya:suko waloma:tapi ebe atu tabo eba
nanalelo iba:tamo na:negiya, “Na Kawodawa
Ya:suko uimo, ebete na anane me tabo la: ka-
panaletama:.”

### *Ya:sute Ebeno Waloma:tapi Epetapiatamo Da-pawokalani*

*Ma:t 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49*

19 Ebe atu Sande egela idoko tetelo Ya:suko
waloma:tapiate kapiya motolo eba pola:nalo
moto gigiyu a:kodakodailameniya mabu iba:te
Yu watowatopi tolelameniya. Ebe tetelo Ya:sute
iba:tamo pawokalanate ibino tetenomolo
putinate ibi napanaleni, “Godokono kalakalate
la:godolo nitanamene.”
20 Ebete ebe tabo genate ebeno koto ega:walo
balano bugomo iba:tamo ebo a:iyamidaoleni,
ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe uminate ibino
tepo magumulo kawo kalakala iyatawaoniya.
21 Ya:sute iba:tamo walo na:kegeni, “Godokono
kalakalate la:godolo nitanana. Nabiwi Godote na
me opo epatamo keba kunu kapaliboniyale, me
tetelo nale la: eba kunu kalibolemamota.”

22 Ebe tetelo ebete iba:tamo ela eba agolami-
danalo negeni, “Godokono Uliyana nelawa:la:.
23 Ebene la:le lumagi iditamo ma kunu
degelaema, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate
a:dodolomatilima:ta,’ Godote eba kunu
kosiyodilomene, ega:walo tete idilo lumagi
iditamo da:kegelaema, ‘Godote a:imano kuba
egebolemetate a:ka:dodolomatilimitamene,’ ebe
tanalote atumu eba kunu ka:kitanamene.”

### *Ya:sute Tomasitamo Dapawokalani*

24 Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magu-
mulo Tomasiko ebe idila, epetapiate ebe Nede-
wale Guduma: ka:minakiya. Ya:sute waloma:tapi
epetapiatamo dapawokalani me dubute ebe
idokolo iba:go ka:lutiya:,
25 ebema: epetapiate ebe dananiya, “A Ya:suko
uima:,” ebete ibino tabo ma kunu wamini, “Ao!
Nale ebeno kotolo ikokono bugomo ulamea:no,
ega:walo nale ebeno bugomo naimano kotamo
ologilia:no, ega:walo nale ebeno balano bugo-
mamo naimano koto augua:no nale ebe tanalo
nanitabokobi a:ka:midimo.”
26 Ebene kapiya wuiki da:petiya, Ya:suko
waloma:tapiate Tomasiago kapiya motamo
paladabutinate moto gigiyu kodakodailamenate
ebo pola:niya. Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo
pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi
napanaleni, “Godokono kalakalate la:godolo
nitanamene.”
27 Ebene ebete Tomasiko nanani, “Naimano
koto ulama:wete ikokono bugomo na:pologila:,
ega:walo a:imano koto uwamidawete naimano

balano bugomamo napauga. A:ma: woki nete-
wama: akoeda:la:, na nanitabokobi na:midina:!”
28 Tomasite ebeno tabo eba wiyanalo negeni,
“A:ma: naimano Kawodawalata! A:ma: naimano
Godolata!”
29 Ebene Ya:sute ebe nanani, “A:ma: na
unama:wete nanitabokobi ebo midina:ta,
wiyasiya piyate na unamea:no nanitabokobi
da:midinima:na:, Godote iba:tamo kalakala
kawonomamo bikalamenakomene!”

### *Yonekono Buka Osiyodilo Tanalono Mabu*

30 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma:
me tanalo wadenomamo niyatawa. Ya:sute
ebeno waloma:tapino ololo apulo anoano tanalo
epetapi bilibilinomo dosiyodilolenaki, wiyasiya
ebe tanalo bilibilinomo epetapi nale me bukalo
kawokalilamita:.
31 Wiyasiya kebe iyaiya tanalo nale daku-
lolemo, ebe tanalate na:pola:nama:na: a:ma:le
Ya:sukono nanitabo tanalo kiyatawaema:. Ebe
Kelisote, Godokono Gudula, ega:walo a:ma: ebe
nanitabokobi da:mida:wenamene ebeno mail-
amo nanitabo igilo kelaema:ta.

## 21

### *Ya:sute Taibiliyasi* Paka:lo Ebeno Sebeni Waloma:tapiatamo Danawokaliya*

1 Me tanalo olopoligote egela epetapi
da:petoiya, Ya:sute Taibiliyasi Paka:lo ebe
a:ka:tuwa: ebeno sebeni waloma:tapiatamo

* **21::** Taibiliyasi ebe Ga:lili Paka:no mailo idila.

ebeno tanalo walo nakawokalimiya, ebene ebe
tanalote ma kunu pemaigiya.
2 Saimono Pitako ega:walo Tomasiko,
ebeno mailo idi Nedewale Gudula, ega:walo
Nata:niyoloko, ebe Ga:lili opono Ka:ina
duliyomolodawala, ega:walo Sebedikono gudi
netewa, ega:walo Ya:suko waloma:tapi epetapi
netewa, miba:te kapimiya pola:niya.
3 Ebene eba adimonalo Saimono Pitate epetapi-
atamo negeni, “Na namoma: tomo.”

Ebe tetelo ibi bilibilinomate negelaniya,
“Modobola a a:ma:go ka:pelaemalema:,”
ebene iba:te tolamenate peamo gito noloniya,
wiyasiya ebe idokolo iba:te namo kuwatoleniya:,
puliyanomola.

4 Ebene duiyalo egelate eba waloutalo,
Ya:sute Ga:lili Paka: balalo utiti, wiyasiya ebeno
waloma:tapiate kemalagidiliya: ebe Ya:sutela.
5 Ya:sute ebeno tabo madodo adipatelo
iba:tamo negiya, “Namutupiala:, la: namo
a:kuwatola:ema?”
Iba:te nowamiya, “Ao, puliyala.”

6 Ebema: ebete ibi nanaliya, “La: pe tumudi
apuamo kamau dauba:ema la: namo kuwatole-
mamota.” Ebene iba:te ma kunu dowageliya,
iba:te kamau adipatema: ka:modobiya: mabu ka-
mauamo namo bilibilinomate taiya.

7 Ebe tetelo Ya:sute ebeno waloma:tapino
taneba magumulo kawonomamo demalagidilon-
ami ebe dubute Pitatamo negiya, “Me
Kawodawatela!” Ebene Pitate ebe tabo
olowite, ebete woko osiyodiloma: kebe kaliku

ka:pekananiyale ebe lubudino kaliku lawete obamo pategate potamo gito na:lumiya,
8 mabu waloma:tapino pete paka: bala tatal-idopolo itani. Ebe tetelo waloma:tapi epetapi-ate ibi a:ka:tuwa: namo bilibilinomagono kamau peago anamiyatate potamo gito na:iliya,
9 ebene iba:te potamo eba nidiwiutalo ela ebo numiya, ebe elalo bae ega:walo namo okaleo na:pola:ni.

10 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le duwa-tola:ema ebe namo epetapi mamo nowada:la:.”

11 Ebe tetelo Pitate peamo walo ka:nolote na-magono kamau damelamo ebo anamiyamidiya, ebe kamauamo 153 kawokawo namate taiya wiyasiya kamaute ketegaliya:.
12 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: pelama:wete bae na:penala:.” Ibi bilibilinomate iyatawaiya me dubu ebe ibino Kawodawala, ebema: ibi magumulo idawate Ya:suko ma kunu kalatediya:, “A:ma: potelela:ka:?”
13 Ebe tetelo Ya:sute bae ega:walo namo uwa-tete iba:tamo gito ikalamoliya,
14 ebema: nanitabola, ebete a:e magumune de-maigiya, me ebeno netewa-kapiya tetela ebeno waloma:tapiatamo dapawokaliya.

### *Ya:sute Pitako Ebeno Wokodawama: Walo Da:keka:miya*

15 Ebene ibino bae nao tanalote dolopoligiya, Ya:sute Saimono Pitako nalatediya, “Saimono, Yonekono gudu, me waloma:tapiate na nilakapolo demalagidilonena, wiyasiya a:imano

nilakapo tanalote ibino nilakapo tanalo nanitabolo naːkodoilinale?”

Ebe tetelo Pitate tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa, aːmaː iyatawalata na aːimano wade namutudawala.”

Ebene Yaːsute ebetamo negiya, “Naimano sipi-goeogoeo egege wadenomamo nulameniye.”

16 Ebene Yaːsute Pitako walo nakalatediya, “Sai-mono, Yonekono gudu, aːmaːle na nanitabolo nilakapolo naːkemalagidilonaːwena?”

Ebene Pitate tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa, aːmaː iyatawalata na aːimano wade namutudawala.”

Ebene Yaːsute ebetamo negiya, “Naimano sipi-goeogoeo wadenomamo nulameniye.”

17 Ebene Yaːsute netewa-kapiya tetelo Pitako walo nakalatediya, “Saimono, Yonekono gudu, aːmaːle degeawaː me tabo nanitabolaːkaː? Aːmaː naimano nani namutudawamaː kedaːwena?”

Ebe tetelo Yaːsute netewa-kapiya tetaːmo Pitakono nilakapo tanalomaː ebe dalatediya, ebemaː ebete woki bilibilimaː edaːlo nowamiya, “Kawodawa, aːmaː tanalo bilibilinomo iyatawanomolata. Nanitabola, na aːimano wade namutudawala.”

Ebene Yaːsute ebetamo negiya, “Modobola, aːmaː naimano sipi-goeogoeo wadenomamo nu-lameniye.

18 Na aːmaːtamo nani tabonomo gemo, aːmaː oli ape tetelo aːmaː aːkaːtuwaː aːimano apeno inamabu pupuliawete aːimano ubilo pataːnamiyata, wiyasiya aːmaː kadele tetaːmo daːnemaigaemene aːimano

tanalote eba kunu a:kitanamene. Ebe tetelo a:imano ubite itana:no lumagi idite pete a:imano koto pa:tupuguilamelemetate da:pematuolamolemetamene, ebete a:ma: temeteme baiamo ebo kemagatama:ta.”

19 Pitate keba kunu da:emene ega:walo ebeno a:e tanalote Godoko keba kunu dowalogomene, ebe tanalo kawokalilaema: Ya:sute Pitatamo me tabo ebema: giya. Ebene ebete ebeno tabo moga:melo Pitatamo walo na:kegiya, “Modobola a:ma: na nowaloma:ena:.”

### *Pitate Waloma:tadawa Idino Tanaloma: Ya:suko Daniya*

20 Ebe tetelo waloma:tadawa idi Ya:sute kawonomamo demalagidilonami ebete ibi netewapi eba waloma:talitalo, Pitate walogabo apuamo polobigate ebe ebo pumiya. Me waloma:tadawate dopamo Aduga:la Soliyomu bae nao tetelo Ya:suko niyakabamo nokoliatepanate ebetamo ma kunu geni, “Kawodawa, aimano taneba magumulo potele a:ma: anakapumipi na:kowalubilimene?”

21 Pitate ebe dubu umite Ya:suko naniya, “Kawodawa, me dubu epate keba kunu nakamitima:na:?”

22 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Na ubi diyatimo ebete naimano pe teta:mo okolinama:, me naimano tanalola, a:imano tanaloa:. Modobola a:ma: na waloma:ene tanalo kapiya nemalagidila.”

23 Walone tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate me tabo dolowiya iba:te ma kunu gela ebo wagilimiya, me waloma:tadawate a:ka:enamene,

wiyasiya Ya:sute Pitatamo mako tabo kegiya:. Ebete negiya, “Na ubi diyatimo ebete naimano pe teta:mo okolinama:, me naimano tanalola.”

### *Yonete Bukamo Dakuloliya Ebe Uwomu Tabo*

24 Na me waloma:tadawate me bukamo dakulolemo, me iyaiya tabono tanalo magumulo nanitabo tanalo awokalimitamo, iyo, a nanitabokobi midipi bilibilinomo iyatawala, me iyaiya tabo ebe nanitabonomola.
25 Ega:walo me tanalo idila. Ya:sute me opolo tanalo epetapi bilibilinomo dosiyodilolenaki, nale ebe tanalo me buka kapiyalo awokalilaema: modoboa:. Naimano woki bitana, buka osiyodilolepiate Ya:sukono tanalo bilibilinomo awokalilaema: dowagelema:na:, iba:te kebe buka bilibilinomo dosiyodilolema:na:, epate ebe buka alomoma: me opo kawonomolo alomo baite a:ka:modobomene.

Kalakala kawonomola, me naimano buka tabo uwomula.

# GODOKONO WADE TABO

## The New Testament in the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea

## Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 4 Mar 2024
cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7